

Studie voedings- en drankensector

Data, Studie & Advies
POM West-Vlaanderen

December 2024

Opzet

- Omvang en economische performantie van de West-Vlaamse voedings- en drankensector bepalen
 - T.o.v. de sector in Vlaanderen
 - T.o.v. de industriële sector
 - T.o.v. de totale economie

- Huidige situatie en evoluties

Inhoudstafel

1. Afbakening sector
 2. Vestigingen
 3. Ondernemingen
 4. Starters en uittreeders
 5. Overlevingskansen
 6. Tewerkstelling
 - 6.1 Loontrekkenden
 - 6.2 Zelfstandigen
 7. Specialisatiegraad x relatieve groei
 8. Toegevoegde waarde
 9. Import en export
 - 9.1 Import
 - 9.2 Export
 10. Vacatures
 - 10.1 Ontvangen vacatures
 - 10.2 Openstaande vacatures
 11. Arbeidsmarktkrapte
 12. Knelpuntberoepen
 13. Overzicht
 14. Sterkte-zwakteanalyse
- BIJLAGEN

1. Afbakening sector

Afbakening sector

De **voedings- en drankensector** wordt op basis van de Nace-BEL-nomenclatuur als volgt afgebakend:

Voeding

- 10.1 Verwerking en conservering van **vlees** en vervaardiging van **vleesproducten**
- 10.2 Verwerking en conservering van **vis en schaal- en weekdieren**
- 10.3 Verwerking en conservering van **groenten en fruit**
- 10.4 Vervaardiging van plantaardige en dierlijke **oliën en vetten**
- 10.5 Vervaardiging van **zuivelproducten**
- 10.6 Vervaardiging van **maalderij- en zetmeelproducten**
- 10.7 Vervaardiging van **bakkerijproducten en deegwaren**
- 10.8 Vervaardiging van **andere voedingsmiddelen**
- 10.9 Vervaardiging van **diervoeders**

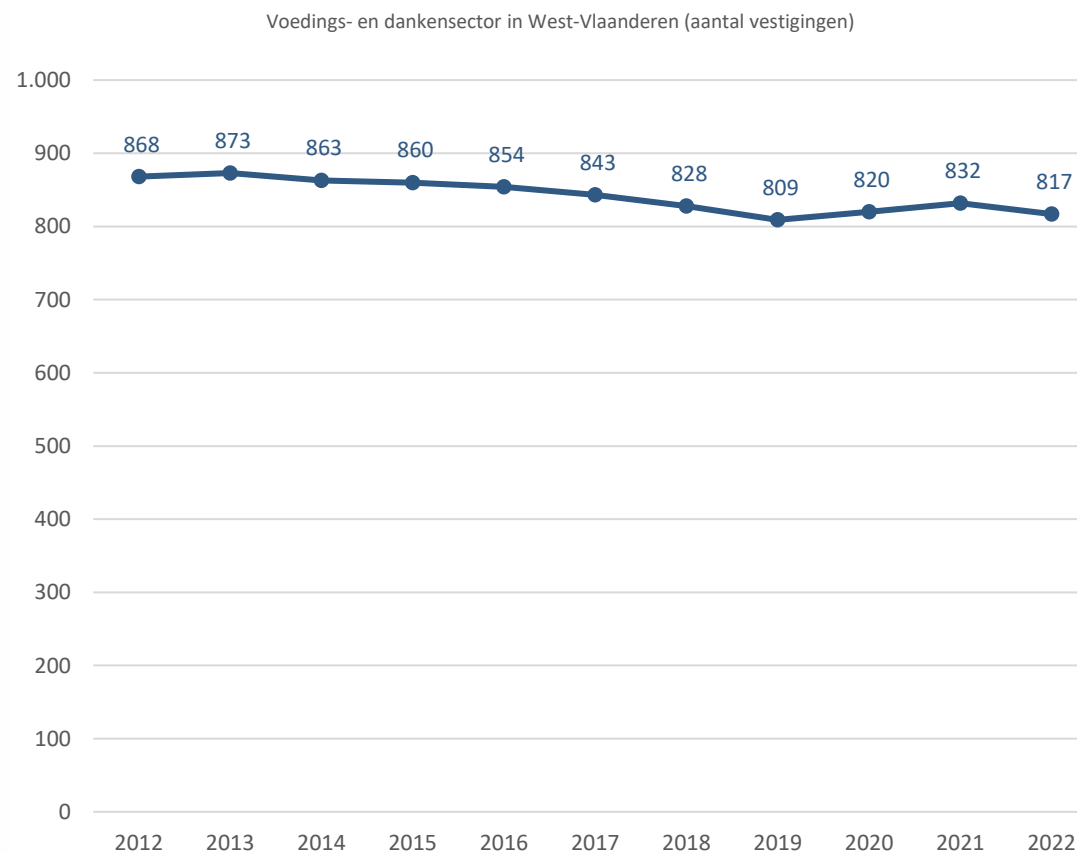
Dranken

- 11.0 **Dranken**

2. Vestigingen

West-Vlaamse vestigingen

- Het aantal West-Vlaamse vestigingen in de voedings- en drankensector daalde met 5,9% tussen 2012 en 2022.
- In 2022 waren er 15 vestigingen minder dan in 2021.

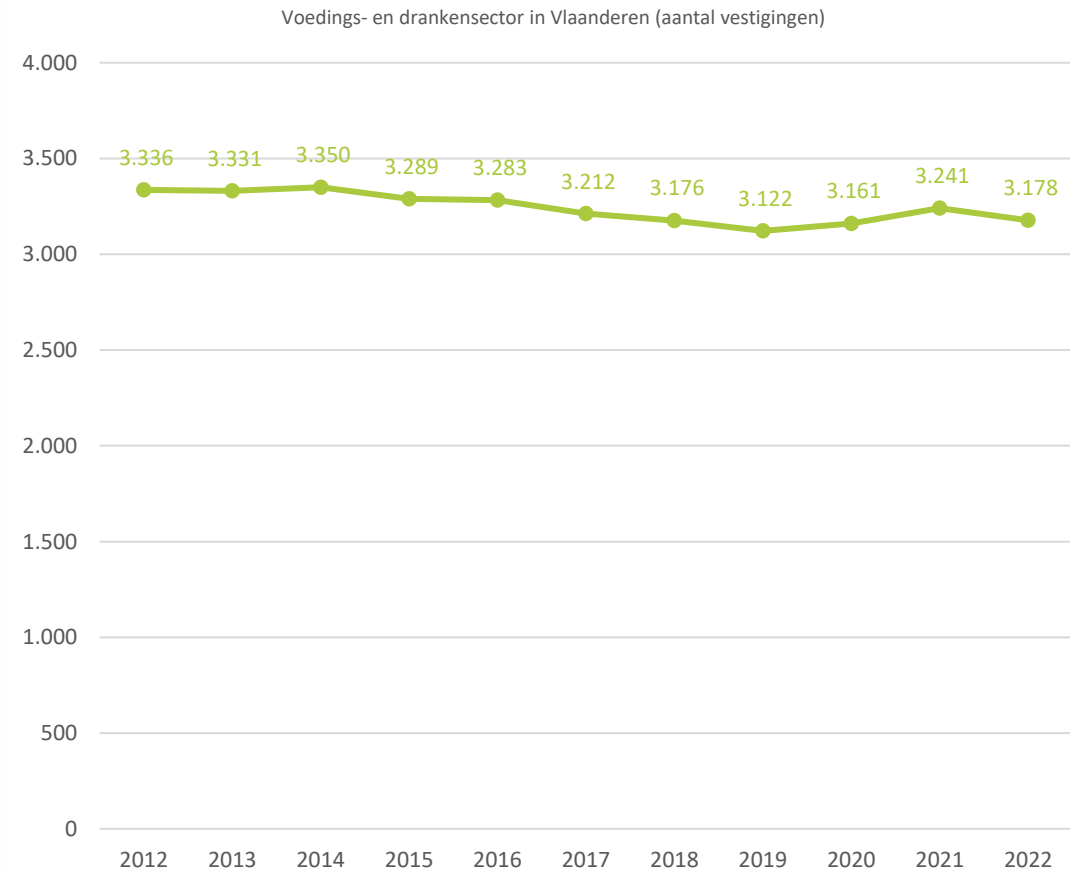
West-Vlaamse vestigingen

- Van 2012 tot 2022 was er een afname van 8,1% in het aantal vestigingen in de voedingssector. Tussen 2019 en 2021 was er een toename van 17 vestigingen, maar in 2022 nam het totale aantal weer af.
- Er is een verdubbeling van het aantal vestigingen (van 17 naar 35) in de drankensector over de periode 2012-2022.
- De toename van 18 vestigingen in de drankensector is niet voldoende om de daling van 69 vestigingen in de voedingssector te compenseren.

West-Vlaanderen	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Evolutie 2012-2022
Voeding	851	854	843	839	830	814	801	779	788	796	782	-8,1%
Dranken	17	19	20	21	24	29	27	30	32	36	35	105,9%
Voeding en dranken	868	873	863	860	854	843	828	809	820	832	817	-5,9%

Vlaamse vestigingen

- Het aantal Vlaamse vestigingen in de voedings- en drankensector daalde met 4,7% tussen 2012 en 2022.
- In 2022 is het aantal vestigingen met 63 afgenomen ten opzichte van 2021.

Vlaamse vestigingen

- Het aantal vestigingen in de Vlaamse voedingssector is tussen 2012 en 2022 met 7,2% afgenomen.
- De toename van het aantal Vlaamse vestigingen (+88,2%) in de drankensector is beperkter dan in West-Vlaanderen (+105,9%).
- De stijging in de drankensector (+75 vestigingen) volstaat niet om de daling in de voedingssector (-233 vestigingen) te compenseren.

Vlaanderen	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Evolutie 2012-2022
Voeding	3.251	3.241	3.256	3.193	3.172	3.095	3.054	2.986	3.022	3.085	3.018	-7,2%
Dranken	85	90	94	96	111	117	122	136	139	156	160	88,2%
Voeding en dranken	3.336	3.331	3.350	3.289	3.283	3.212	3.176	3.122	3.161	3.241	3.178	-4,7%

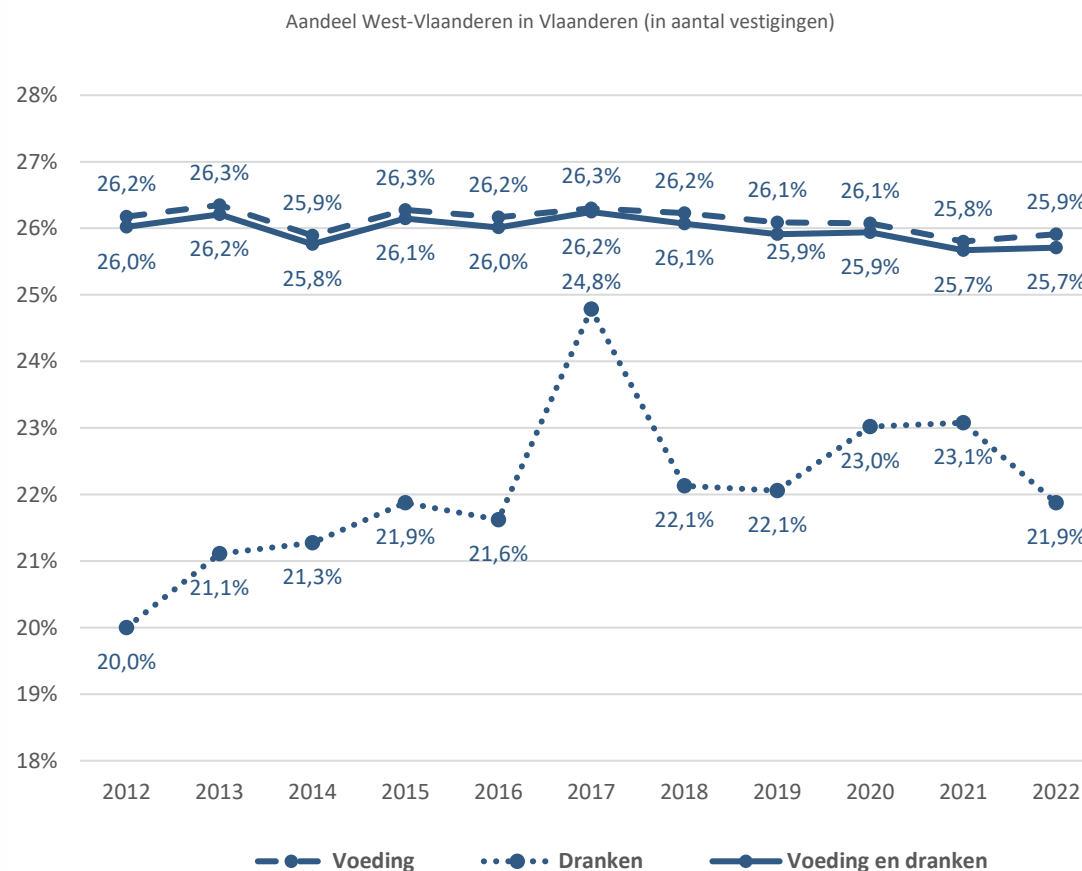
Relatieve evolutie

- De afgelopen tien jaar is het aantal vestigingen in de voedingssector afgenomen. De afname was in West-Vlaanderen iets groter dan in Vlaanderen.
- De drankensector groeit sterk, met een nog sterkere groei in West-Vlaanderen vergeleken met Vlaanderen. Toch blijft de drankensector in absolute aantallen aanzienlijk kleiner dan de voedingssector.

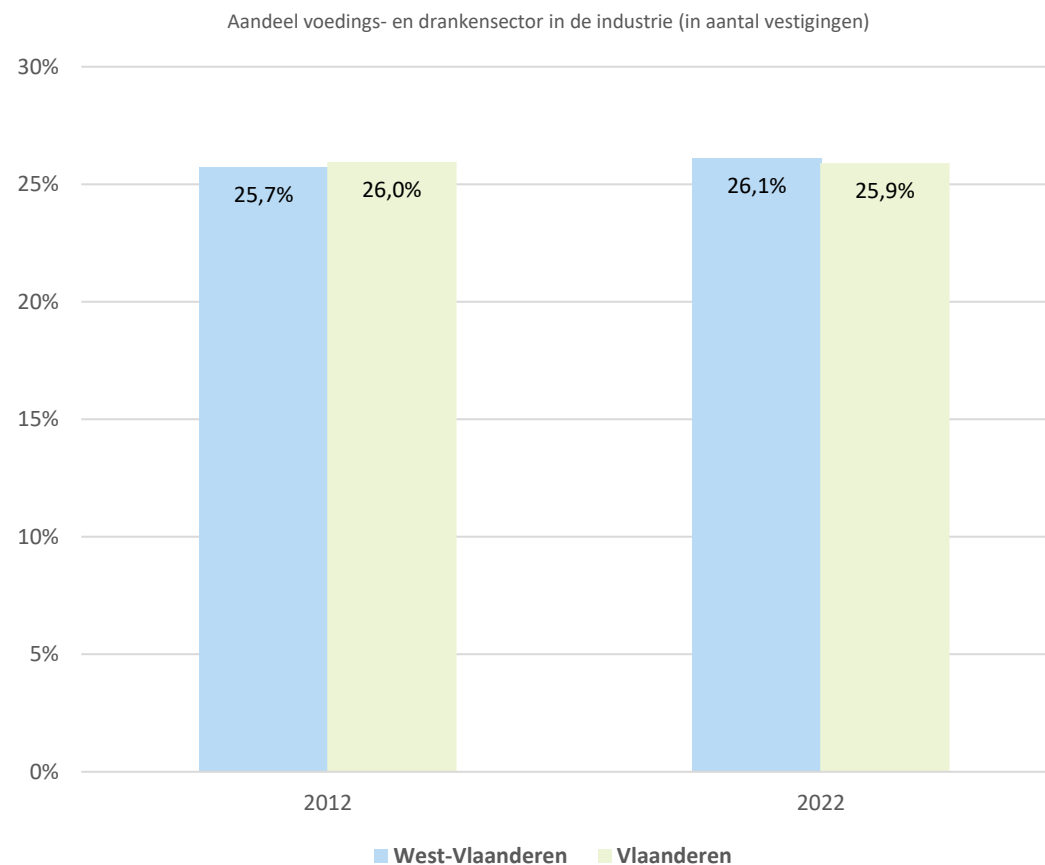
Aandeel West-Vlaanderen in Vlaanderen

- Het West-Vlaamse aandeel in Vlaanderen ligt hoger in de voedingssector dan in de drankensector.
- In de periode 2012-2022 bleef het West-Vlaamse aandeel van de voedings- en drankensector stabiel rond de 26%.
- Het West-Vlaamse aandeel in de drankensector vertoonde een stijgende trend met een piek van 24,8% in 2017. In 2022 lag het aandeel meer dan 1%-punt lager dan in 2021.
- De voedings- en drankensector in West-Vlaanderen staat, op basis van het aandeel vestigingen, relatief sterk in Vlaanderen.

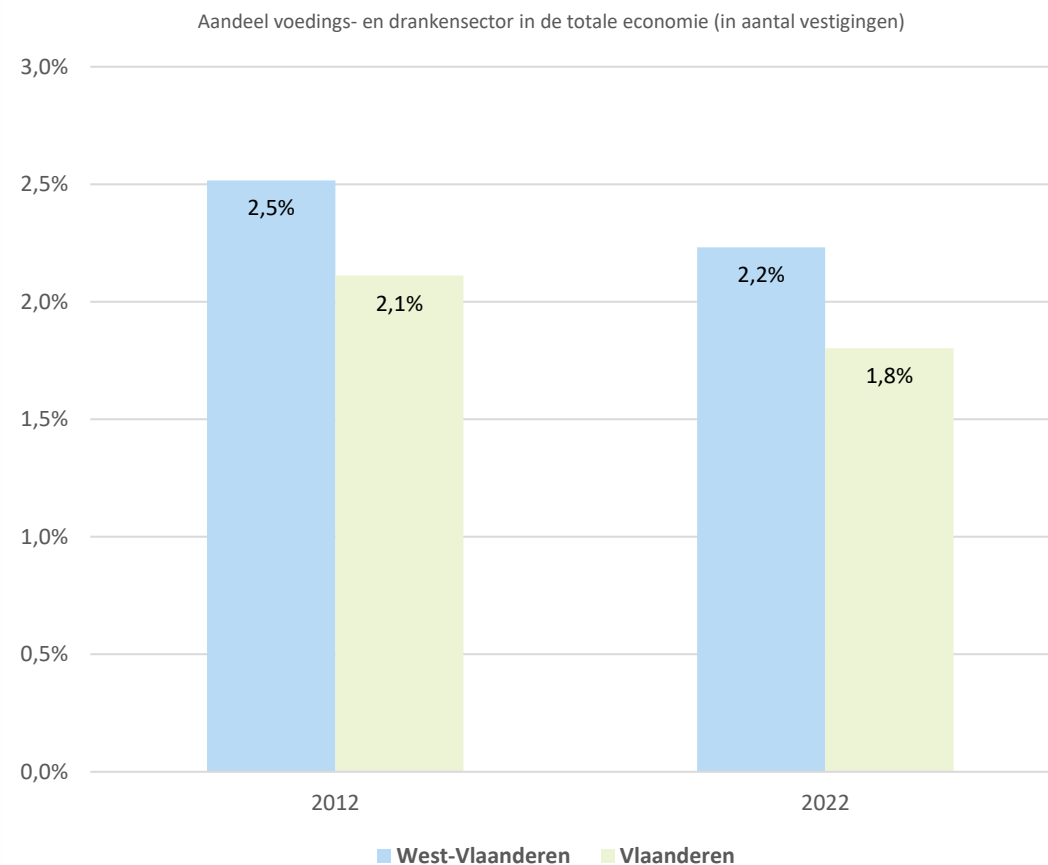
Aandeel voedings- en drankensector in de industrie

- Het aandeel van de voedings- en drankensector in de industrie was in West-Vlaanderen groter dan in Vlaanderen in 2022. In 2012 was het andersom.
- Het aandeel in West-Vlaanderen steeg met 0,4%-punt tussen 2012 en 2022.
- In 2022 behoorde meer dan een kwart van de vestigingen in de West-Vlaamse en Vlaamse industrie tot de voedings- en drankensector.

Aandeel voedings- en drankensector in de totale economie

- Het aandeel van het aantal vestigingen in de totale economie is in West-Vlaanderen groter dan in Vlaanderen voor zowel 2012 als 2022.
- Er zijn afnames in zowel West-Vlaanderen als Vlaanderen (beide -0,3%-punt).

Vestigingen: spreiding

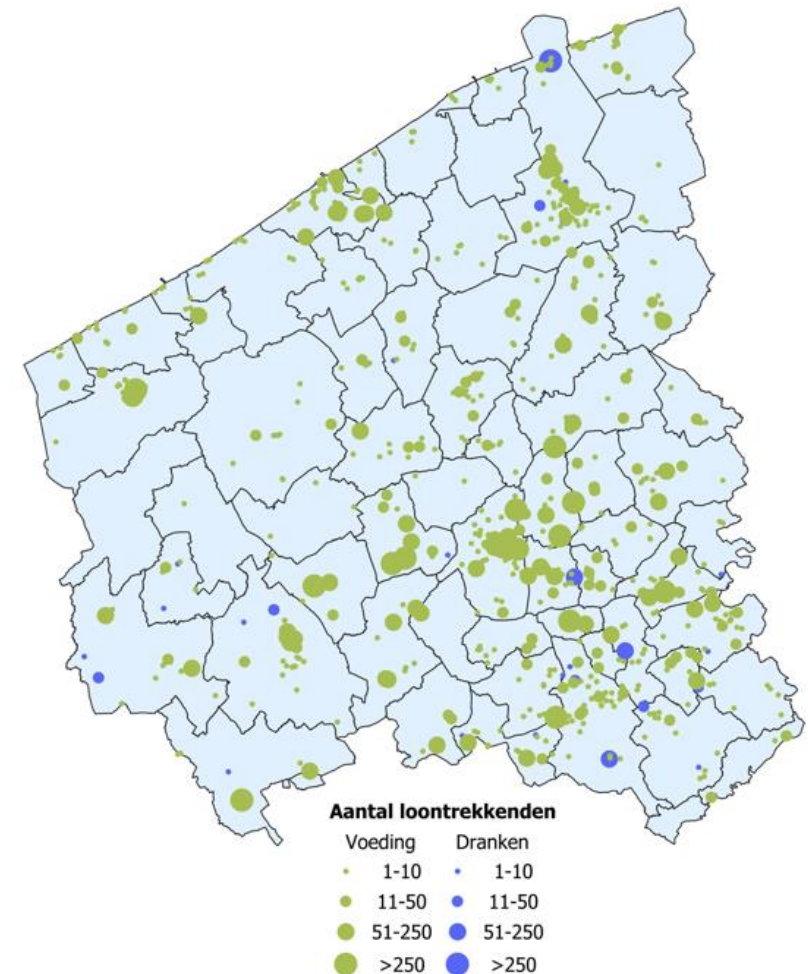
Voedings- en drankensector

- Clustering van de vestigingen in regio Midden-West-Vlaanderen

- Grootste vestigingen:
 - 1) Westvlees, Staden
 - 2) Alpro, Wevelgem
 - 3) Pepsico, Veurne
 - 4) Paulig, Roeselare
 - 5) Clarebout, Heuvelland

- Loontrekkende tewerkstelling:

	2012	2022	Evolutie
WVL	16.067	19.630	+22,2%
VL	62.380	69.914	+12,1%
Aandeel	25,8%	28,1%	

Vestigingen: spreiding

Voedingssector (nace-code: 10)

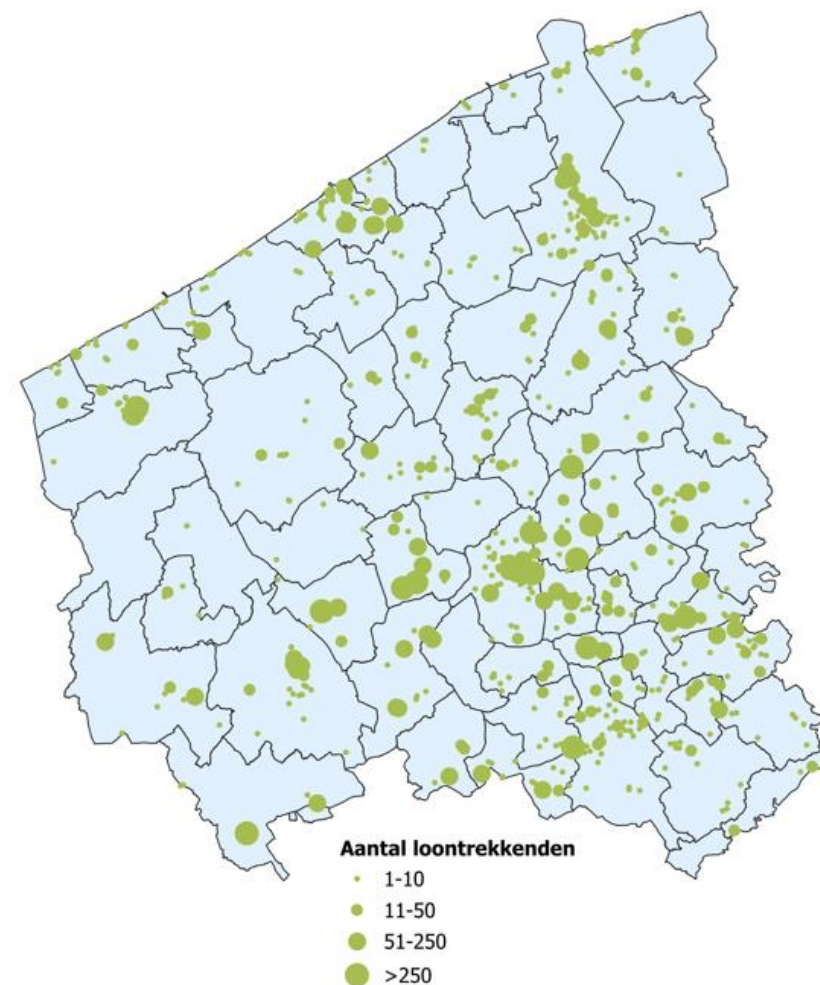
- Clustering van de vestigingen in regio Midden-West-Vlaanderen

- Grootste vestigingen:

- 1) Westvlees, Staden
- 2) Alpro, Wevelgem
- 3) Pepsico, Veurne
- 4) Paulig, Roeselare
- 5) Clarebout, Heuvelland

- Loontrekkende tewerkstelling:

	2012	2022	Evolutie
WVL	15.557	18.875	+21,3%
VL	56.729	62.892	+10,9%
Aandeel	27,4%	30,0%	

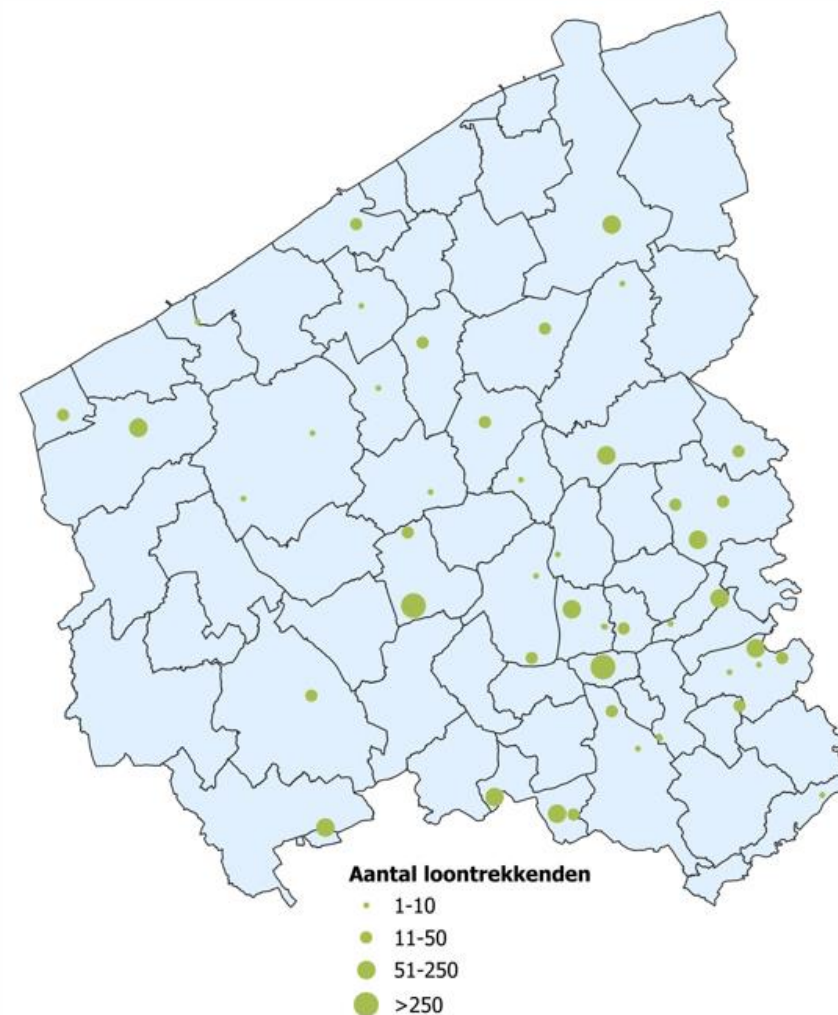
Vestigingen: spreiding

Verwerking en conservering van vlees en vervaardiging van vleesproducten (nace-code: 10.1)

- Concentratie van vestigingen in regio Roeselare-Waregem
- Grootste vestigingen:
 - 1) Westvlees, Staden
 - 2) Volys Star, Lendeledede
 - 3) Belga-Meat, Brugge
 - 4) Covameat, Heuvelland
 - 5) Vandenbogaerde, Menen

- Loontrekkende tewerkstelling:

	2012	2022	Evolutie
WVL	2.994	3.043	+1,6%
VL	10.279	11.486	+11,7%
<i>Aandeel</i>	29,1%	26,5%	

Vestigingen: spreiding

Verwerking en conservering van vis en schaal- en weekdieren

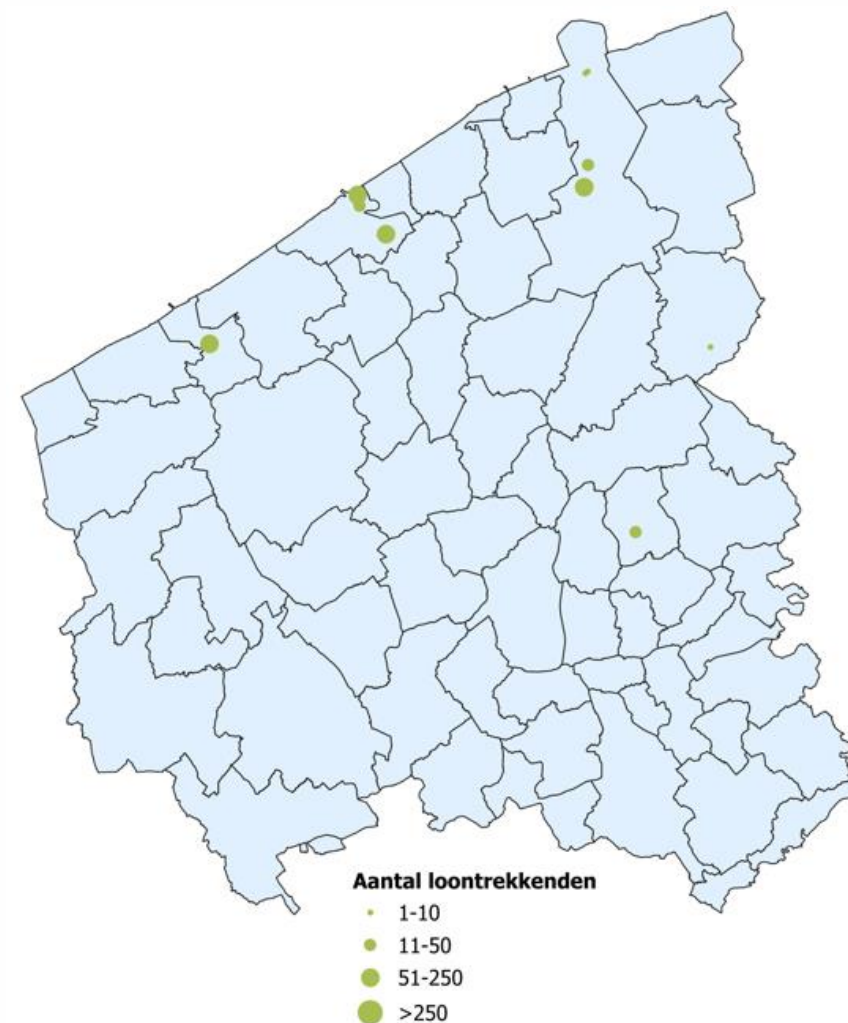
(nace-code: 10.2)

- Vestigingen in steden met zeehaven zoals Brugge, Nieuwpoort en Oostende

- Grootste vestigingen:
 - 1) Mowi Belgium, Brugge
 - 2) Morubel, Oostende
 - 3) Gadus, Nieuwpoort
 - 4) Mowi Belgium, Oostende
 - 5) Revi Food, Oostende

- Loontrekkende tewerkstelling:

	2012	2022	Evolutie
WVL	752	625	-16,9%
VL	963	800	-16,9%
Aandeel	78,1%	78,1%	

Vestigingen: spreiding

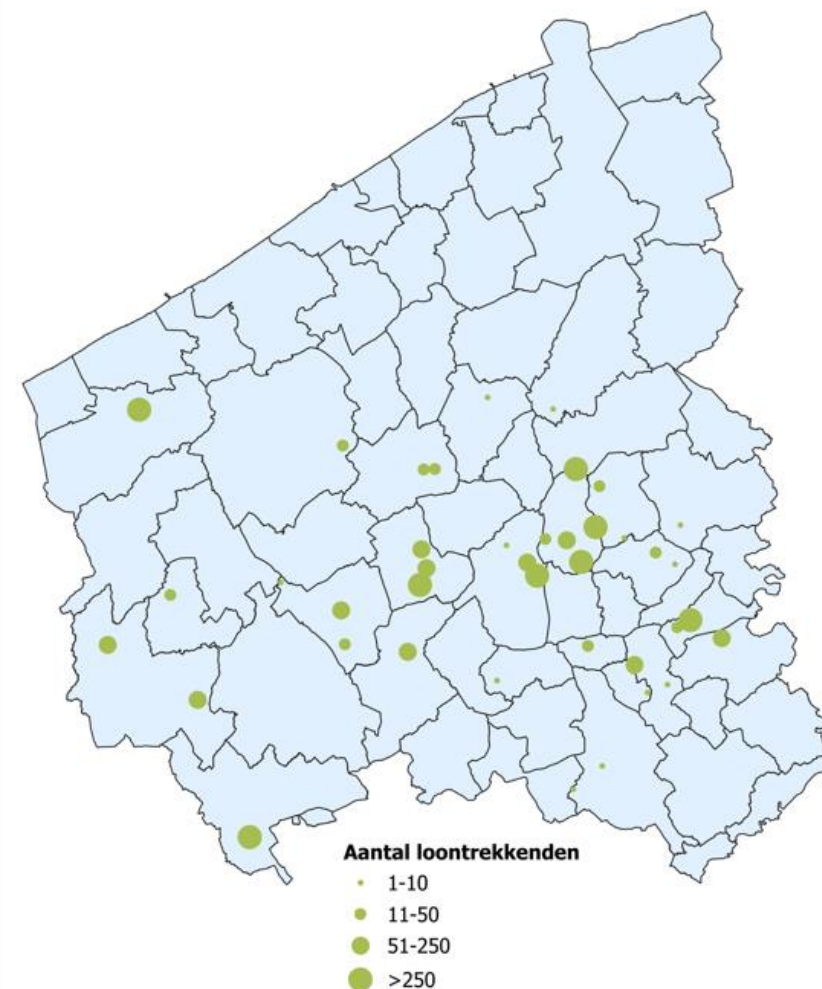
Verwerking en conservering van groenten en fruit (nace-code: 10.3)

- Vestigingen hoofdzakelijk in gemeenten in regio Roeselare zoals Ardoorie en Staden

- Grootste vestigingen:
 - 1) Pepsico, Veurne
 - 2) Paulig, Roeselare
 - 3) Clarebout, Heuvelland
 - 4) Agristo, Wielsbeke
 - 5) d'Arta, Ardoorie

- Loontrekkende tewerkstelling:

	2012	2022	Evolutie
WVL	3.785	5.594	+47,8%
VL	6.527	8.740	+33,9%
<i>Aandeel</i>	<i>58,0%</i>	<i>64,0%</i>	

Vestigingen: spreiding

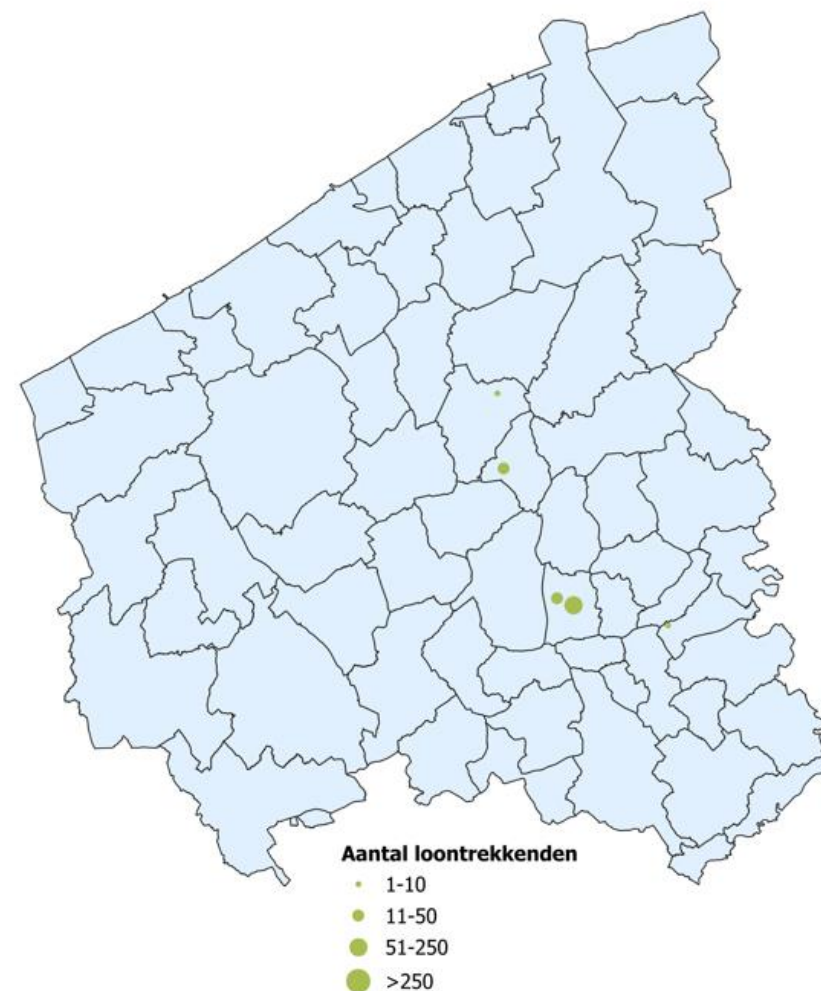
Vervaardiging van plantaardige en dierlijke oliën en vetten (nace-code: 10.4)

- Beperkt aantal vestigingen in West-Vlaanderen

- Grootste vestigingen:
 - 1) Vandemoortele, Izegem
 - 2) Cargill, Izegem
 - 3) Vandemoortele Lipids, Izegem
 - 4) Vandemoortele, Izegem
 - 5) Oliefabriek, Lichtervelde

- Loontrekkende tewerkstelling:

	2012	2022	Evolutie
WVL	495	515	+4,0%
VL	877	1.592	+81,5%
<i>Aandeel</i>	56,4%	32,3%	

Vestigingen: spreiding

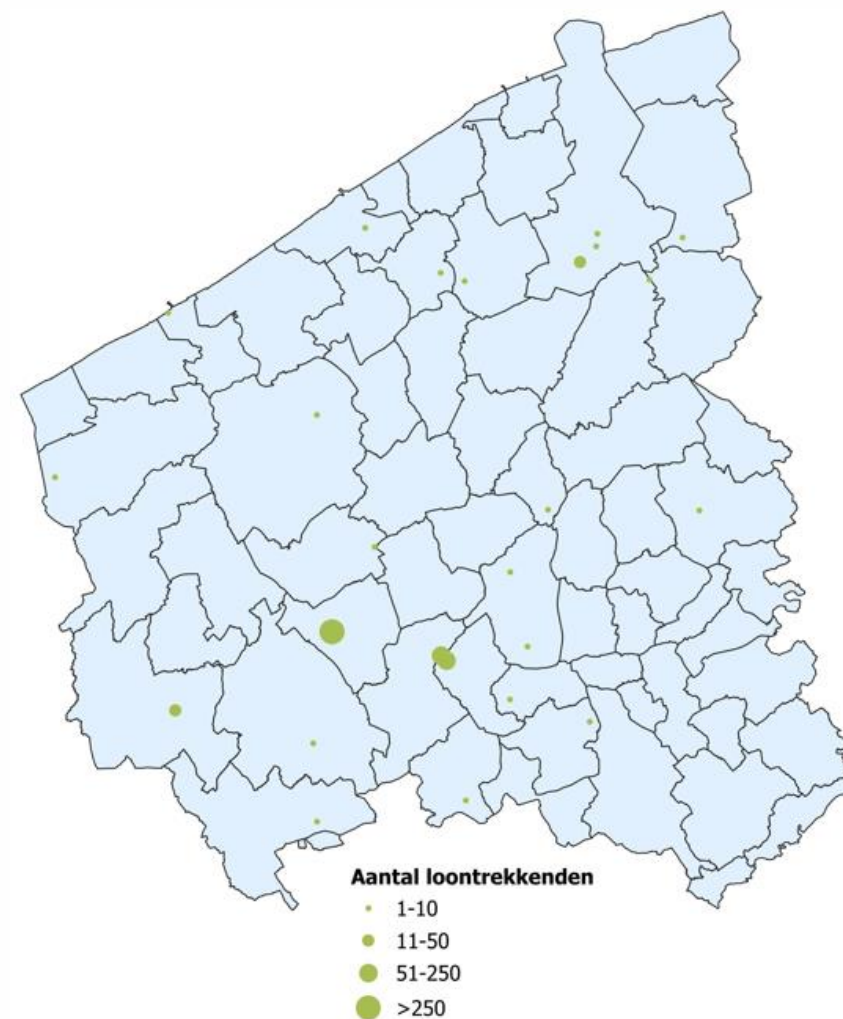
Vervaardiging van zuivelproducten (nace-code: 10.5)

- Verspreide situering van vestigingen, grotere vestigingen op as leper-Roeselare

- Grootste vestigingen:
 - 1) Ysco, Langemark-Poelkapelle
 - 2) Belgomilk, Langemark-Poelkapelle
 - 3) Belgomilk, Moorslede
 - 4) Fromunion, Zonnebeke
 - 5) Milcobel, Langemark-Poelkapelle

- Loontrekkende tewerkstelling:

	2012	2022	Evolutie
WVL	1.077	1.242	+15,3%
VL	5.227	5.363	+2,6%
<i>Aandeel</i>	<i>20,6%</i>	<i>23,2%</i>	

Vestigingen: spreiding

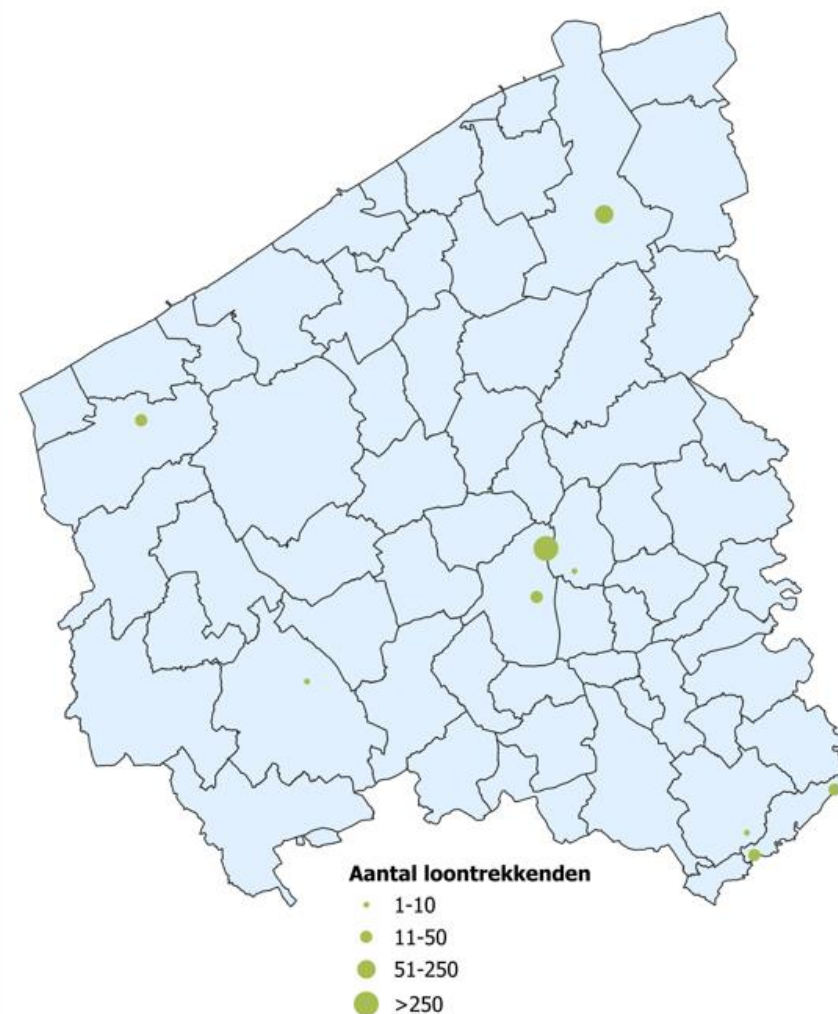
Vervaardiging van maalderij- en zetmeelproducten (nace-code: 10.6)

- Beperkt aantal vestigingen in West-Vlaanderen

- Grootste vestigingen:
 - 1) Mulder Natural Foods, Roeselare
 - 2) Genencor International, Brugge
 - 3) Molens 'T Kindt, Avelgem
 - 4) Novidon, Veurne
 - 5) Molens Joye, Roeselare

- Loontrekkende tewerkstelling:

	2012	2022	Evolutie
WVL	308	447	+45,1%
VL	1.523	1.619	+6,3%
<i>Aandeel</i>	20,2%	27,6%	

Vestigingen: spreiding

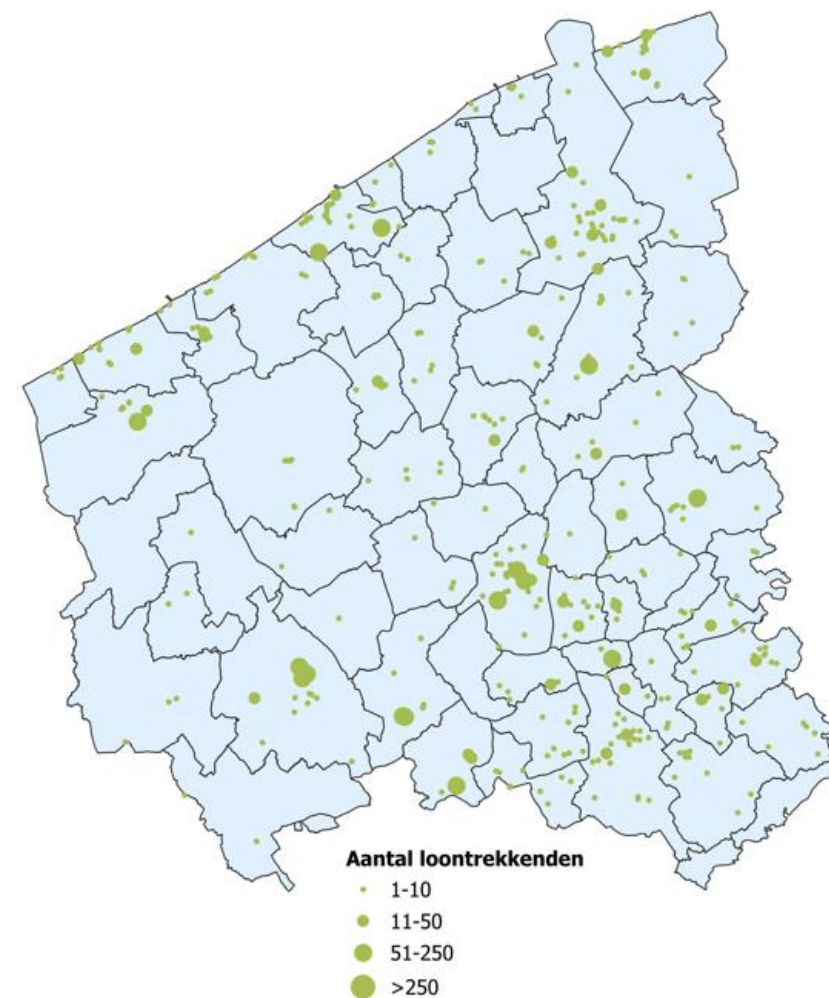
Vervaardiging van bakkerijproducten en deegwaren (nace-code: 10.7)

- Vestigingen zijn wijdverspreid, grotere vestigingen gesitueerd in Ieper, Roeselare en Zonnebeke.

- Grootste vestigingen:
 - 1) Soubry, Roeselare
 - 2) Poppies Bakeries, Zonnebeke
 - 3) Jules Destrooper, Ieper
 - 4) Poppies Bakeries, Zonnebeke
 - 5) De Trog, Ieper

- Loontrekkende tewerkstelling:

	2012	2022	Evolutie
WVL	3.400	3.691	+8,6%
VL	16.871	16.557	-1,9%
<i>Aandeel</i>	<i>20,2%</i>	<i>22,3%</i>	

Vestigingen: spreiding

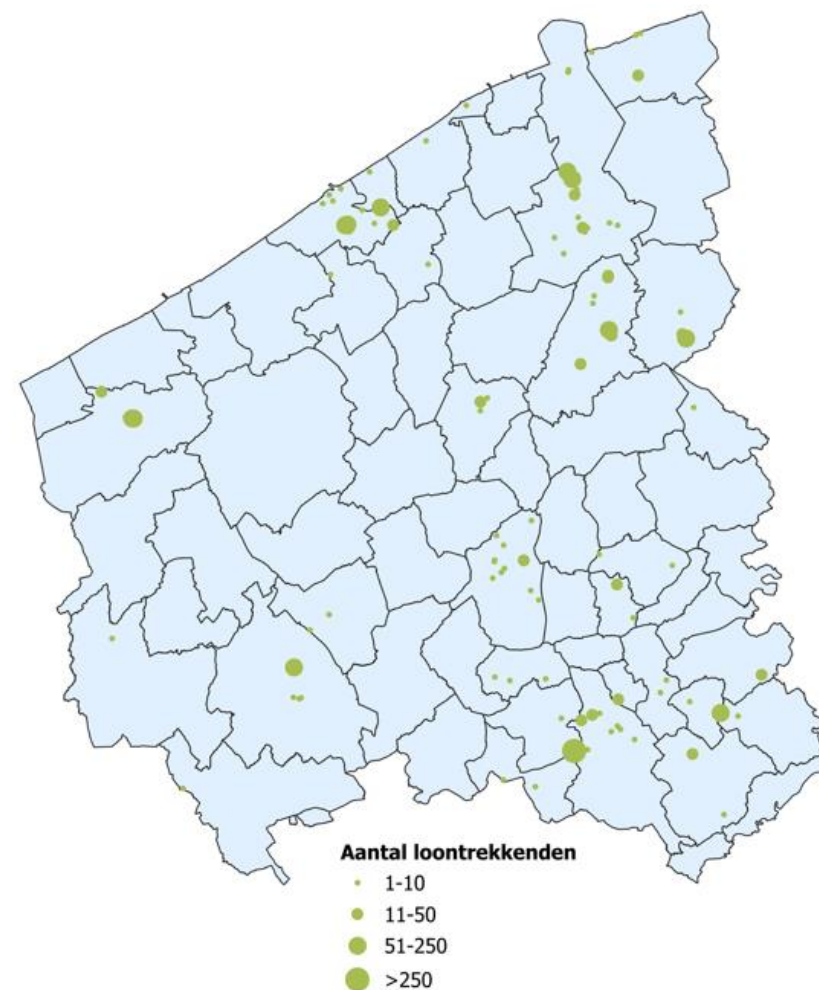
Vervaardiging van andere voedingsmiddelen (nace-code: 10.8)

- Clusters van vestigingen in centrumsteden

- Grootste vestigingen:
 - 1) Alpro, Wevelgem
 - 2) Be Food!, Brugge
 - 3) Baronie Belgium, Brugge
 - 4) Chocolaterie Jacali, Bredene
 - 5) Baronie Belgium, Veurne

- Loontrekkende tewerkstelling:

	2012	2022	Evolutie
WVL	1.818	2.694	+48,2%
VL	11.992	13.763	+14,8%
Aandeel	15,2%	19,6%	

Vestigingen: spreiding

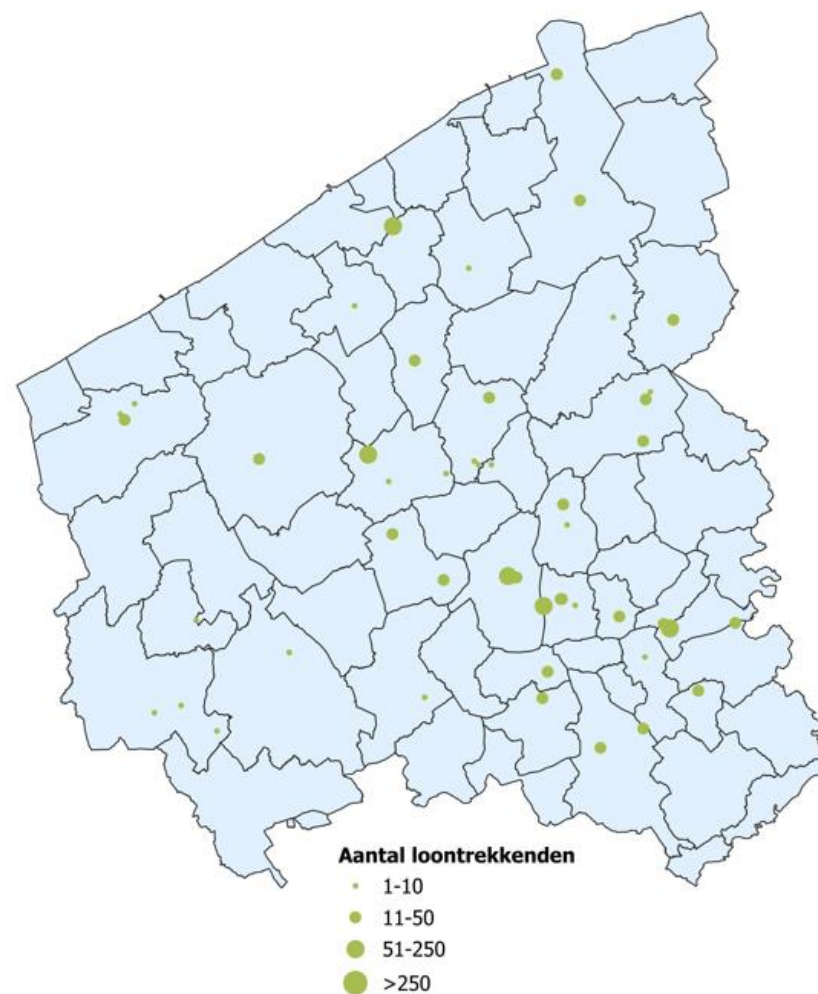
Vervaardiging van diervoeders (nace-code: 10.9)

- Merendeel van vestigingen in Midden-West-Vlaanderen

- Grootste vestigingen:
 - 1) Maselis, Roeselare
 - 2) Vanden Avenne, Wielsbeke
 - 3) De Ster, Kortemark
 - 4) Proxani, Izegem
 - 5) Fides Petfood, Oostende

- Loontrekkende tewerkstelling:

	2012	2022	Evolutie
WVL	928	1.024	+10,3%
VL	2.470	2.972	+20,3%
Aandeel	37,6%	34,5%	

Vestigingen: spreiding

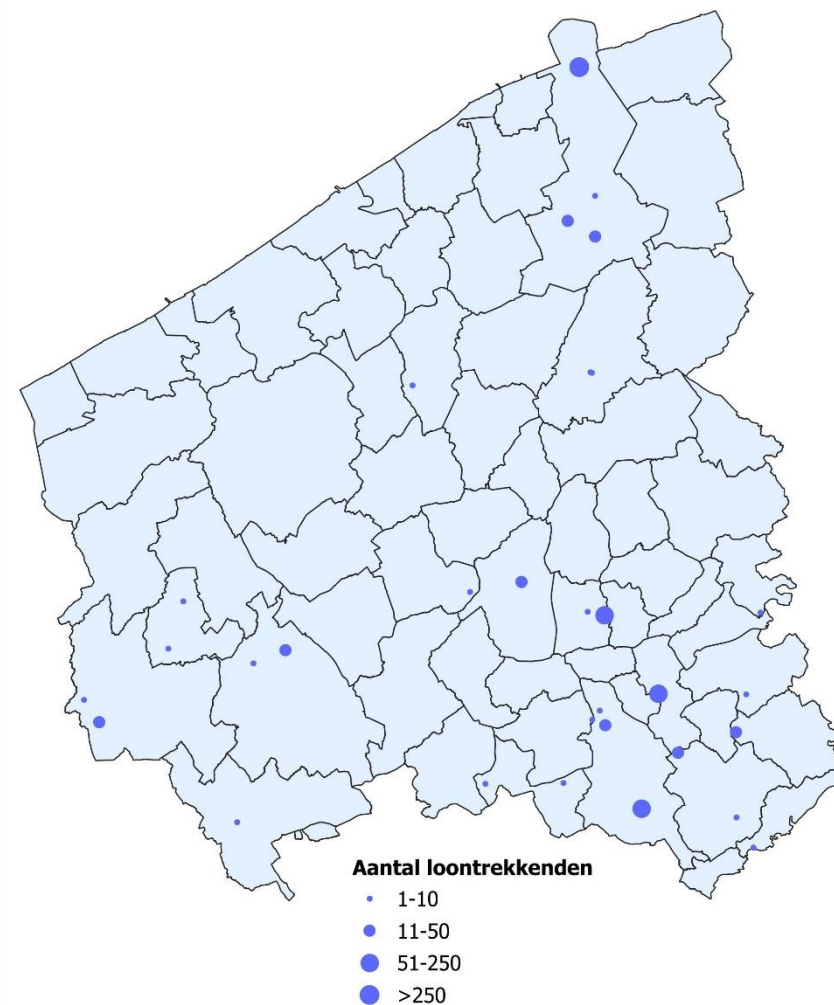
Drankensector (nace-code: 11)

- Vestigingen zijn verspreid, voornamelijk over regio Kortrijk-Roeselare

- Grootste vestigingen:
 - 1) PBI Fruit Juice Company, Brugge
 - 2) Brouwerij Van Honsebrouck, Izegem
 - 3) Bavik, Harelbeke
 - 4) Brouwerij Omer Vander Ghinste, Kortrijk
 - 5) Brasserie St. Bernard, Poperinge

- Loontrekkende tewerkstelling:

	2012	2022	Evolutie
WVL	510	755	+48,0%
VL	5.651	7.022	+24,3%
<i>Aandeel</i>	<i>9,0%</i>	<i>10,8%</i>	

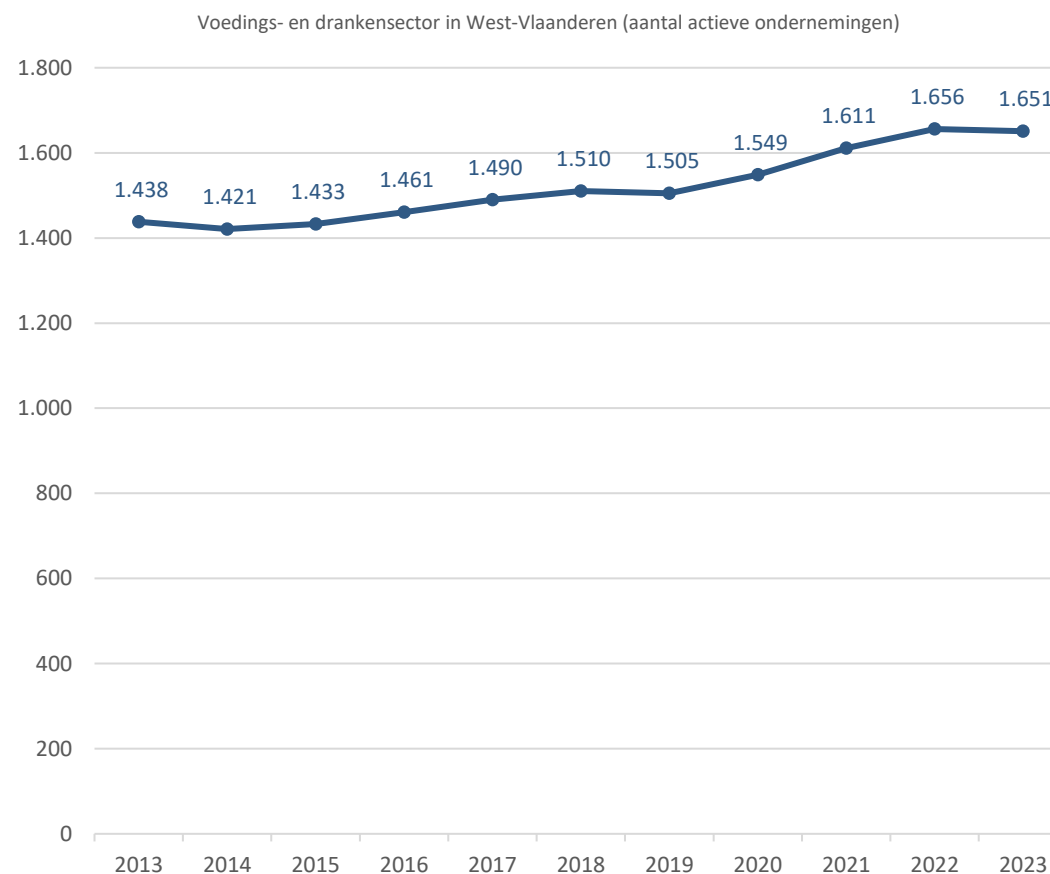

3. Ondernemingen

Actieve ondernemingen in West-Vlaanderen

- Tot en met 2014 daalde het aantal actieve ondernemingen in de voedings- en drankensector.
- Tussen 2015 en 2022, met uitzondering van 2019, was er jaar na jaar een toename.
- In 2023 stabiliseert het aantal ondernemingen in de West-Vlaamse voedings- en drankensector.

Opmerking: eerder in de studie werd gesproken over een dalend aantal vestigingen, terwijl hier sprake is van een stijgend aantal actieve ondernemingen. Hoe is dit te verklaren? Dit komt doordat alleen vestigingen met minstens één loontrekkende werknemer zijn opgenomen in de studie, terwijl er ook ondernemingen bestaan zonder loontrekkende werknemers. Het is daarom mogelijk dat het aantal ondernemingen stijgt, terwijl het aantal vestigingen met loontrekkende werknemers niet meegroeit of zelfs afneemt.

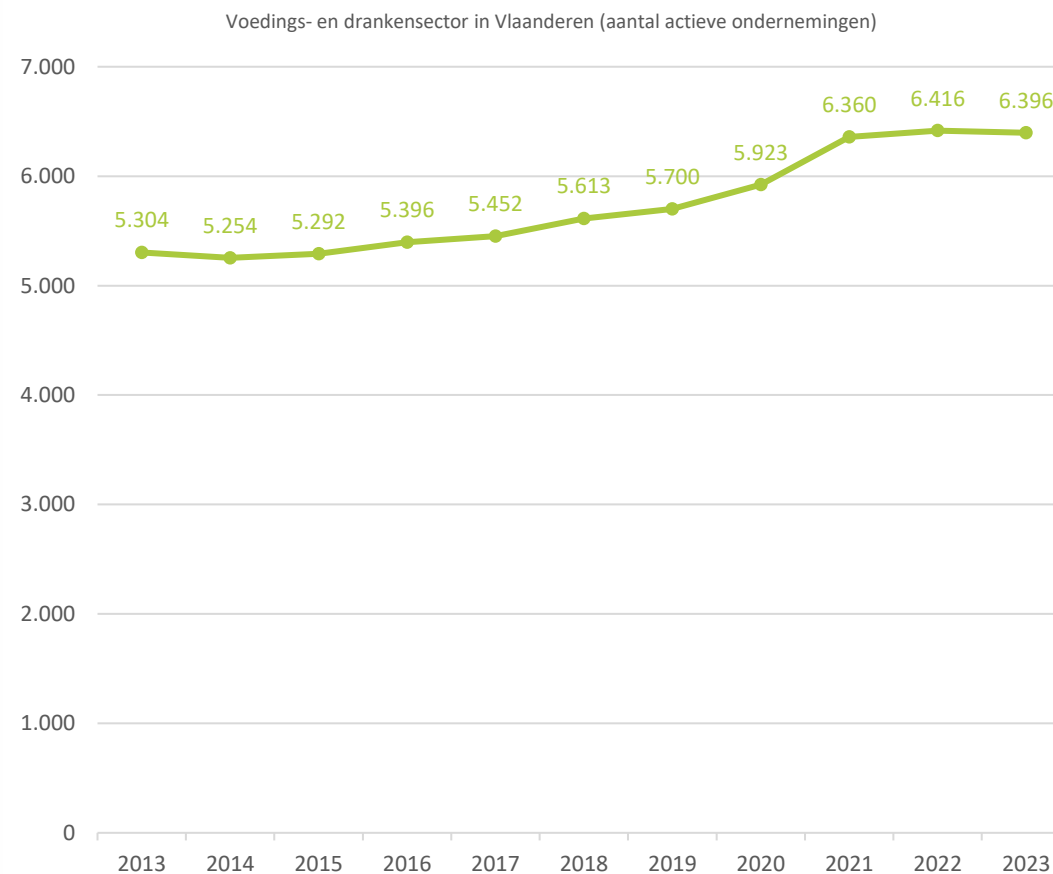
Actieve ondernemingen in West-Vlaanderen

- In de voedingssector zien we een beperkte toename (+7,0%): er was een daling in het aantal ondernemingen tot en met 2014. Vanaf 2015 was er, met uitzondering van 2019 en 2023, een jaarlijkse stijging.
- Er is een opmerkelijke toename van het aantal ondernemingen in de drankensector; het aantal is verviervoudigd.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Evolutie 2013-2023
West-Vlaanderen												
Voeding	1.401	1.380	1.388	1.396	1.415	1.421	1.408	1.439	1.478	1.510	1.499	7,0%
Dranken	37	41	45	65	75	89	97	110	133	146	152	310,8%
Voeding en dranken	1.438	1.421	1.433	1.461	1.490	1.510	1.505	1.549	1.611	1.656	1.651	14,8%

Actieve ondernemingen in Vlaanderen

- Over de periode 2013-2023 steeg het aantal ondernemingen in de voedings- en drankensector in Vlaanderen met 20,6%.
- Na het laagste punt in 2014 was er, met uitzondering van het jaar 2023, jaar na jaar een stijging van het aantal actieve ondernemingen in de sector.

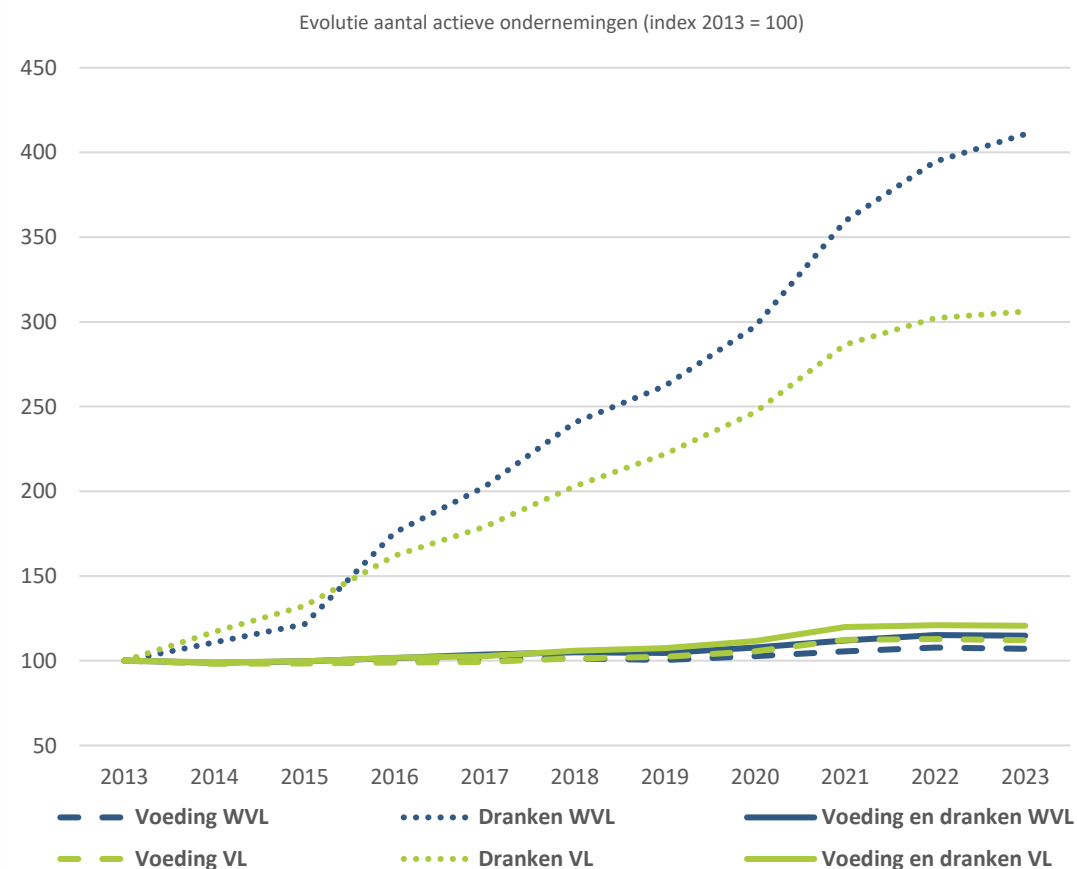
Actieve ondernemingen in Vlaanderen

- De stijging van het aantal ondernemingen in de Vlaamse voedingssector (+12,2%) is groter dan in de West-Vlaamse voedingssector (+7,0%).
- De Vlaamse voedingssector kende net als de West-Vlaamse voedingssector zijn laagste punt in 2014.
- De toename in de drankensector is kleiner in Vlaanderen (+206,1%) dan in West-Vlaanderen (+310,8%).

Vlaanderen	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Evolutie 2013-2023
Voeding	5.075	4.986	4.989	5.025	5.042	5.148	5.192	5.358	5.704	5.724	5.695	12,2%
Dranken	229	268	303	371	410	465	508	565	656	692	701	206,1%
Voeding en dranken	5.304	5.254	5.292	5.396	5.452	5.613	5.700	5.923	6.360	6.416	6.396	20,6%

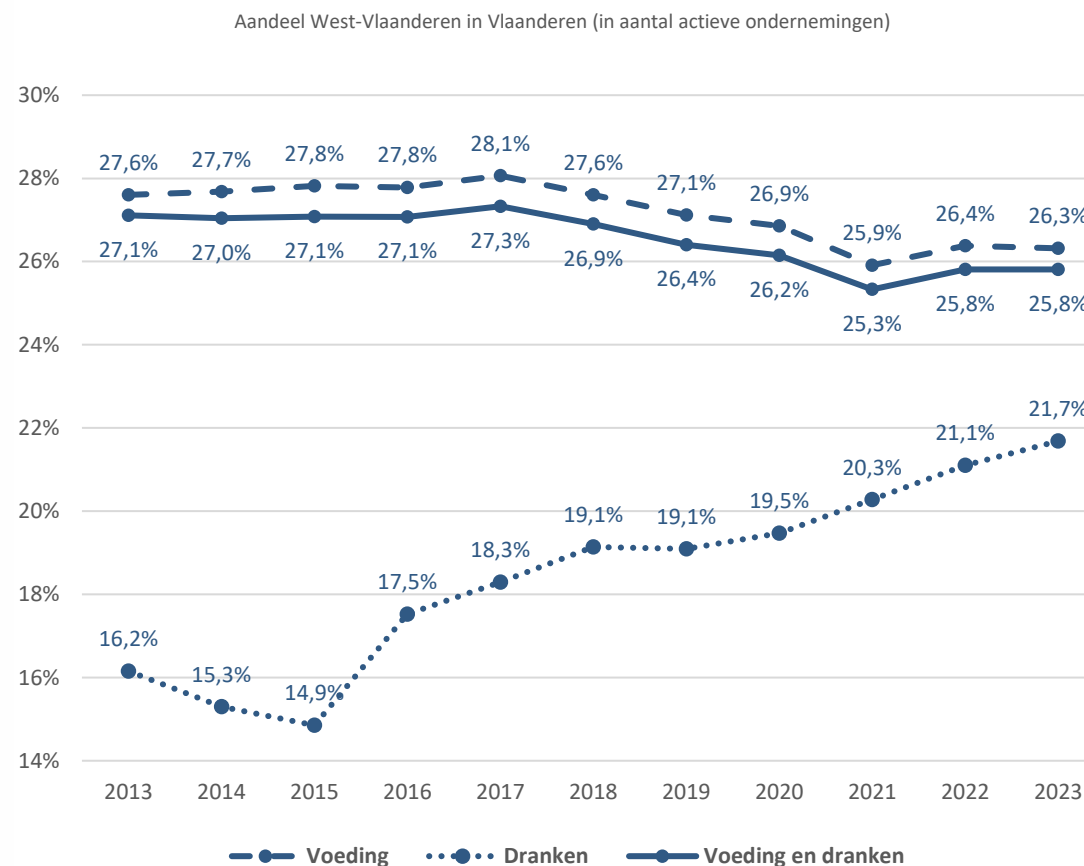
Relatieve evolutie

- De voedingssector kende in zowel West-Vlaanderen als Vlaanderen een lichte daling in de beginjaren, gevolgd door een geleidelijke stijging vanaf 2015.
- Het aantal actieve ondernemingen in de drankensector groeit aanzienlijk. De bescheiden absolute aantallen zijn daarbij een bepalende factor.
- Vanaf 2016 is de relatieve groei in de drankensector nog een stuk sterker in West-Vlaanderen dan in Vlaanderen.

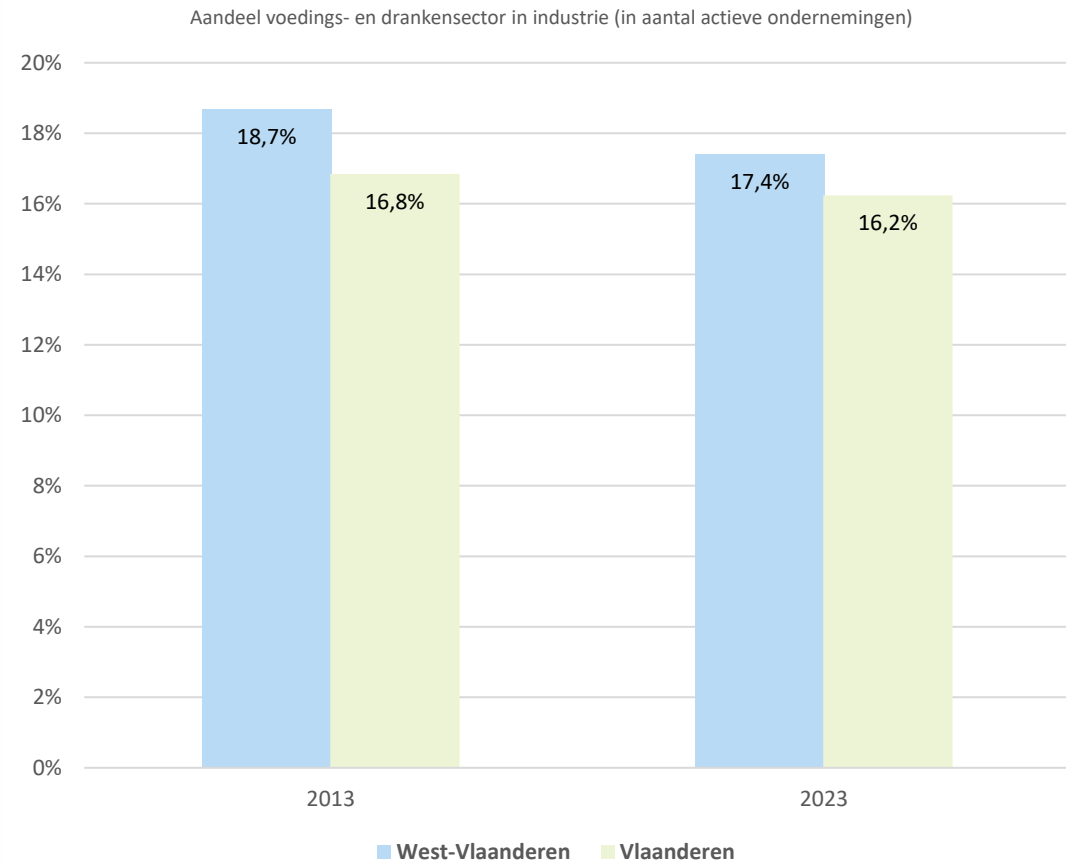
Aandeel West-Vlaanderen in Vlaanderen

- Het West-Vlaamse aandeel in het aantal Vlaamse ondernemingen ligt hoger in de voedingssector dan in de drankensector.
- Het West-Vlaamse aandeel in de Vlaamse voedingssector is vanaf 2018 gedaald. In 2022 was er een licht herstel van dit aandeel.
- Het West-Vlaamse aandeel in de Vlaamse drankensector is sinds 2015 elk jaar gestegen.

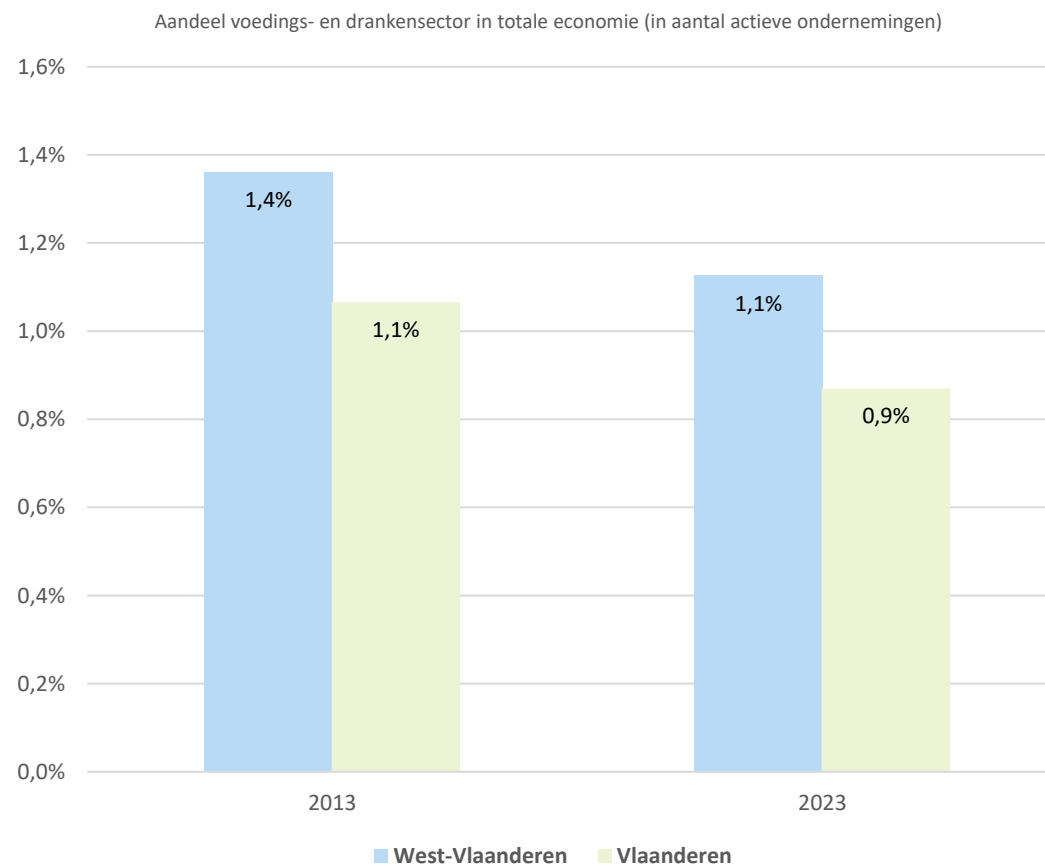
Aandeel voedings- en drankensector in de industrie

- Het aandeel van de voedings- en drankensector in de industrie is in West-Vlaanderen groter dan in Vlaanderen, voor zowel 2013 als 2023.
- Meer dan 1 op 6 (17,4%) van de West-Vlaamse ondernemingen in de industrie behoort tot de voedings- en drankensector.
- De afname van het aandeel van de voedings- en drankensector in de industrie is groter in West-Vlaanderen dan in Vlaanderen (-1,3%-punt tegenover -0,6%-punt).

Aandeel voedings- en drankensector in de totale economie

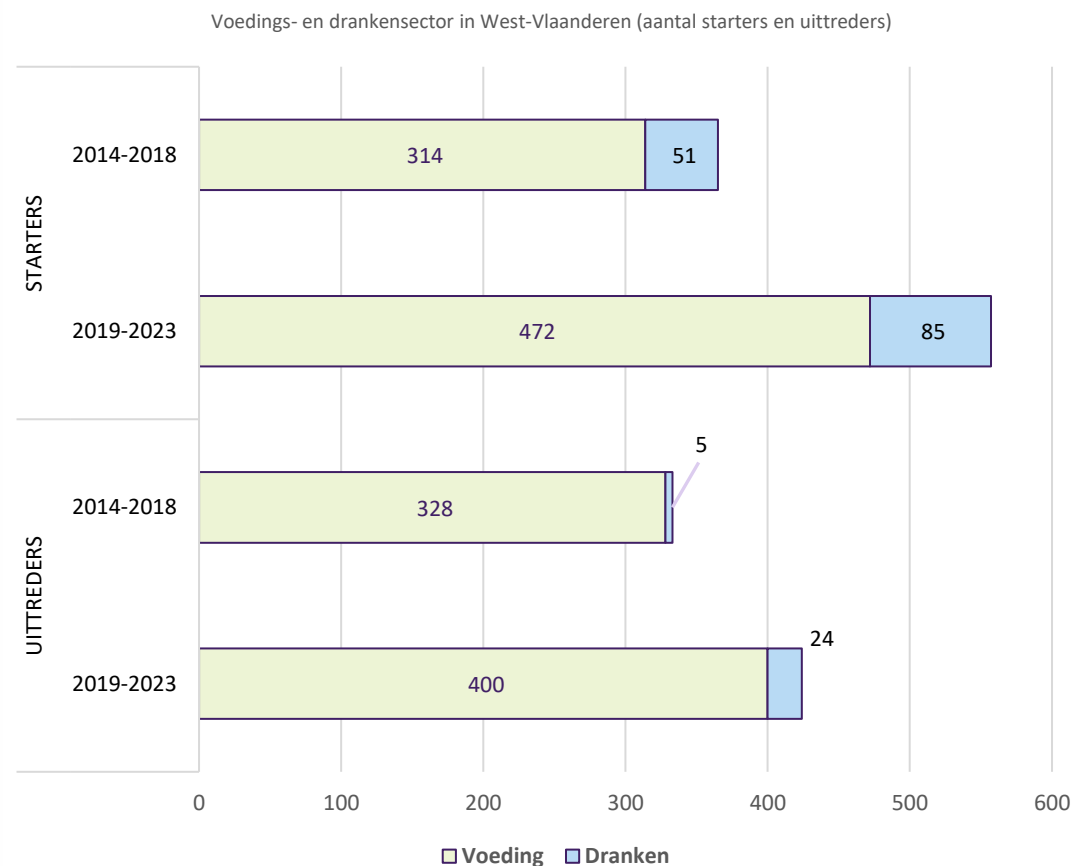
- In West-Vlaanderen is het aandeel actieve ondernemingen in de voedings- en drankensector binnen de totale economie groter dan in Vlaanderen, zowel in 2013 als in 2023.
- Het aandeel van de voedings- en drankensector in de totale economie daalt in zowel West-Vlaanderen (-0,3%-punt) als Vlaanderen (-0,2%-punt).
- In 2023 behoort 1 op de 100 actieve ondernemingen in West-Vlaanderen tot de voedings- en drankensector.

4. Starters en uittreders

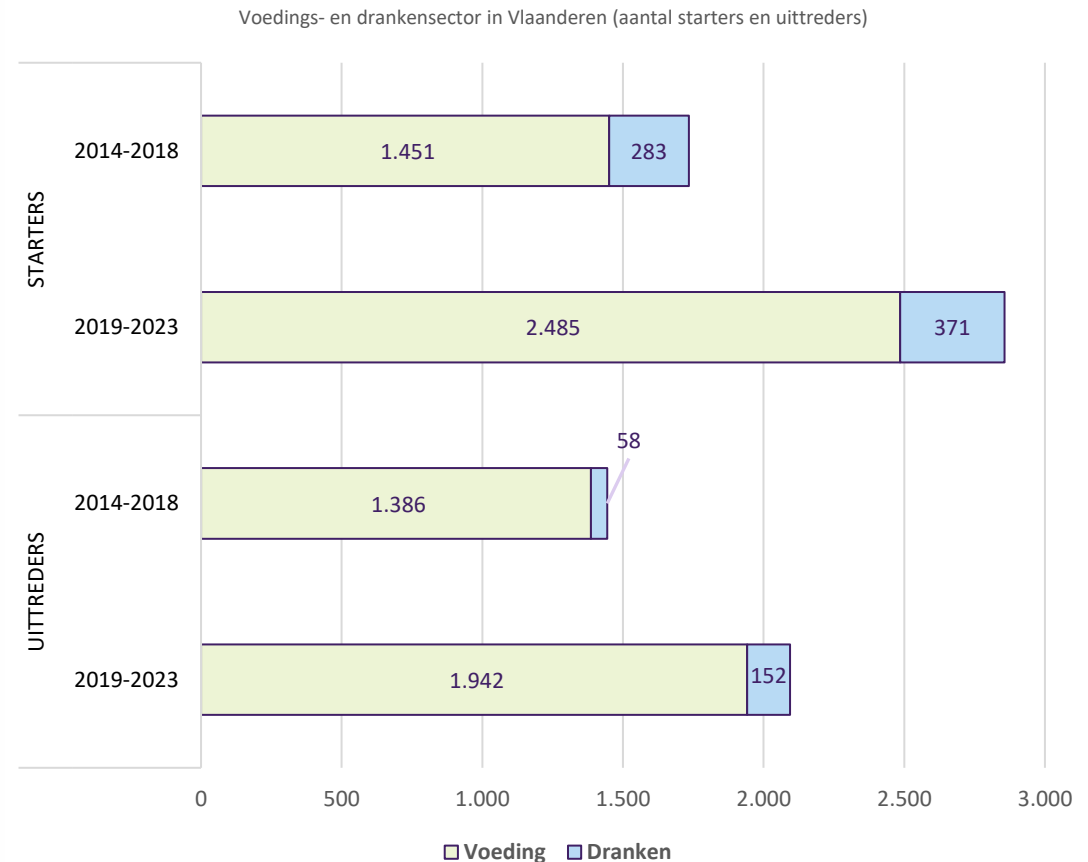
Starters en uittreders in West-Vlaanderen

- Het aantal starters in de periode 2019-2023 is een stuk hoger dan het aantal starters in de periode 2014-2018.
- In de periode 2019-2023 ligt het aantal starters in de drankensector aanzienlijk hoger dan in 2014-2018.
- Er zijn meer uittreders dan starters in de voedingssector in 2014-2018. Er zijn meer starters dan uittreders in 2019-2023.
- Er is een grote toename van het aantal starters in 2019-2023, terwijl het aantal uittreders een beperktere toename kent.

Starters en uittreeders in Vlaanderen

- Het aantal starters in de periode 2019-2023 is, net zoals in West-Vlaanderen, een stuk hoger dan het aantal starters in de periode 2014-2018.
- In 2019-2023 stijgt het aantal startende ondernemingen in de drankensector heel sterk (van 283 naar 371). Het aantal uittreeders gaat bijna maal drie (van 58 naar 152).

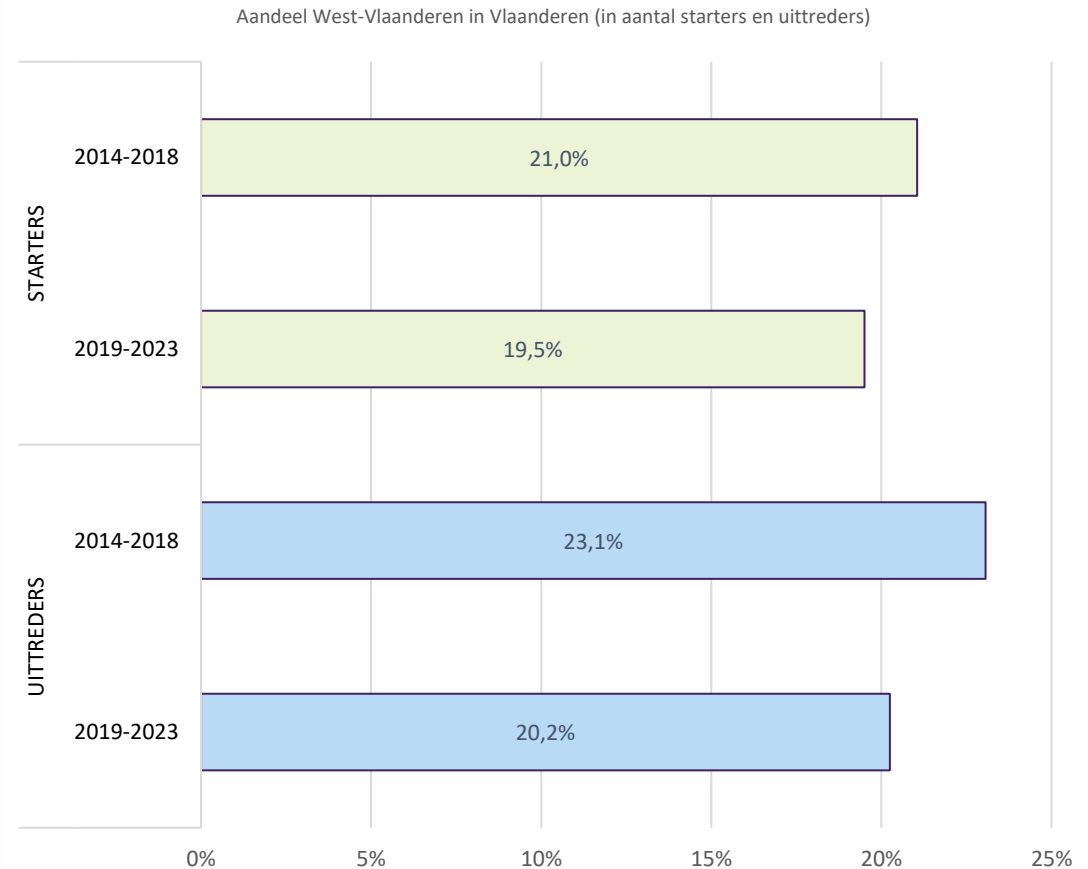
Starters naar subsector in West-Vlaanderen

- Het aantal starters was tussen 2014 en 2023 elk jaar het hoogst in de subsector "vervaardiging van bakkerijproducten en deegwaren". In deze periode waren er meer starters in deze subsector dan in alle andere subsectoren samen.
- In de periode 2014-2023 waren er geen starters in de subsector "vervaardiging van plantaardige en dierlijke oliën en vetten". Ook in de subsectoren "vervaardiging van maalderijproducten, zetmeel en zetmeelproducten" (13), "vervaardiging van diervoeders" (20) en "verwerking en conservering van vis en van schaal- en weekdieren" (21) bleef het aantal starters beperkt.

Subsector	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2014-2023
Verwerking en conservering van vlees en vervaardiging van vleesproducten	2	9	6	5	7	7	8	7	9	8	68
Verwerking en conservering van vis en van schaal- en weekdieren	1	-	4	2	-	-	3	4	5	2	21
Verwerking en conservering van groenten en fruit	3	2	3	3	1	-	4	6	5	2	29
Vervaardiging van plantaardige en dierlijke oliën en vetten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Vervaardiging van zuivelproducten	4	4	3	7	8	5	9	7	6	5	58
Vervaardiging van maalderijproducten, zetmeel en zetmeelproducten	2	-	-	3	1	1	3	1	2	-	13
Vervaardiging van bakkerijproducten en deegwaren	29	30	27	26	44	32	43	67	59	45	402
Vervaardiging van andere voedingsmiddelen	8	17	17	23	8	21	24	23	12	22	175
Vervaardiging van diervoeders	1	-	1	1	2	3	2	3	3	4	20

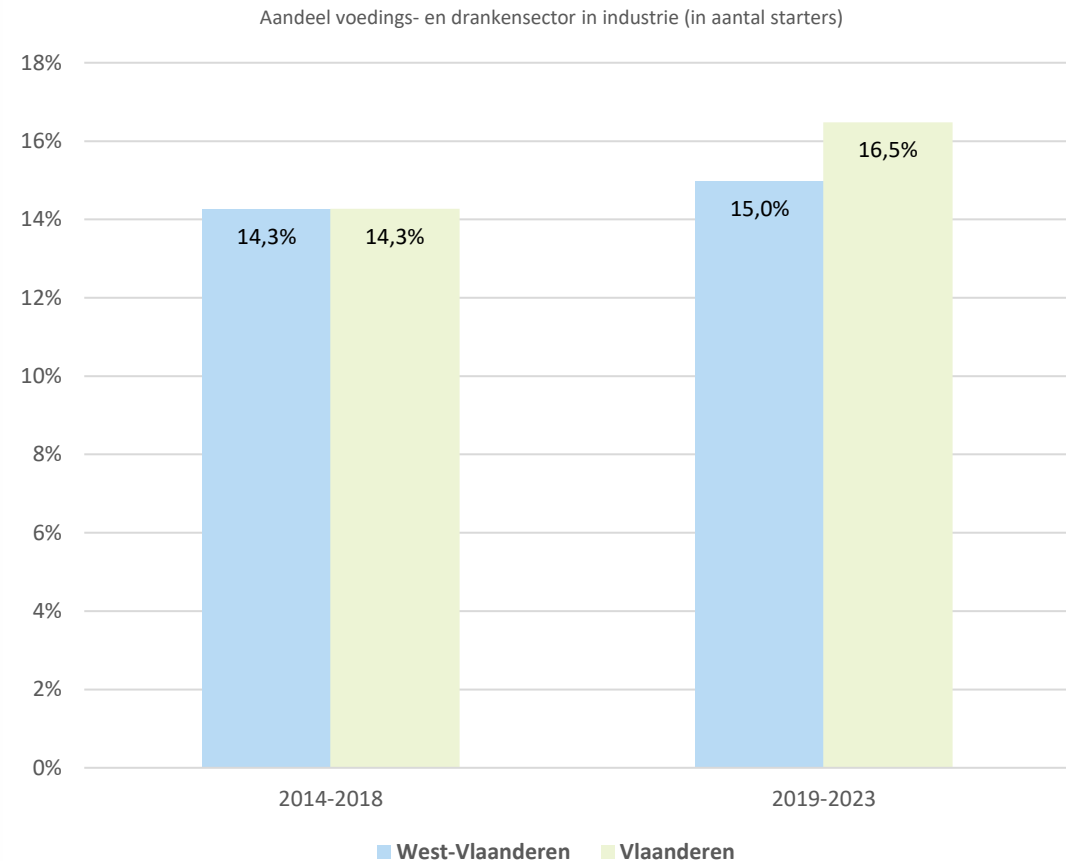
Aandeel West-Vlaanderen in Vlaanderen

- Het West-Vlaamse aandeel in het aantal startende ondernemingen in Vlaanderen was groter in 2014-2018 dan in 2019-2023 in de voedings- en drankensector.
- Het West-Vlaamse aandeel in het aantal uittredende ondernemingen in Vlaanderen was groter in 2014-2018 dan in 2019-2023.
- De West-Vlaamse aandelen zijn groter bij de uittreders dan bij de starters.
- Zowel het West-Vlaamse aandeel in de startende ondernemingen als het aandeel in de uittredende ondernemingen daalt.

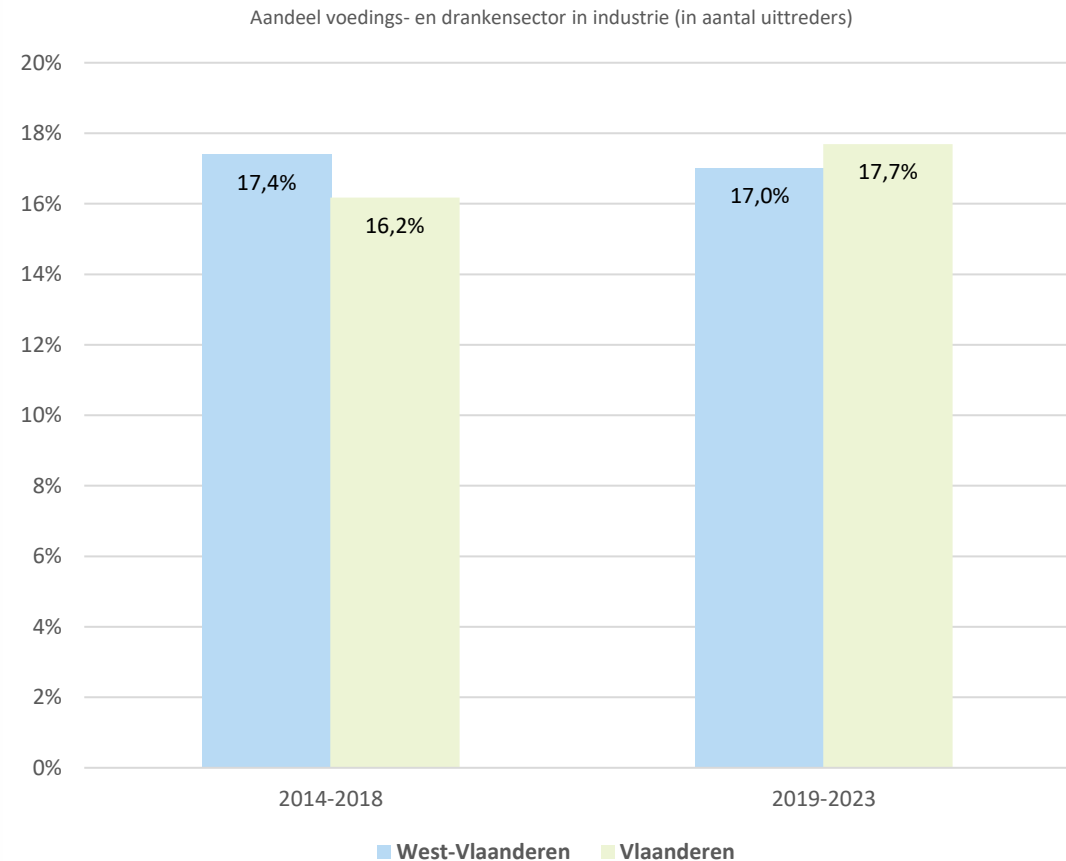
Aandeel voedings- en drankensector in de industrie: starters

- Er starten relatief meer industriële ondernemingen in de voedings- en drankensector in Vlaanderen dan in West-Vlaanderen in 2019-2023. In 2014-2018 was dit percentage nog gelijk.
- Meer dan 1 op 7 (15,0%) van de startende ondernemingen in de West-Vlaamse industrie behoort tot de voedings- en drankensector.
- In Vlaanderen was er een stevige toename van het aandeel startende ondernemingen in de voedings- en drankensector binnen de industrie.

Aandeel voedings- en drankensector in industrie: uittreders

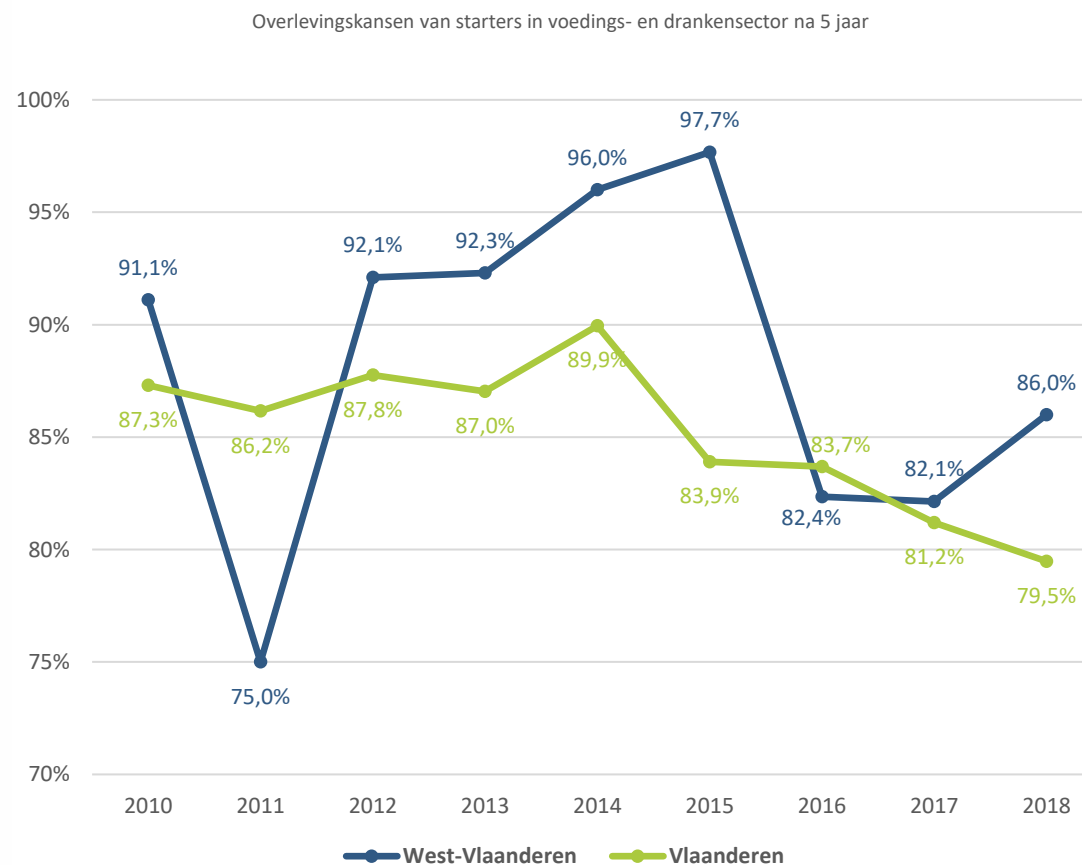
- Eén op zes ondernemingen die in de periode 2019-2023 de West-Vlaamse industrie hebben verlaten, behoort tot de voedings- en drankensector. In Vlaanderen ligt dit aandeel hoger.
- In West-Vlaanderen neemt het aandeel van de voedings- en drankensector onder de uittredende industriële ondernemingen af, terwijl het in Vlaanderen stijgt.
- De aandelen van de voedings- en drankensector in de industrie zijn groter bij de uittreders dan bij de starters. Dit verschil is bij West-Vlaanderen meer uitgesproken.

5. Overlevingskansen

Overlevingskansen

- In West-Vlaanderen lagen de overlevingskansen van starters in de voedings- en drankensector in de periode 2012-2015 steeds boven de 90%. Vanaf 2016 is dit “maar” boven de 80%.
- De overlevingskansen van de Vlaamse starters in de voedings- en drankensector liggen lager dan deze van de West-Vlaamse starters. Enkel in 2011 en 2016 was het andersom.

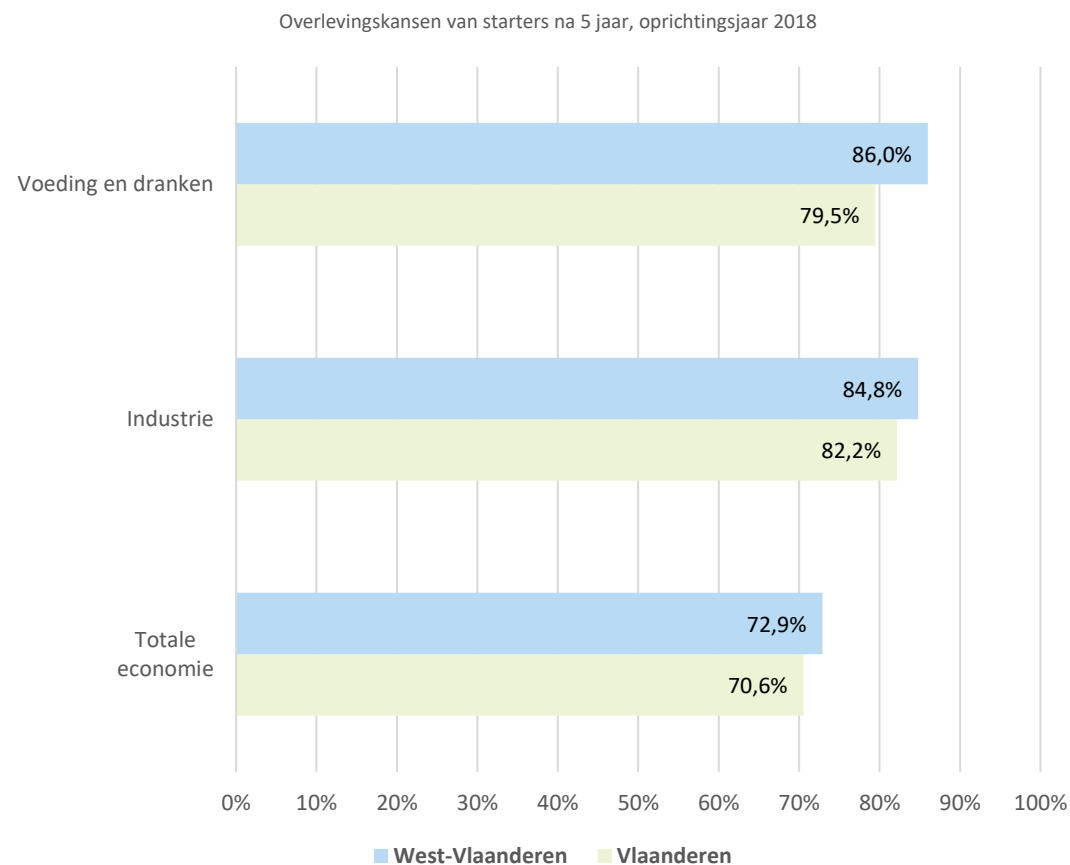

De jaartallen verwijzen naar het oprichtingsjaar van de starters. Een kans van 100,0% in 2018 voor West-Vlaanderen wijst erop dat 100,0% van de gestarte West-Vlaamse ondernemingen in 2018 een vijftal jaar later nog actief was (in dit geval 2023).

Bron: Lokovest

Overlevingskansen

- De overlevingskansen van West-Vlaamse starters in 2018 zijn lager in de industrie dan in de voedings- en drankensector, voor Vlaanderen was het net andersom.
- De overlevingskansen van starters liggen zowel in de industrie als in de voedings- en drankensector een stuk hoger dan in de totale economie.
- Voor startende ondernemingen in 2018 waren de overlevingskansen in de voedings- en drankensector, in de industrie en in de totale economie hoger in West-Vlaanderen dan in Vlaanderen.

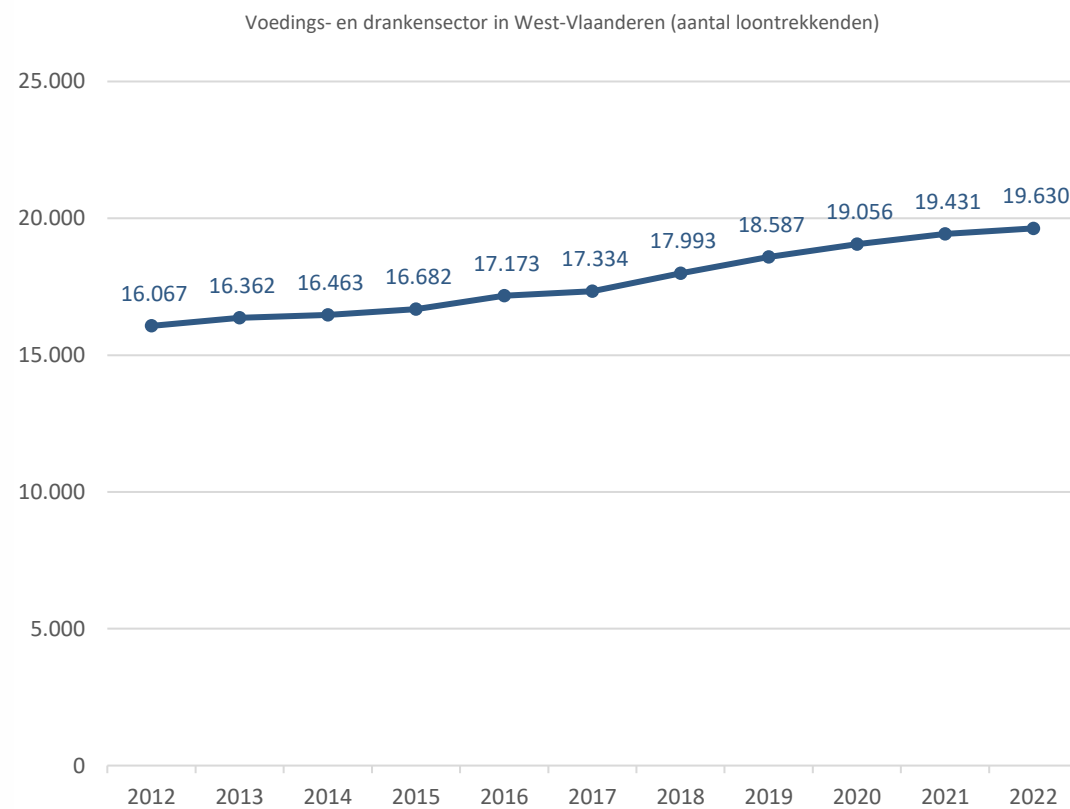

6. Tewerkstelling

6.1 Loontrekkenden

West-Vlaamse loontrekkenden

- Over de periode 2012-2022 stijgt het aantal loontrekkenden in de voedings- en drankensector in West-Vlaanderen met 22,2%.

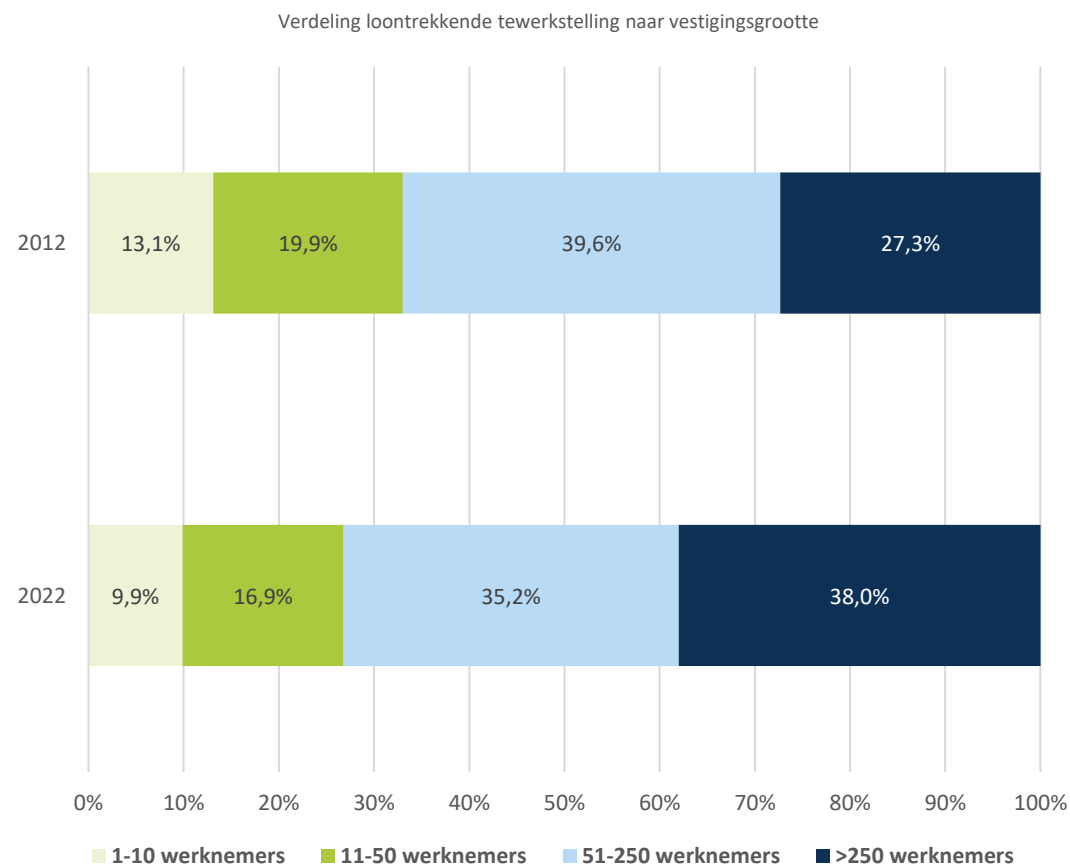
West-Vlaamse loontrekkenden

- De tewerkstelling in zowel de voedingssector als de drankensector neemt jaar na jaar toe. Alleen in 2020 was er een lichte daling (-11) van het aantal loontrekkenden in de drankensector.
- Tussen 2012 en 2022 nam het aantal loontrekkenden in de drankensector met 48,0% toe, wat aanzienlijk hoger is dan de stijging van 21,3% in de voedingssector. In absolute aantallen was de toename in de voedingssector echter veel groter (+3.318) dan in de drankensector (+245).

West-Vlaanderen	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Evolutie 2012-2022
Voeding	15.557	15.791	15.879	16.059	16.539	16.685	17.321	17.885	18.365	18.708	18.875	21,3%
Dranken	510	571	584	623	634	649	672	702	691	723	755	48,0%
Voeding en dranken	16.067	16.362	16.463	16.682	17.173	17.334	17.993	18.587	19.056	19.431	19.630	22,2%

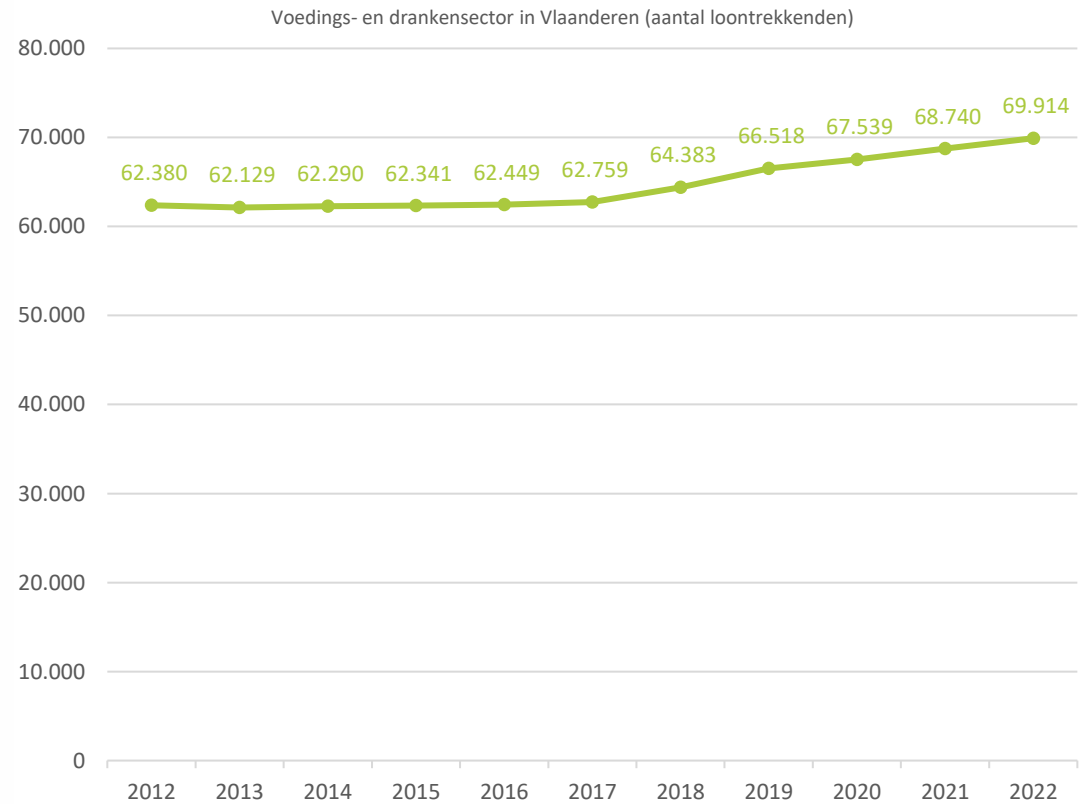
West-Vlaamse loontrekkenden

- In 2012 was het merendeel van de loontrekkende tewerkstelling binnen de West-Vlaamse voedings- en drankensector verbonden aan vestigingen met 51 tot 250 werknemers. In 2022 vindt het grootste deel van de tewerkstelling plaats in vestigingen met meer dan 250 werknemers.
- De verschuiving van kleinere naar grotere vestigingen tussen 2012 en 2022 duidt op een schaalvergroting binnen de sector.

Vlaamse loontrekkenden

- Tussen 2012 en 2022 is het aantal loontrekkenden in de voedings- en drankensector in Vlaanderen met 12,1% gestegen. Tot 2017 bleef het aantal loontrekkenden vrij stabiel, vanaf 2018 was er jaarlijks een duidelijke toename.

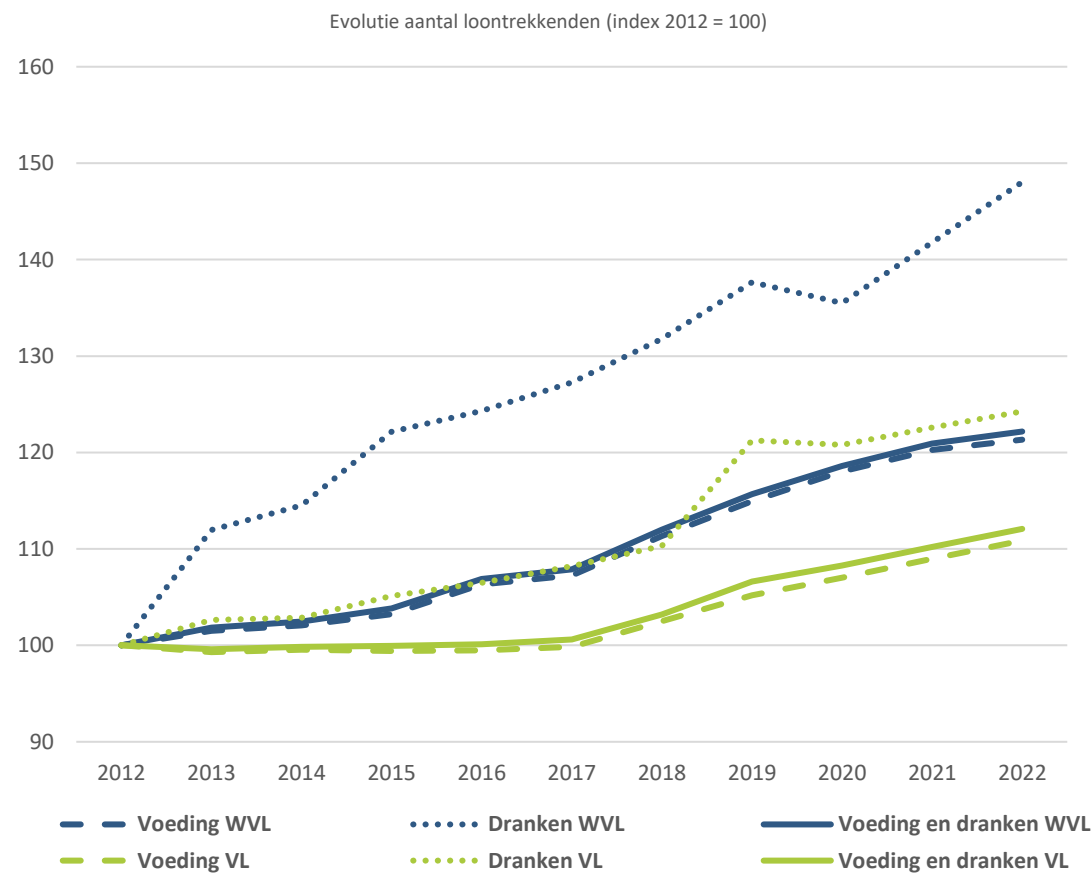
Vlaamse loontrekkenden

- De loontrekkende tewerkstelling in de Vlaamse drankensector groeide met 24,3%, een sterkere stijging dan de 10,9% in de voedingssector. In absolute aantallen was de toename echter veel groter in de voedingssector (+6.163) dan in de drankensector (+1.371).
- Het aandeel van de dranken in de voedings- en drankensector is groter in Vlaanderen (10,0%) dan in West-Vlaanderen (3,8%).

Vlaanderen	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Evolutie 2012-2022
Voeding	56.729	56.329	56.477	56.401	56.432	56.644	58.150	59.666	60.714	61.812	62.892	10,9%
Dranken	5.651	5.800	5.813	5.940	6.017	6.115	6.233	6.852	6.825	6.928	7.022	24,3%
Voeding en dranken	62.380	62.129	62.290	62.341	62.449	62.759	64.383	66.518	67.539	68.740	69.914	12,1%

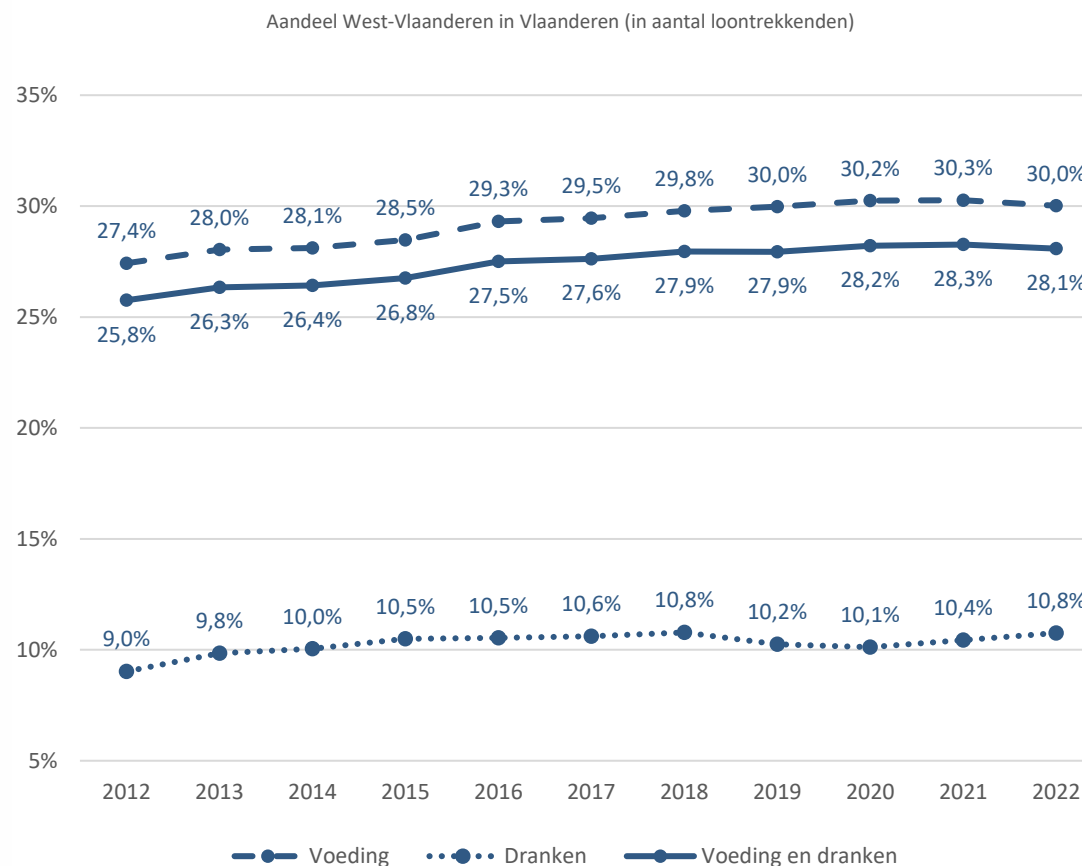
Relatieve evolutie

- Zowel voor de voedings- en drankensector als voor de twee afzonderlijke sectoren zijn de relatieve toenames in Vlaanderen kleiner dan in West-Vlaanderen.
- De groei in de drankensector is zowel in West-Vlaanderen als Vlaanderen groter dan in de voedingssector. De absolute aantallen in de drankensector liggen wel een stuk lager.

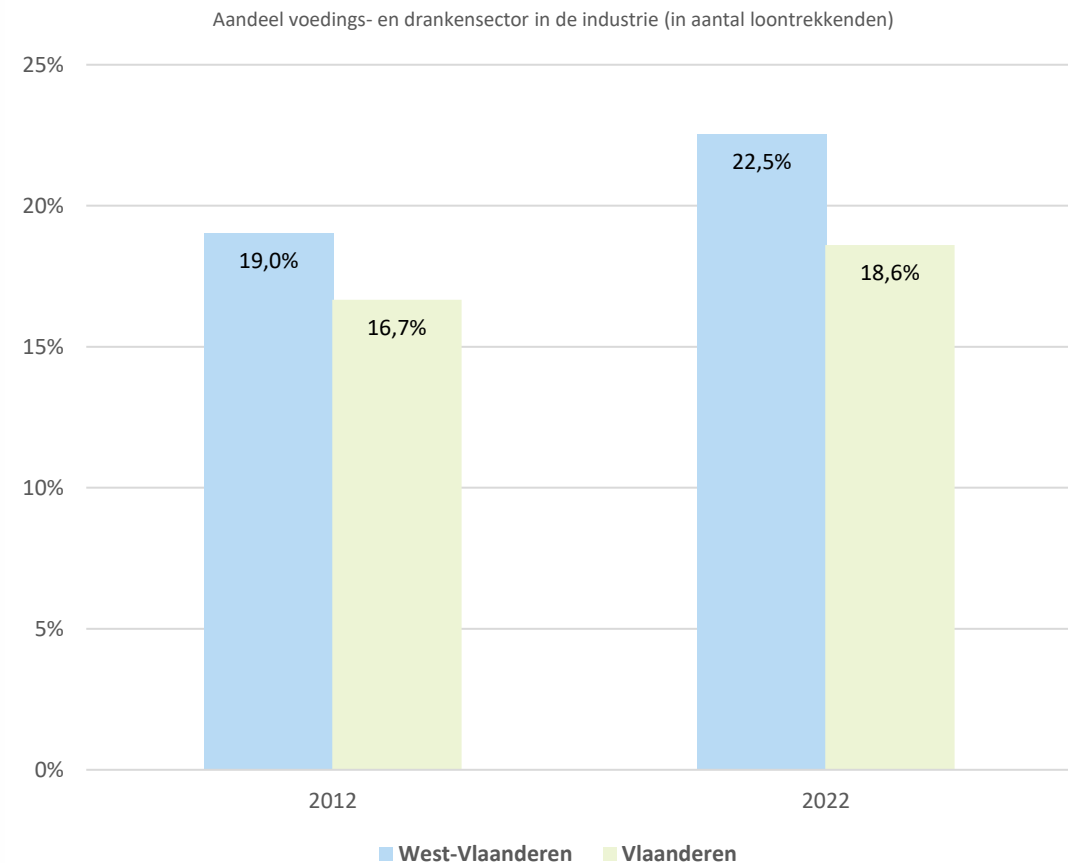
Aandeel West-Vlaanderen in Vlaanderen

- Het aandeel van West-Vlaanderen in Vlaanderen is groter in de voedingssector dan in de drankensector.
- Het West-Vlaamse aandeel in de voedingssector steeg elk jaar tussen 2012 en 2021. In 2022 was er een kleine afname.
- Het West-Vlaamse aandeel in de drankensector steeg met 1,8%-punt tussen 2012 en 2022.

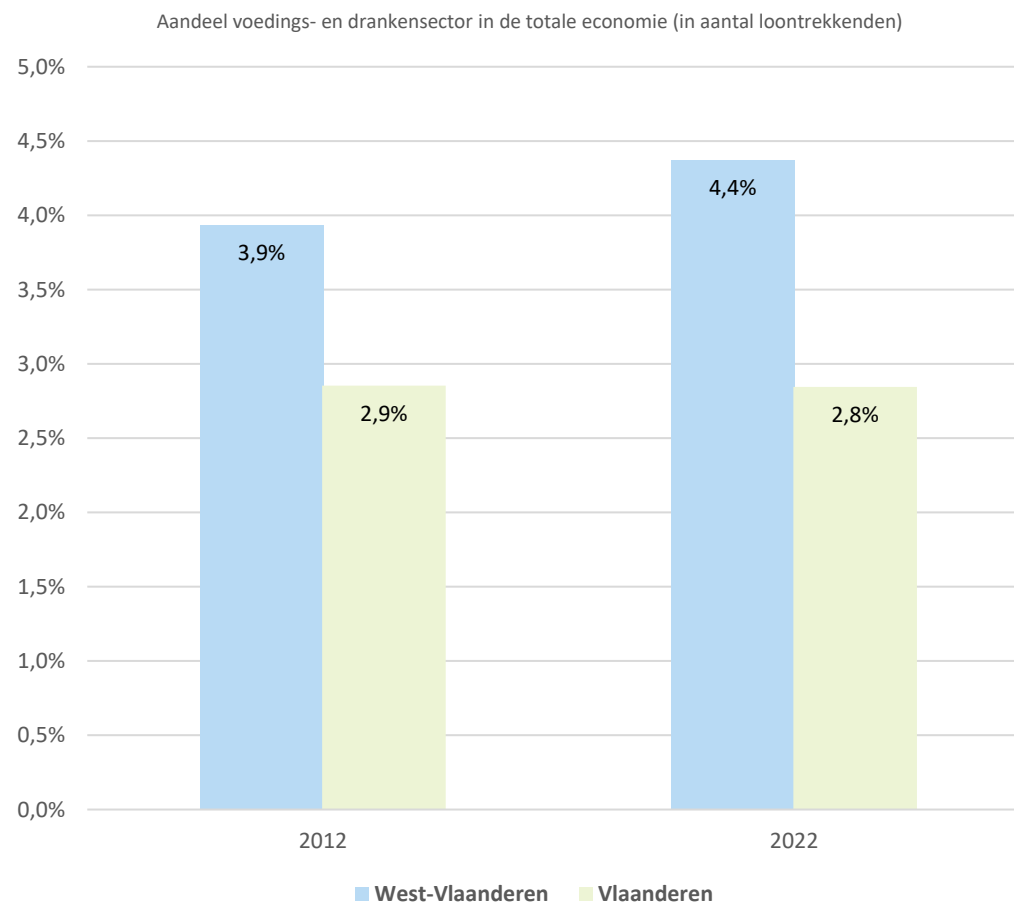
Aandeel voedings- en drankensector in de industrie

- In 2012 en 2022 zijn de aandelen van de voedings- en drankensector in de totale loontrekkende tewerkstelling in de industrie in West-Vlaanderen groter dan in Vlaanderen.
- De toename in West-Vlaanderen (+3,5%-punt) is groter dan in Vlaanderen (+1,9%-punt).

Aandeel voedings- en drankensector in de totale economie

- In 2012 en in 2022 zijn de aandelen van de voedings- en drankensector in de totale loontrekkende tewerkstelling in de economie, groter in West-Vlaanderen dan in Vlaanderen.
- Tussen 2012 en 2022 is het aandeel van de voedings- en drankensector in de totale economie van West-Vlaanderen gestegen met 0,5 procentpunt, terwijl dit aandeel in Vlaanderen een lichte daling kende.

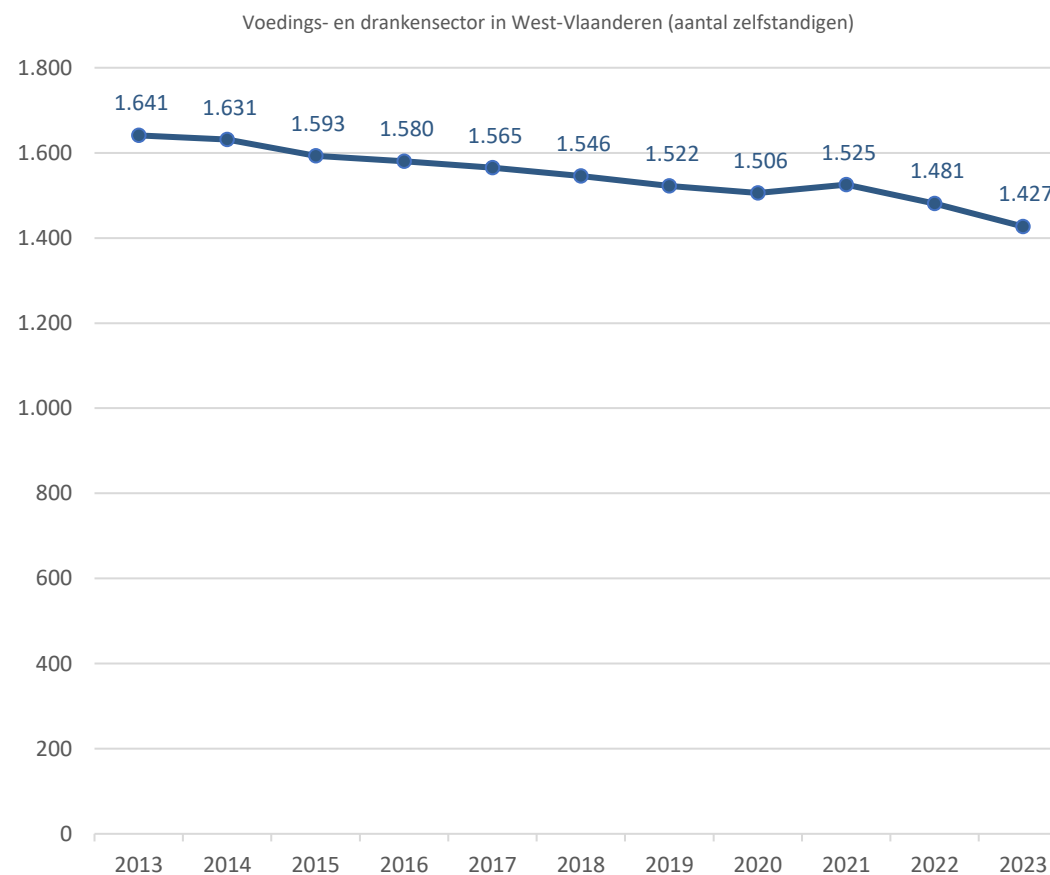

6. Tewerkstelling

6.2 Zelfstandigen

West-Vlaamse zelfstandigen

- Over de periode 2013-2023 daalde het aantal zelfstandigen in de voedings- en drankensector in West-Vlaanderen met 13,0%.
- In 2023 waren er 214 zelfstandigen minder aan de slag in de voedings- en drankensector dan in 2013.
- De daling lijkt gerelateerd te zijn aan de stijging van het aantal zelfstandigen in bijberoep tussen 2013 en 2023 (+94).

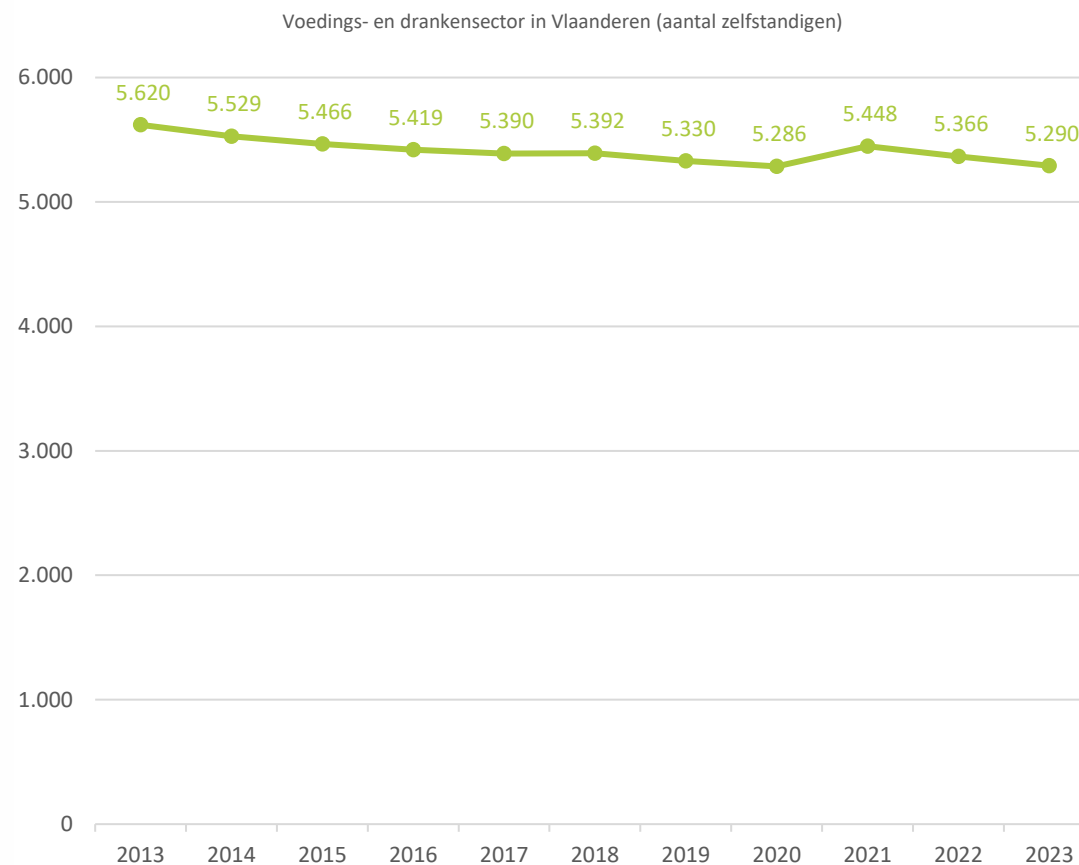
West-Vlaamse zelfstandigen

- Zowel het aantal zelfstandigen in de voedingssector (-13,0%) als in de drankensector (-20,0%) daalt.
- Er waren slechts 8 zelfstandigen actief in de drankensector in 2023. Het aandeel van de dranken in de voedings- en drankensector is minder dan 1%.

West-Vlaanderen	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Evolutie 2013-2023
Voeding	1.631	1.621	1.584	1.571	1.557	1.537	1.513	1.497	1.517	1.473	1.419	-13,0%
Dranken	10	10	9	9	8	9	9	9	8	8	8	-20,0%
Voeding en dranken	1.641	1.631	1.593	1.580	1.565	1.546	1.522	1.506	1.525	1.481	1.427	-13,0%

Vlaamse zelfstandigen

- Tussen 2013 en 2023 daalde het aantal zelfstandigen in de voedings- en drankensector in Vlaanderen met 5,9%.
- In 2021 was er een opvallende stijging van het aantal zelfstandigen.

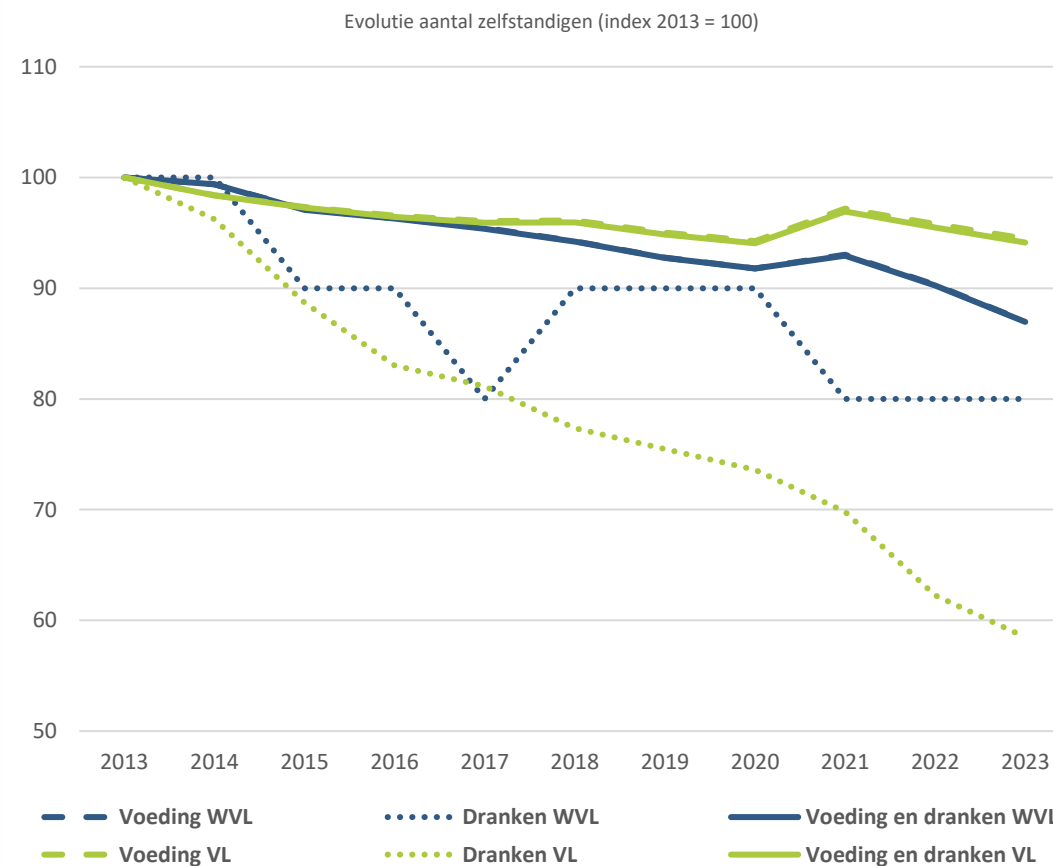
Vlaamse zelfstandigen

- De relatieve afname van het aantal zelfstandigen is groter in de drankensector (-41,5%) dan in de voedingssector (-5,5%).
- Net zoals in West-Vlaanderen is het aandeel van de drankensector binnen de voedings- en drankensector zeer beperkt.

Vlaanderen	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Evolutie 2013-2023
Voeding	5.567	5.478	5.419	5.375	5.347	5.351	5.290	5.247	5.411	5.333	5.259	-5,5%
Dranken	53	51	47	44	43	41	40	39	37	33	31	-41,5%
Voeding en dranken	5.620	5.529	5.466	5.419	5.390	5.392	5.330	5.286	5.448	5.366	5.290	-5,9%

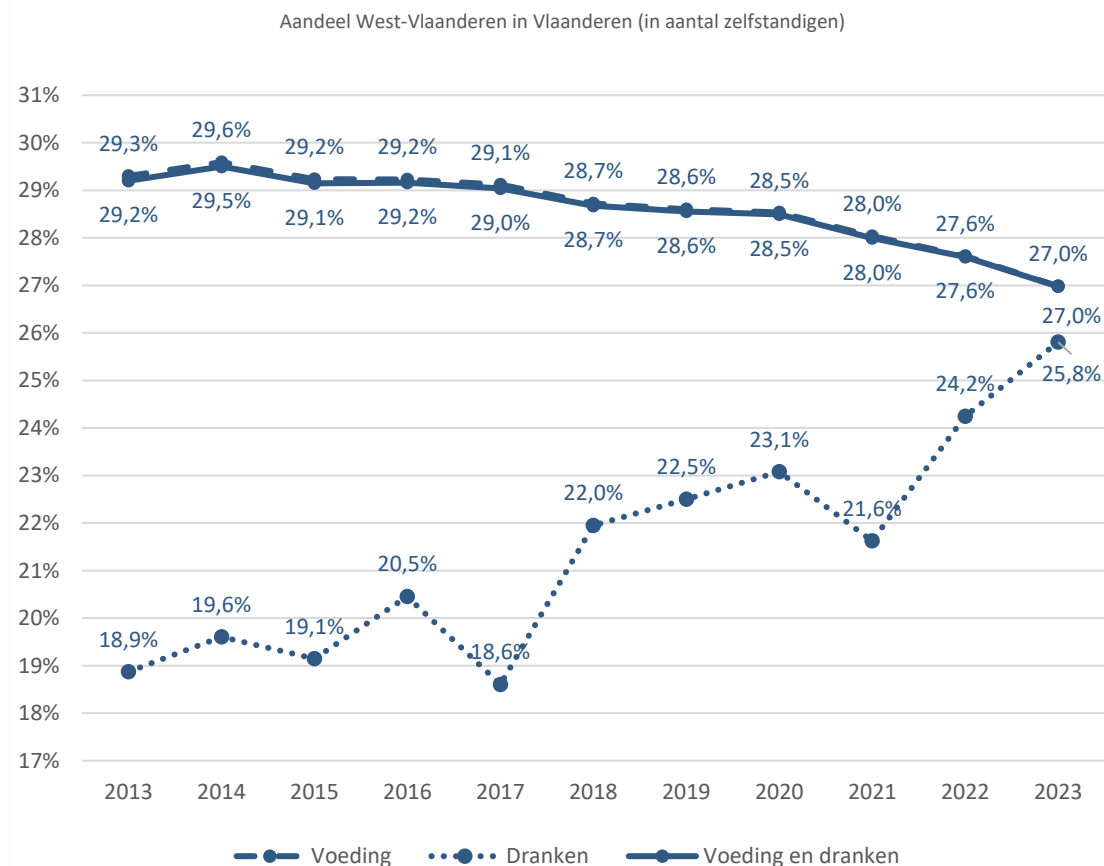
Relatieve evolutie

- In de voedings- en drankensector is het aantal zelfstandigen tussen 2013 en 2023 sterk gedaald.
- De daling in de voedingssector is in West-Vlaanderen groter dan in Vlaanderen.

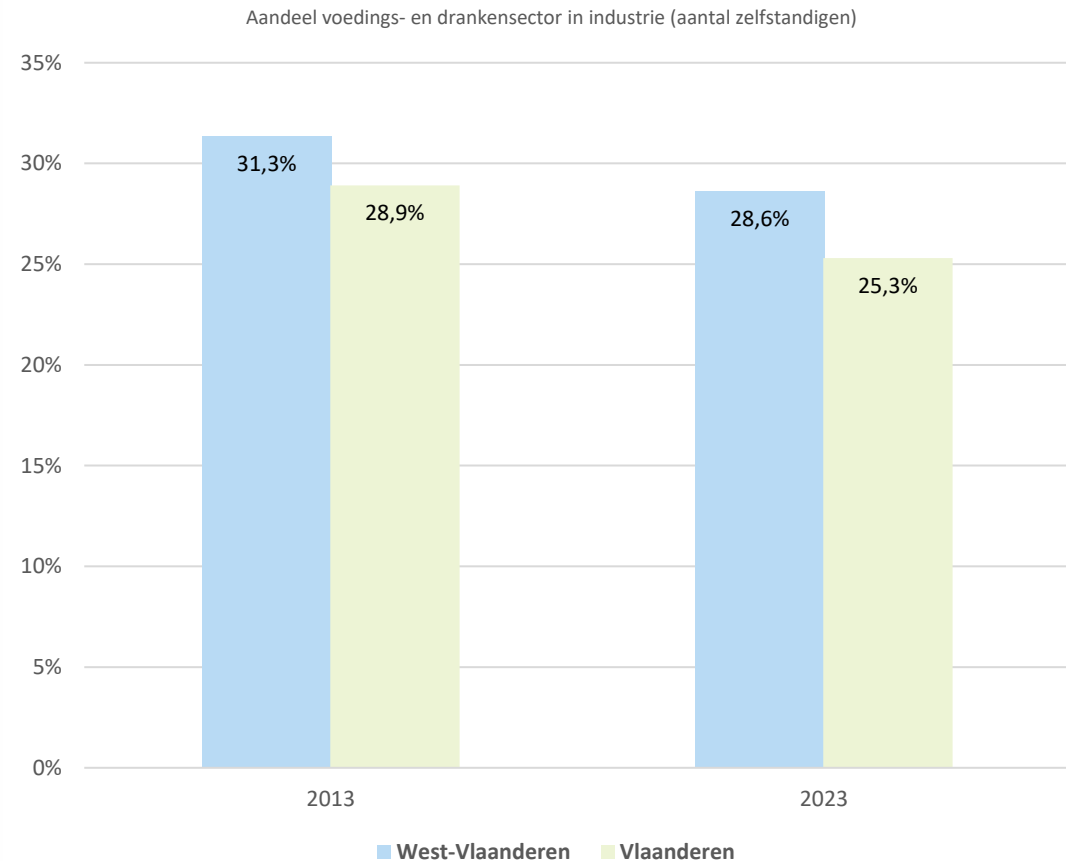
Aandeel West-Vlaanderen in Vlaanderen

- Het aandeel van West-Vlaanderen in Vlaanderen is groter in de voedingssector dan in de drankensector.
- Er was een stijging van het West-Vlaamse aandeel in de voedingssector tot en met 2014. Vanaf 2015 daalt dit aandeel.
- Het West-Vlaamse aandeel van de drankensector vertoont schommelingen vanwege de lage absolute aantallen.

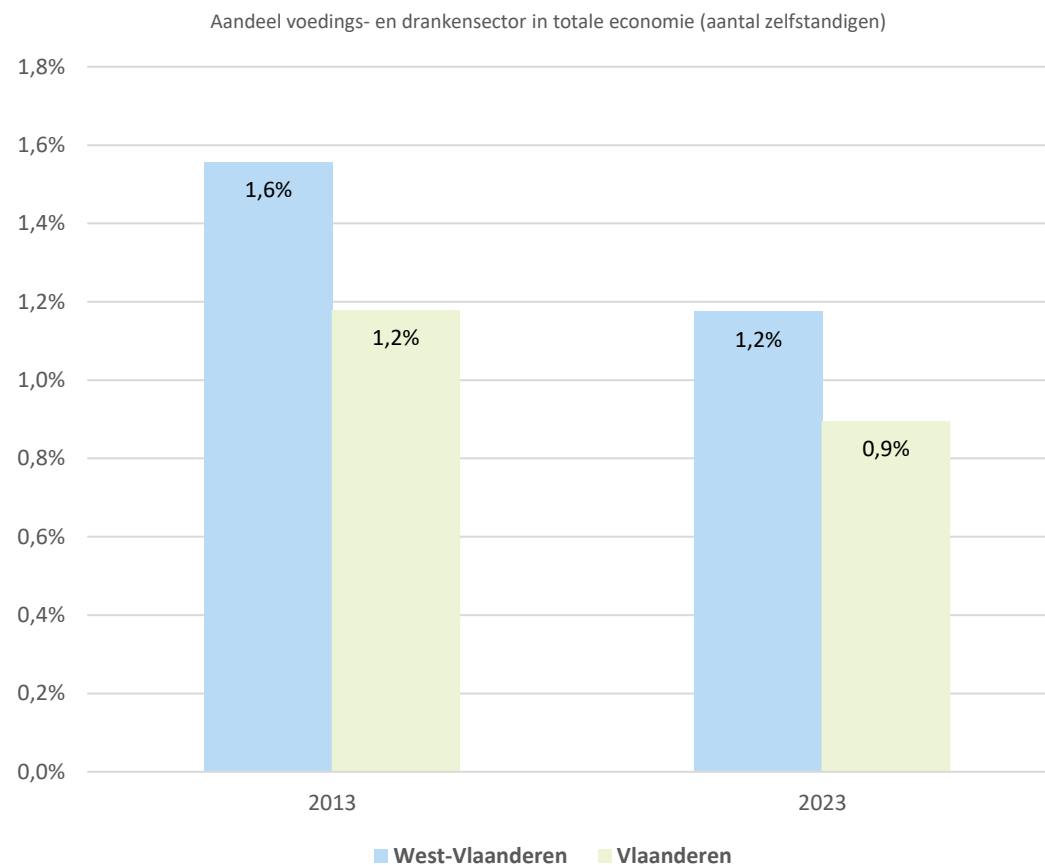
Aandeel voedings- en drankensector in de industrie

- Zowel in 2013 als in 2023 is het aandeel van de voedings- en drankensector in het aantal zelfstandigen in de industrie groter in West-Vlaanderen dan in Vlaanderen.
- Bijna 3 op 10 West-Vlaamse zelfstandigen in de industrie behoort in 2023 tot de voedings- en drankensector.
- De afname van het aandeel van de voedings- en drankensector in de industrie is beperkter in West-Vlaanderen (-2,7%-punt) dan in Vlaanderen (-3,6%-punt).

Aandeel voedings- en drankensector in de totale economie

- In 2013 en 2023 zijn de aandelen van de voedings- en drankensector in de totale zelfstandige tewerkstelling in de economie groter in West-Vlaanderen dan in Vlaanderen.
- Zowel in West-Vlaanderen als in Vlaanderen neemt het aandeel van de voedings- en drankensector in de totale economie af tussen 2013 en 2023.

7. Specialisatiegraad x relatieve groei

Specialisatiegraad x relatieve groei

- **Relatieve evolutie** (inzake loontrekkende tewerkstelling) = het verschil in evolutie in West-Vlaanderen ten opzichte van de evolutie in Vlaanderen.

> 100	de (sub)sector in West-Vlaanderen is beter geëvolueerd* dan dezelfde (sub)sector in Vlaanderen
< 100	de (sub)sector in West-Vlaanderen is minder goed geëvolueerd dan dezelfde (sub)sector in Vlaanderen

(*) Dit kan betekenen dat de groei in West-Vlaanderen groter was, de krimp kleiner of dat er een groei was in West-Vlaanderen tegenover een krimp in Vlaanderen.

- **Specialisatiegraad** = de verhouding tussen het aandeel van een sector in de totale loontrekkende tewerkstelling* van West-Vlaanderen ten opzichte van het analoge aandeel voor Vlaanderen (maal 100).
Een waarde > 100 duidt op een **specialisatie**.

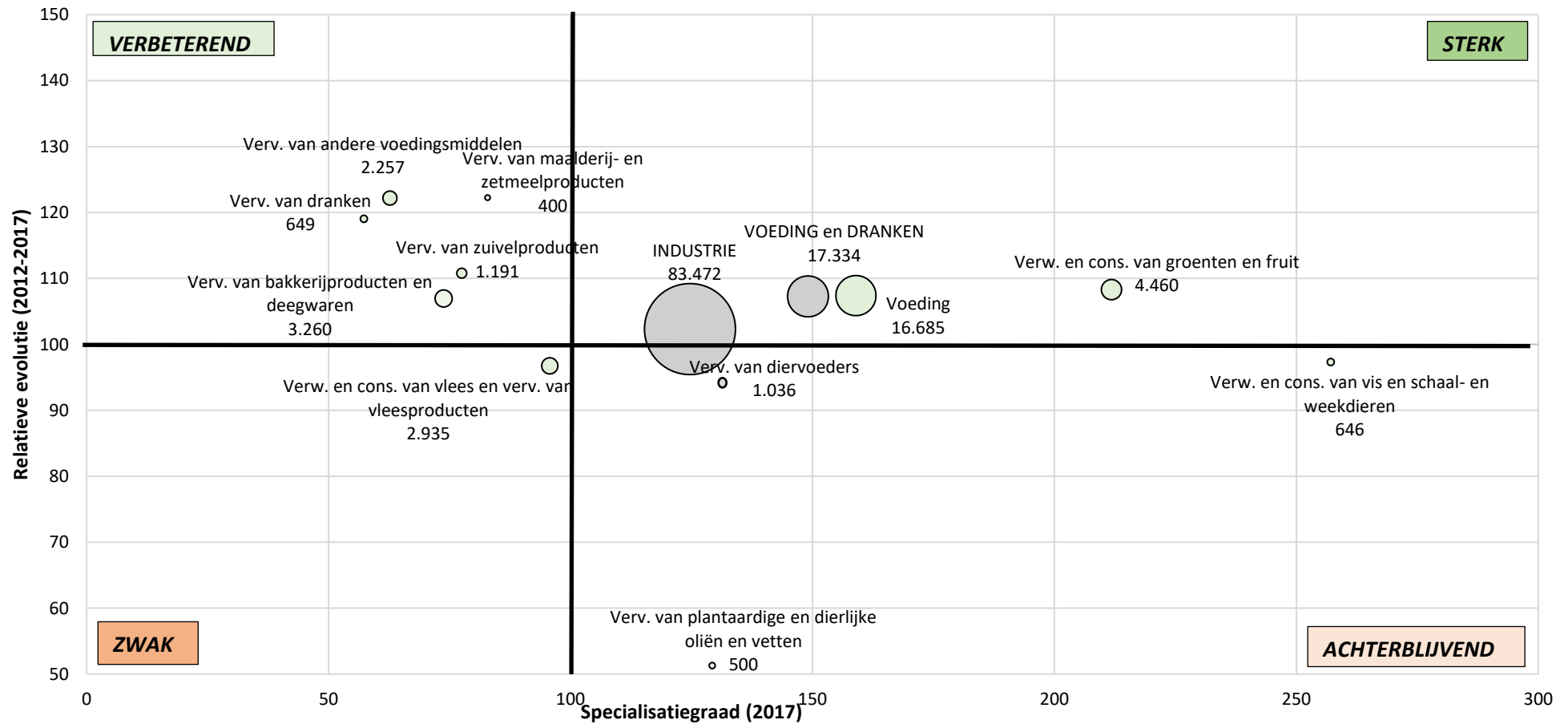
(*) De specialisatiegraad voor de subsectoren is berekend ten opzichte van de totale sector (resp. voedings- of drankensector). De specialisatiegraad voor de totale voedings- en/of drankensector en voor de industrie is berekend ten opzichte van de totale economie.

Specialisatiegraad x relatieve groei

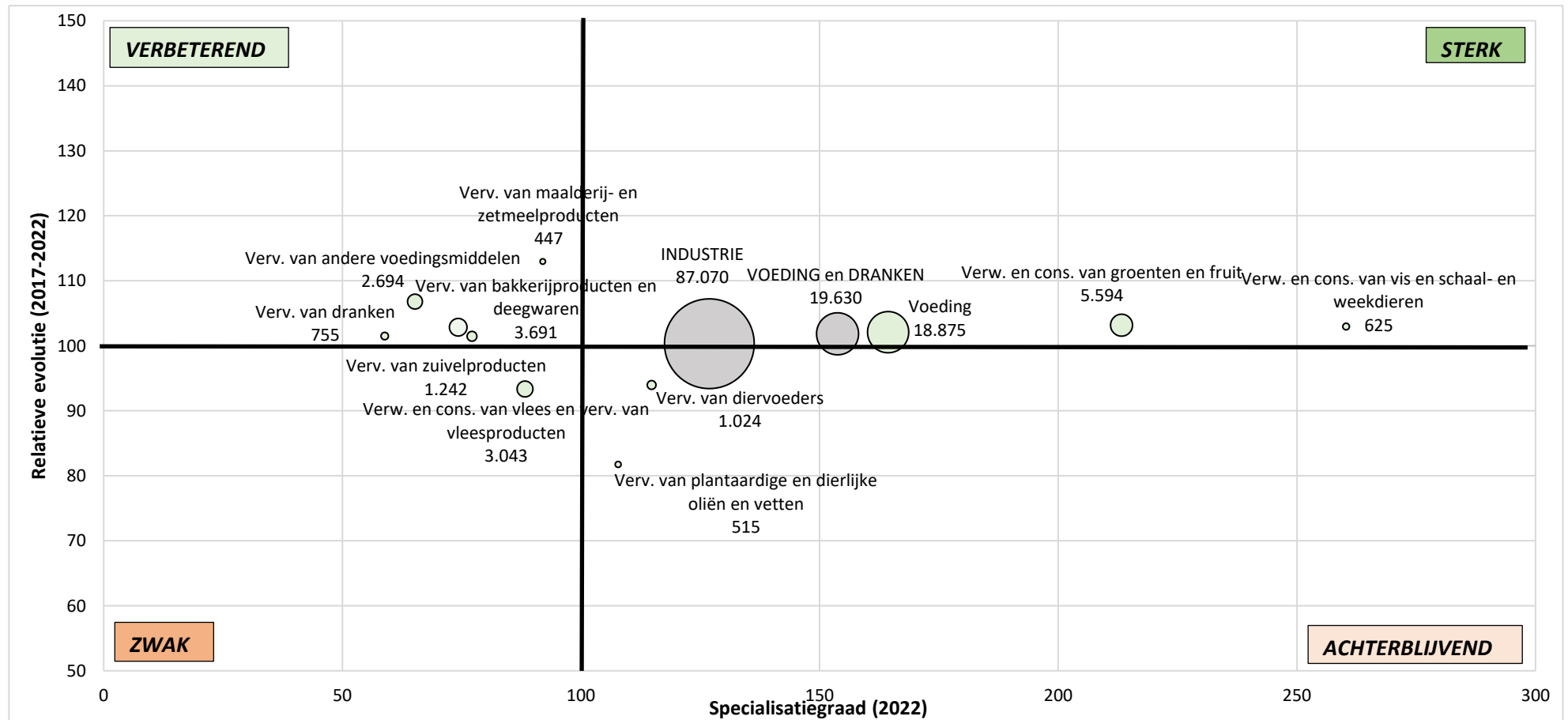
- Wanneer we de **specialisatiegraad** en de **relatieve evolutie** van de tewerkstelling **combineren**, kunnen we **vier groepen** van sectoren onderscheiden:

Sector is	Specialisatiegraad	Relatieve groei
Sterk	> 100	> 100
Achterblijvend	> 100	< 100
Verbeterend	< 100	> 100
Zwak	< 100	< 100

Specialisatiegraad x relatieve groei 2012-2017

Specialisatiegraad x relatieve groei 2017-2022

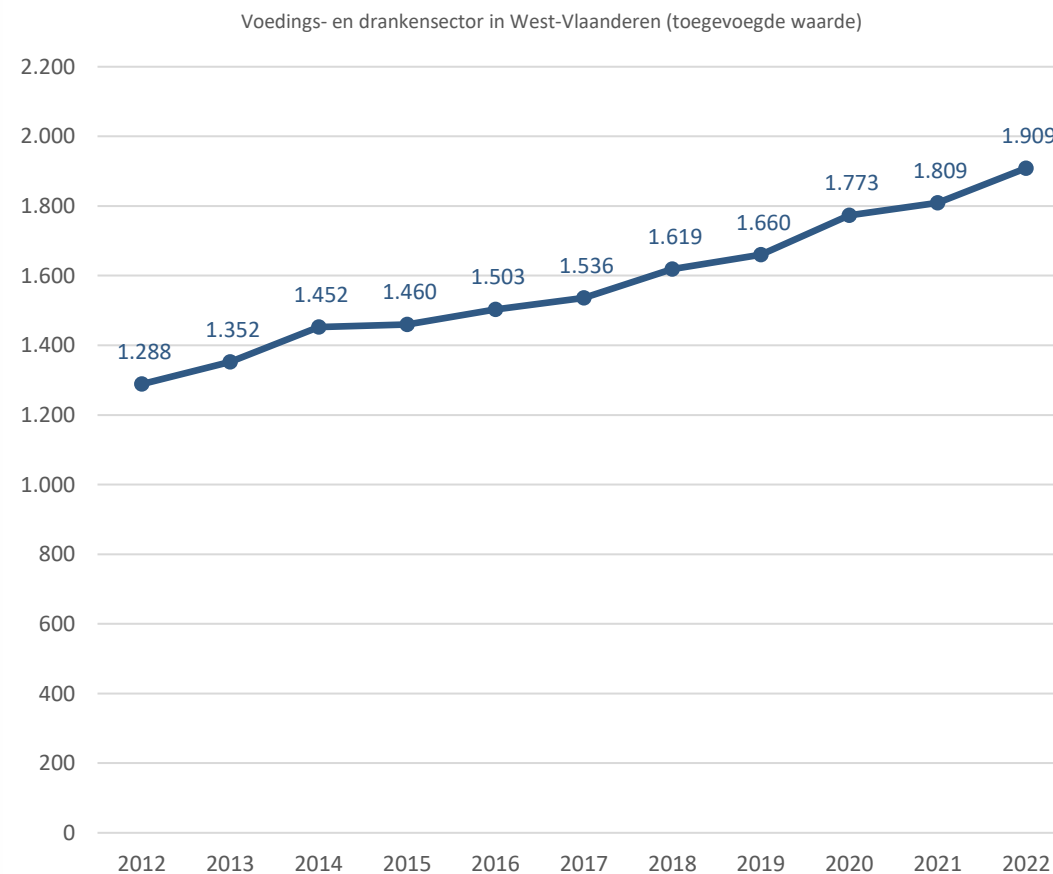
Specialisatiegraad x relatieve groei

- De voedings- en drankensector is net als de industrie in West-Vlaanderen een **'sterke'** sector:
 - West-Vlaanderen kent ten opzichte van Vlaanderen een **specialisatie** EN
 - De **evolutie** van de loontrekkende tewerkstelling is beter in West-Vlaanderen dan in Vlaanderen
- Zowel inzake relatieve groei als inzake specialisatie is de voedings- en drankensector in West-Vlaanderen sterker dan de West-Vlaamse industrie in het geheel.
- Tussen 2017 en 2022 behoudt de West-Vlaamse **voedings- en drankensector** zijn sterke positie van in 2017.
 - Alleen **'Vlees en vleesproducten'** is aangeduid als 'zwakke' subsector.
 - **'Diervoeders'** en **'plantaardige oliën en vetten'** zijn 'achterblijvende' subsectoren.
 - **'Vis en schaal- en weekdieren'** verschuift van 'achterblijvend' naar 'sterk'.
 - **'Groenten en fruit'** bevestigt zijn status als 'sterke' subsector.
 - De meeste **subsectoren**, waaronder 'dranken', bevinden zich in het kwadrant 'verbeterend'.

8. Toegevoegde waarde

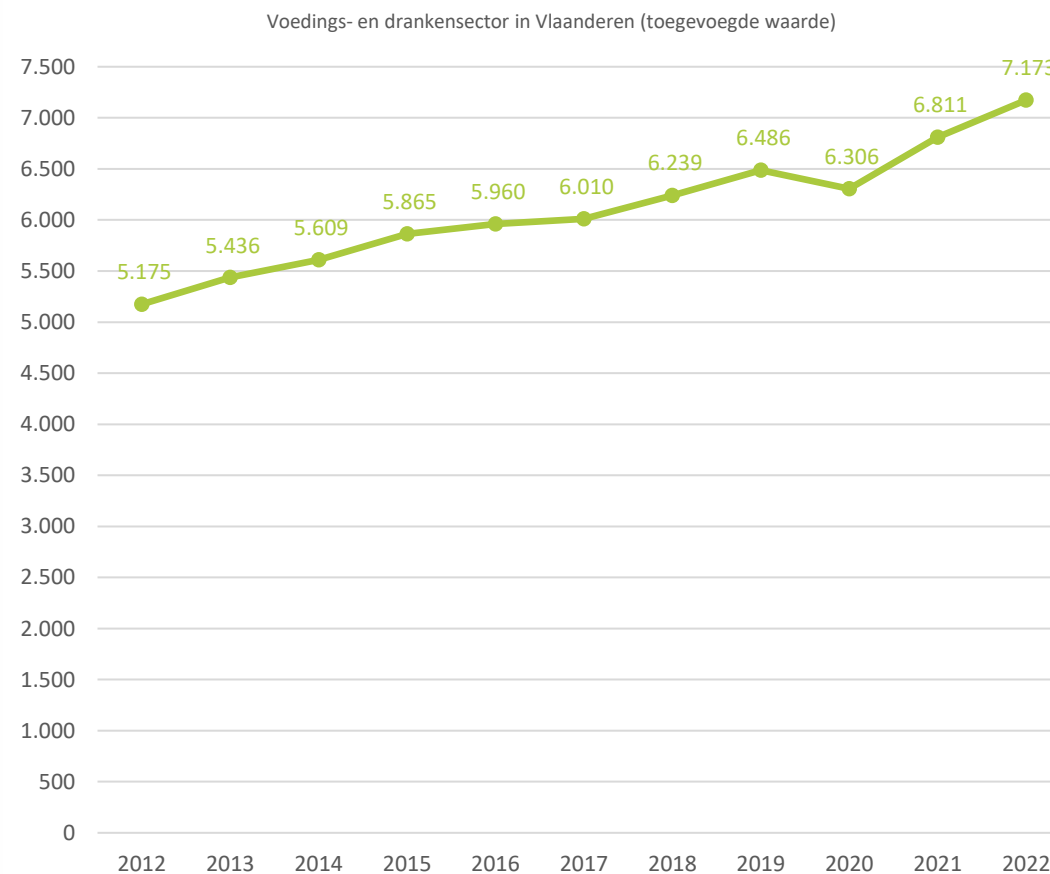
Toegevoegde waarde in West-Vlaanderen

- In de periode 2012-2022 kende de toegevoegde waarde in de voedings- en drankensector in West-Vlaanderen een toename met 48,1%.

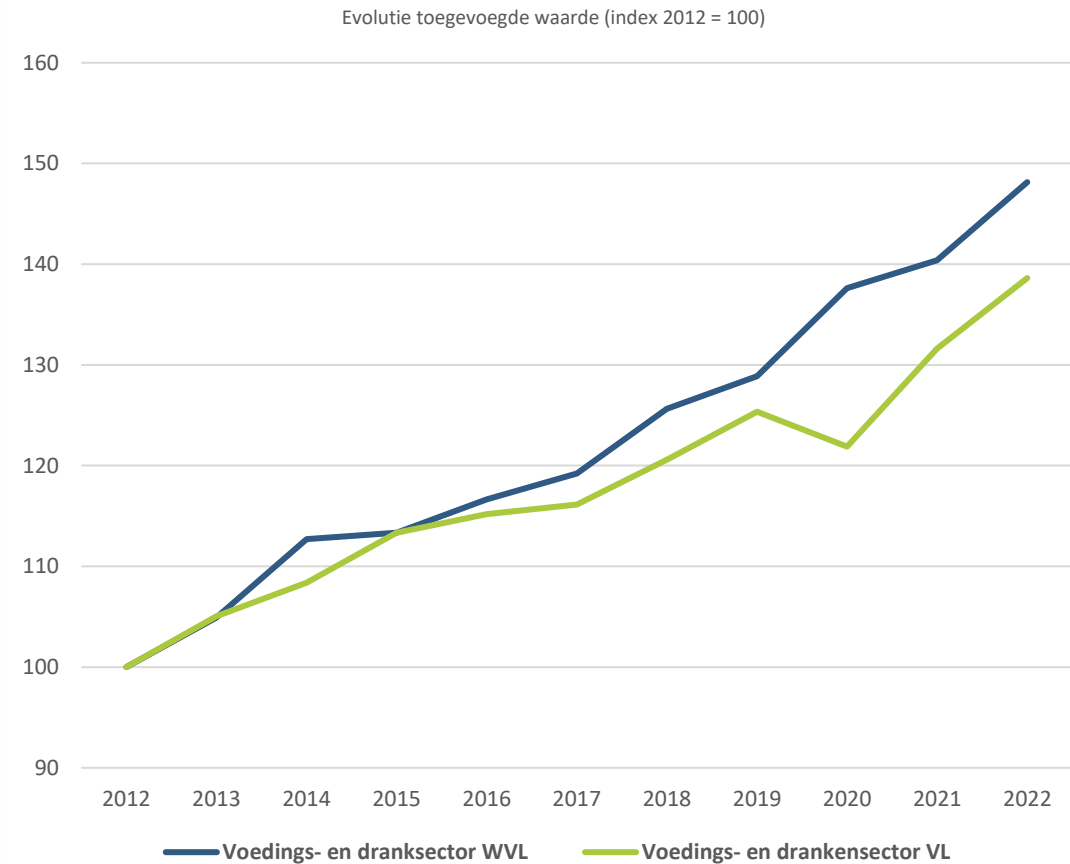
Toegevoegde waarde in Vlaanderen

- Van 2012 tot 2022 steeg de toegevoegde waarde in de voedings- en drankensector in Vlaanderen met 38,6%.
- In 2020 was er een daling in de toegevoegde waarde als gevolg van de uitbraak van het COVID-19-virus. In 2021 was er een duidelijk herstel en zien we opnieuw een verderzetting van de stijgende trend.

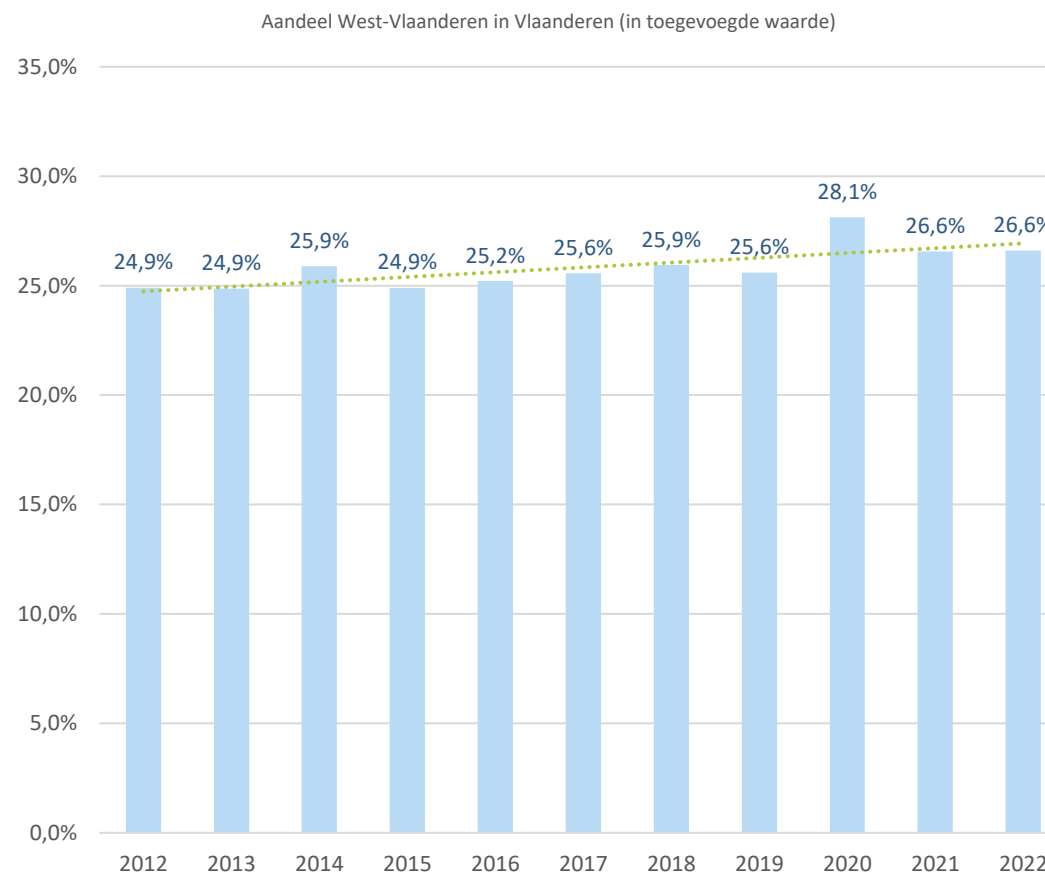
Relatieve evolutie

- De toegevoegde waarde gegenereerd in de voedings- en dranksector steeg in West-Vlaanderen sterker dan in Vlaanderen.

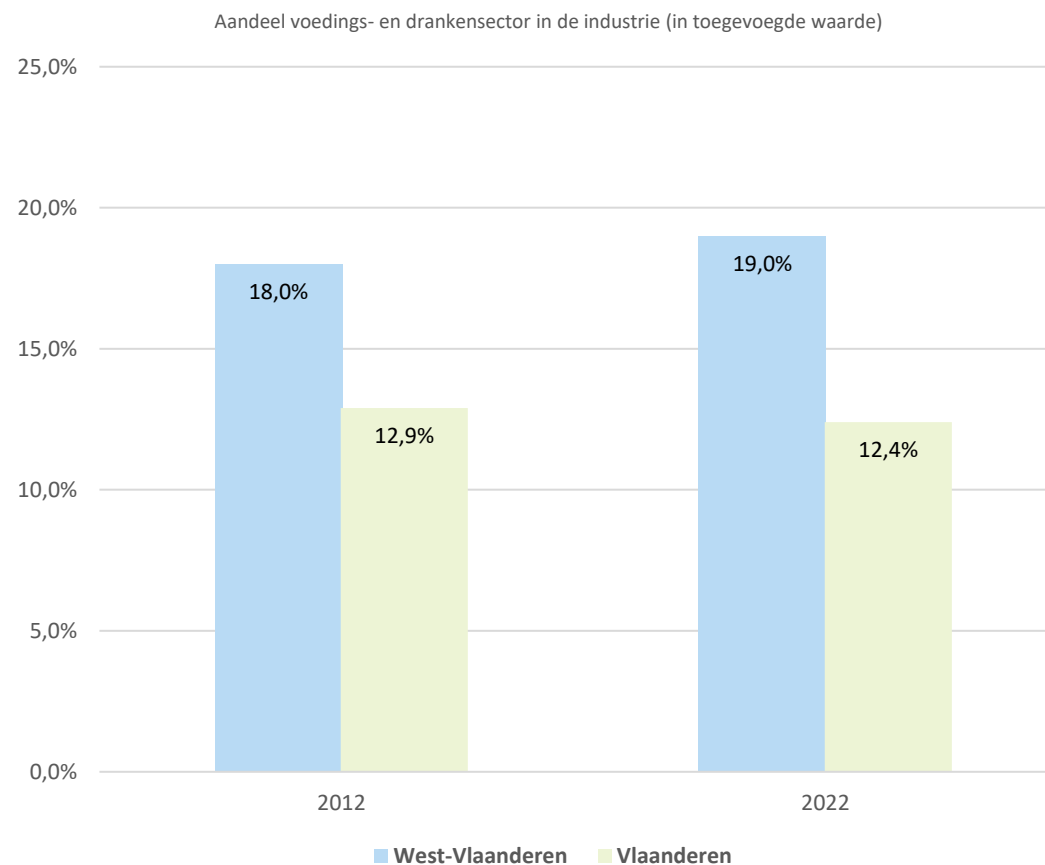
Aandeel West-Vlaanderen in Vlaanderen

- De grotere stijging in toegevoegde waarde in West-Vlaanderen zorgt voor een toename van het aandeel van West-Vlaanderen in Vlaanderen.
- Het West-Vlaamse aandeel kende een toename van 1,7%-punt tussen 2012 en 2022.
- In 2020 was het West-Vlaamse aandeel het grootst. Dit kwam mede door een daling van de toegevoegde waarde in de rest van Vlaanderen.

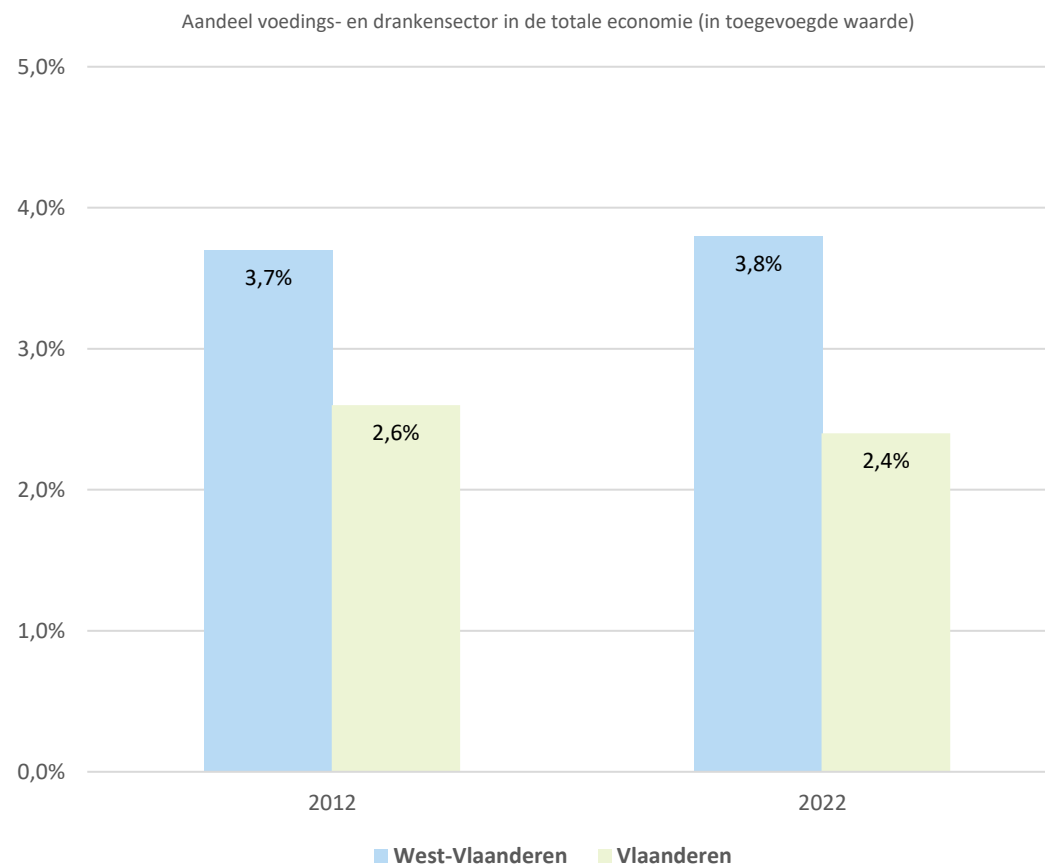
Aandeel voedings- en drankensector in de industrie

- In West-Vlaanderen zorgt de voedings- en drankensector voor een groter aandeel van de industriële toegevoegde waarde dan in Vlaanderen.
- In West-Vlaanderen kan in 2022 bijna een vijfde van de toegevoegde waarde in de industrie gelinkt worden aan de voedings- en drankensector.
- De bijdrage van de voedings- en drankensector aan de industriële toegevoegde waarde neemt toe in West-Vlaanderen en af in Vlaanderen.

Aandeel voedings- en drankensector in de totale economie

- In West-Vlaanderen zorgt de voedings- en drankensector voor een groter aandeel van de totale toegevoegde waarde dan in Vlaanderen.
- De bijdrage van de voedings- en drankensector aan de toegevoegde waarde gecreëerd door de totale economie neemt licht toe in West-Vlaanderen en af in Vlaanderen.

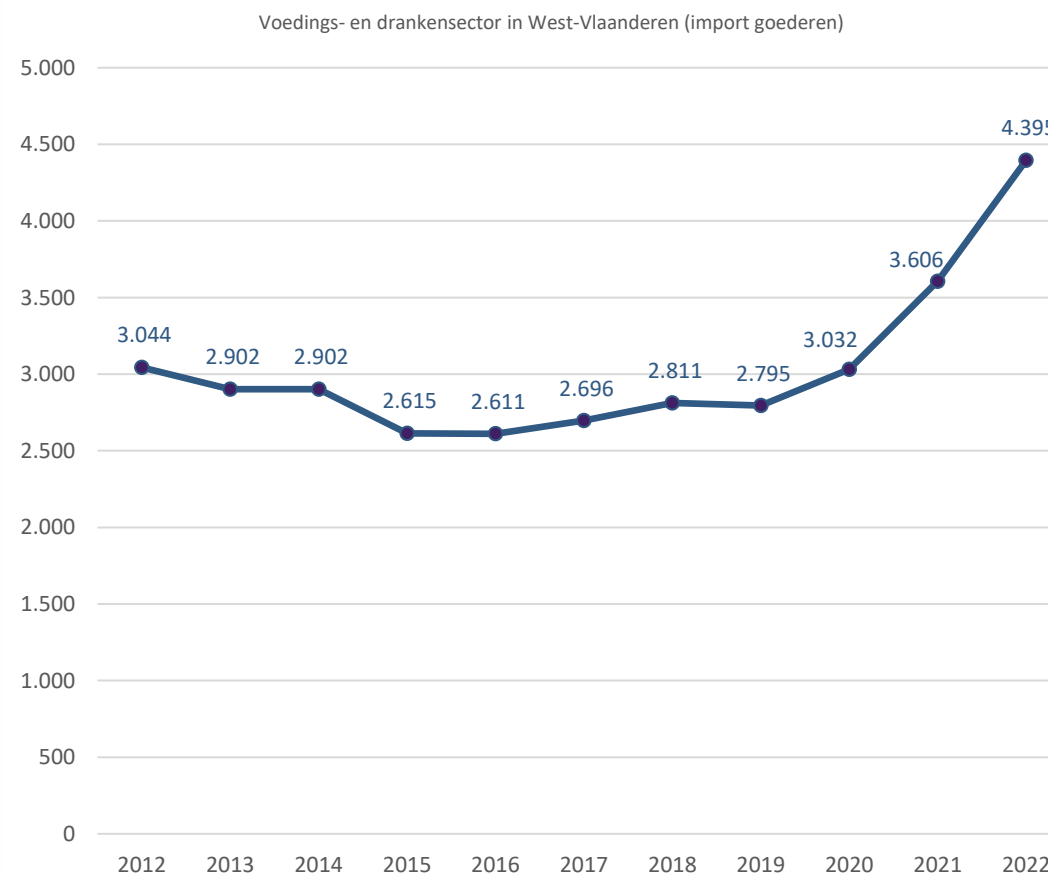

9. Import en export

9.1 Import

Import van goederen in West-Vlaanderen

- Tussen 2012 en 2022 steeg de import van goederen in de voedings- en drankensector in West-Vlaanderen met 44,4%.
- In de periode 2012-2016 daalde de import van goederen in de voedings- en drankensector. Vanaf 2017 was er een geleidelijke stijging, gevolgd door een sterke toename vanaf 2021, mede veroorzaakt door het economische herstel na Covid-19 en de inflatie.

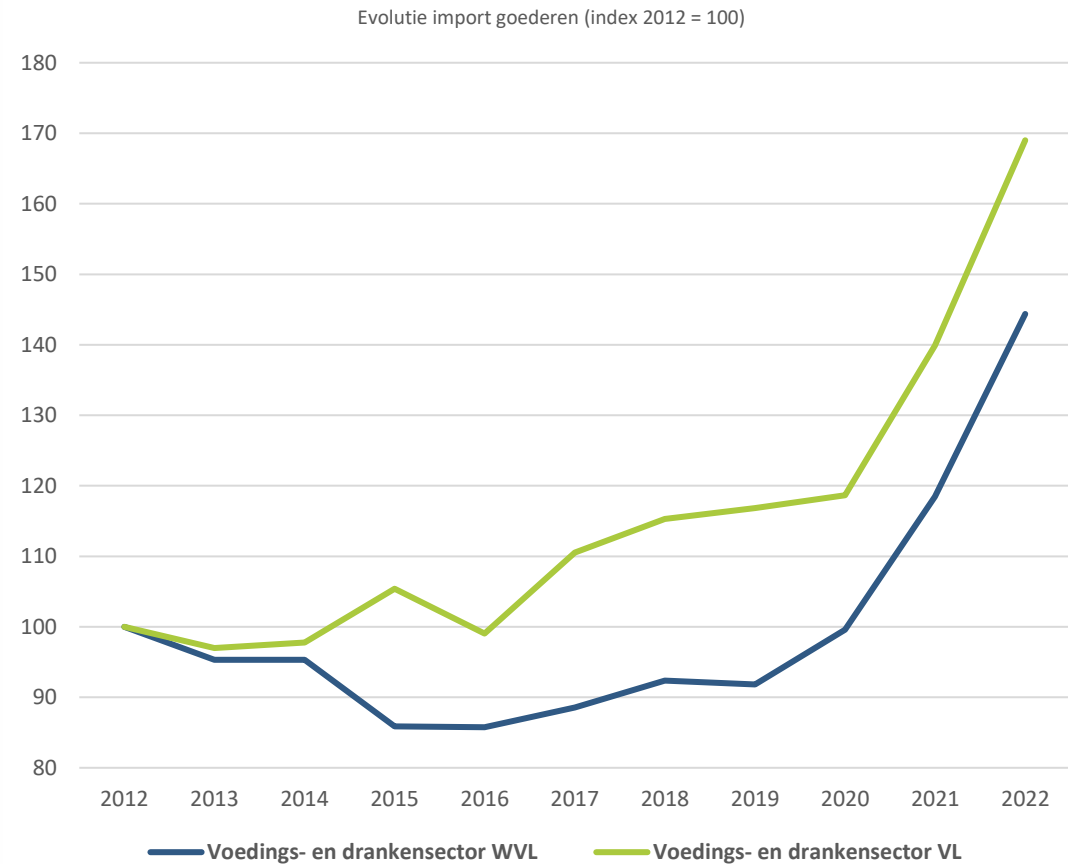
Import van goederen in Vlaanderen

- Tussen 2012 en 2022 steeg de import van goederen in de voedings- en drankensector in Vlaanderen met 69,0%.
- Net als in West-Vlaanderen is er sprake van een stevige stijging van de import vanaf 2021.

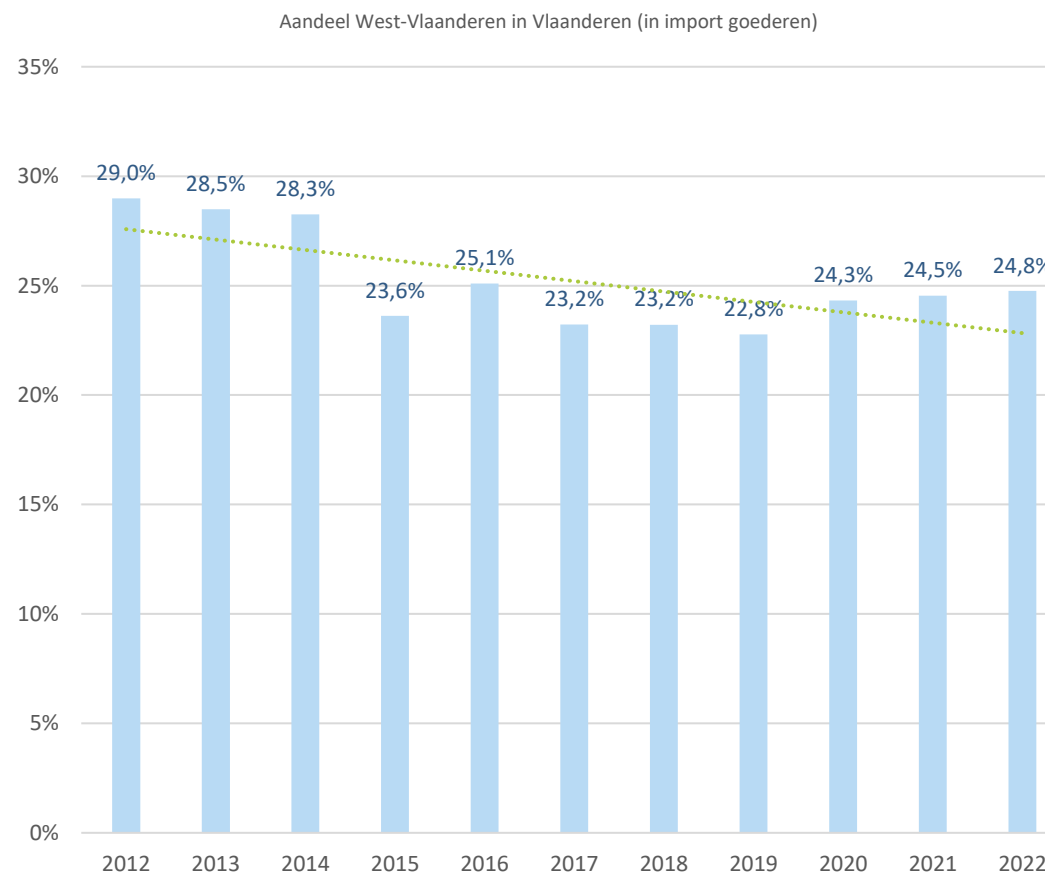
Relatieve evolutie

- De import van goederen in de voedings- en drankensector steeg in Vlaanderen sterker dan in West-Vlaanderen.

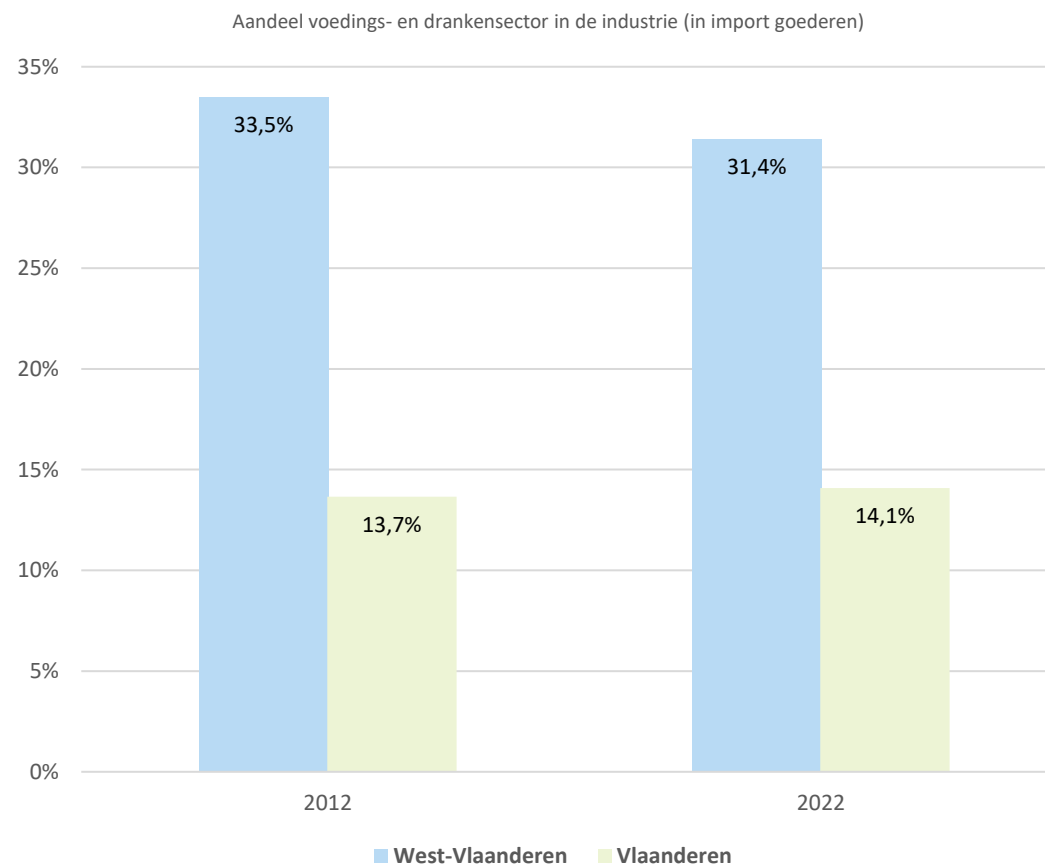
Aandeel West-Vlaanderen in Vlaanderen

- Het aandeel van West-Vlaanderen in de Vlaamse import van goederen in de voedings- en drankensector daalde tussen 2012 en 2019. Vanaf 2020 stijgt het aandeel van West-Vlaanderen weer.

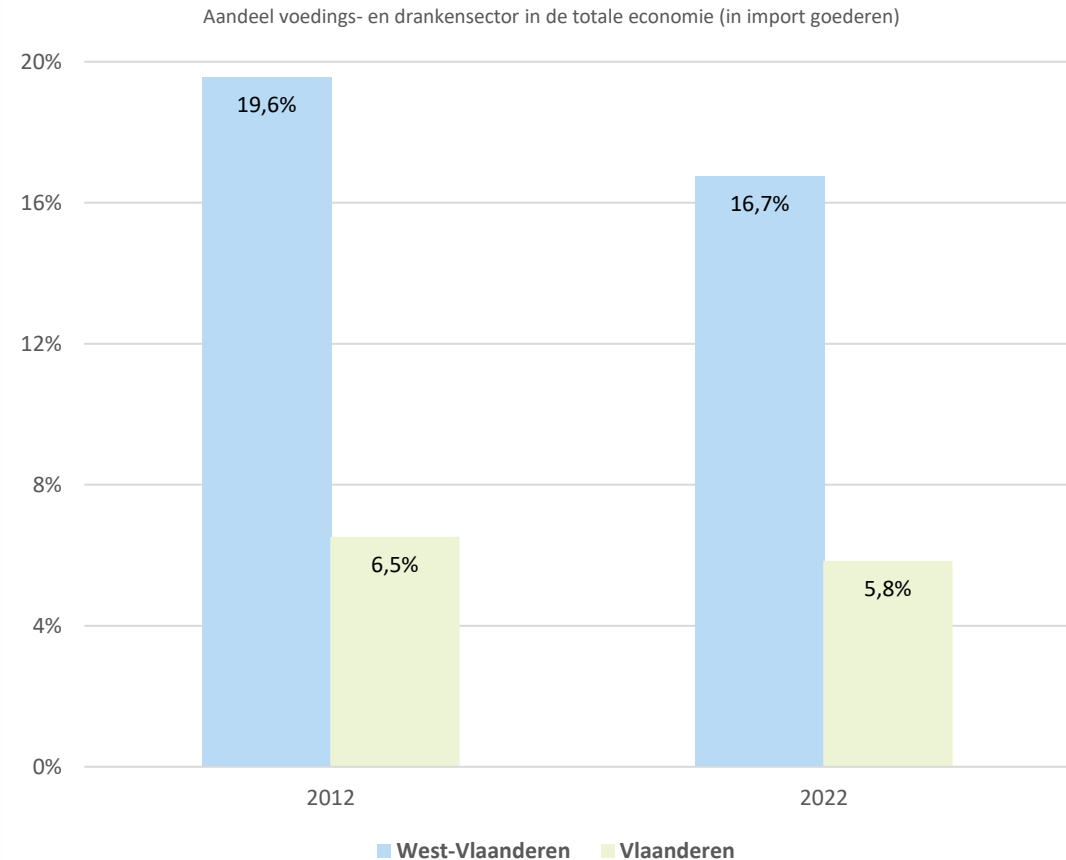
Aandeel voedings- en drankensector in de industrie

- In West-Vlaanderen zorgt de voedings- en drankensector voor een veel groter aandeel van de import van industriële goederen dan in Vlaanderen.
- In West-Vlaanderen kan in 2022 bijna een derde van de import van industriële goederen gelinkt worden aan de voedings- en drankensector.
- De bijdrage van de voedings- en drankensector tot de import van industriële goederen neemt af in West-Vlaanderen (-2,1%-punt) en neemt toe in Vlaanderen (+0,4%-punt).

Aandeel voedings- en drankensector in de totale economie

- In West-Vlaanderen zorgt de voedings- en drankensector voor een veel groter aandeel van de totale import aan goederen dan in Vlaanderen.
- De bijdrage van de voedings- en drankensector tot de import van goederen binnen de totale economie neemt af in zowel West-Vlaanderen (-2,9%-punt) als Vlaanderen (-0,7%-punt).

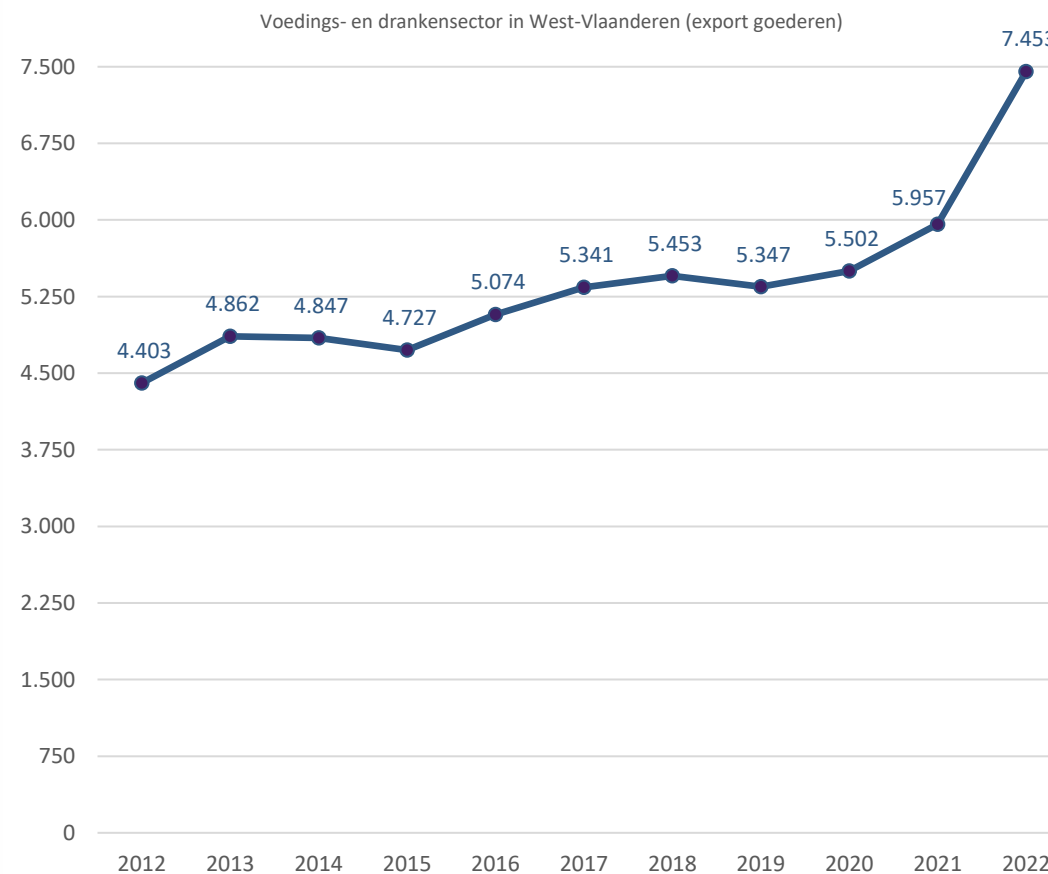

9. Import en export

9.2 Export

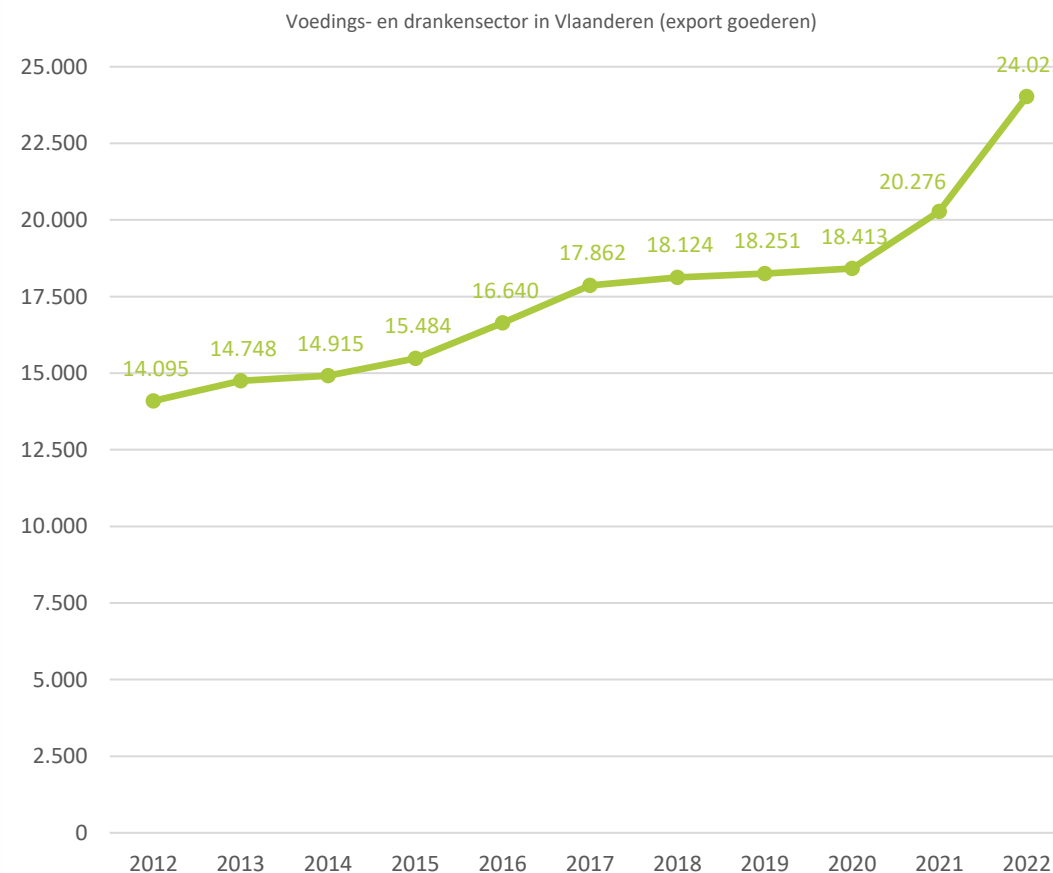
Export van goederen in West-Vlaanderen

- In de periode 2012-2022 kende de export van goederen vanuit de voedings- en drankensector in West-Vlaanderen een toename met 69,3%.
- De opmerkelijke toename in 2022 is onder meer een gevolg van de stijgende voedingsprijzen.

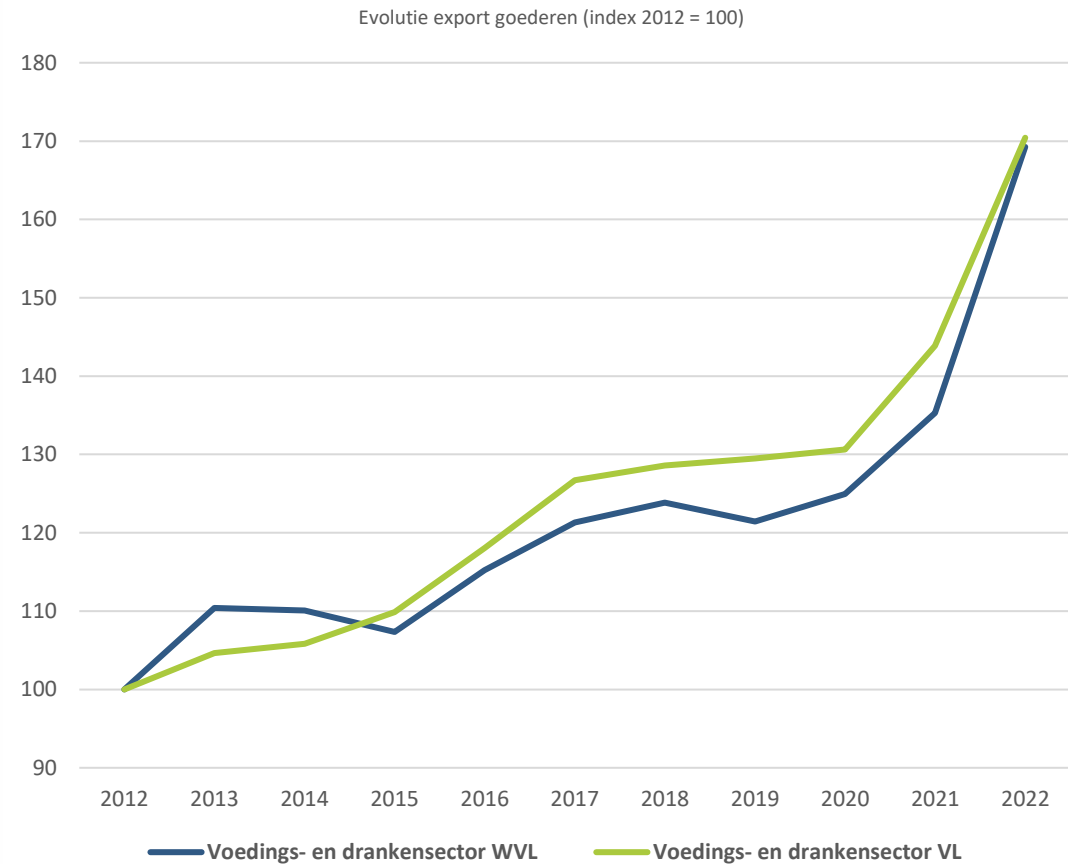
Export van goederen in Vlaanderen

- Tussen 2012 en 2022 steeg de export van goederen in de voedings- en drankensector in Vlaanderen met 70,4%.
- De trend in Vlaanderen is vergelijkbaar met de trend in West-Vlaanderen. In 2022 was er een stevige toename door onder andere de stijgende voedingsprijzen.

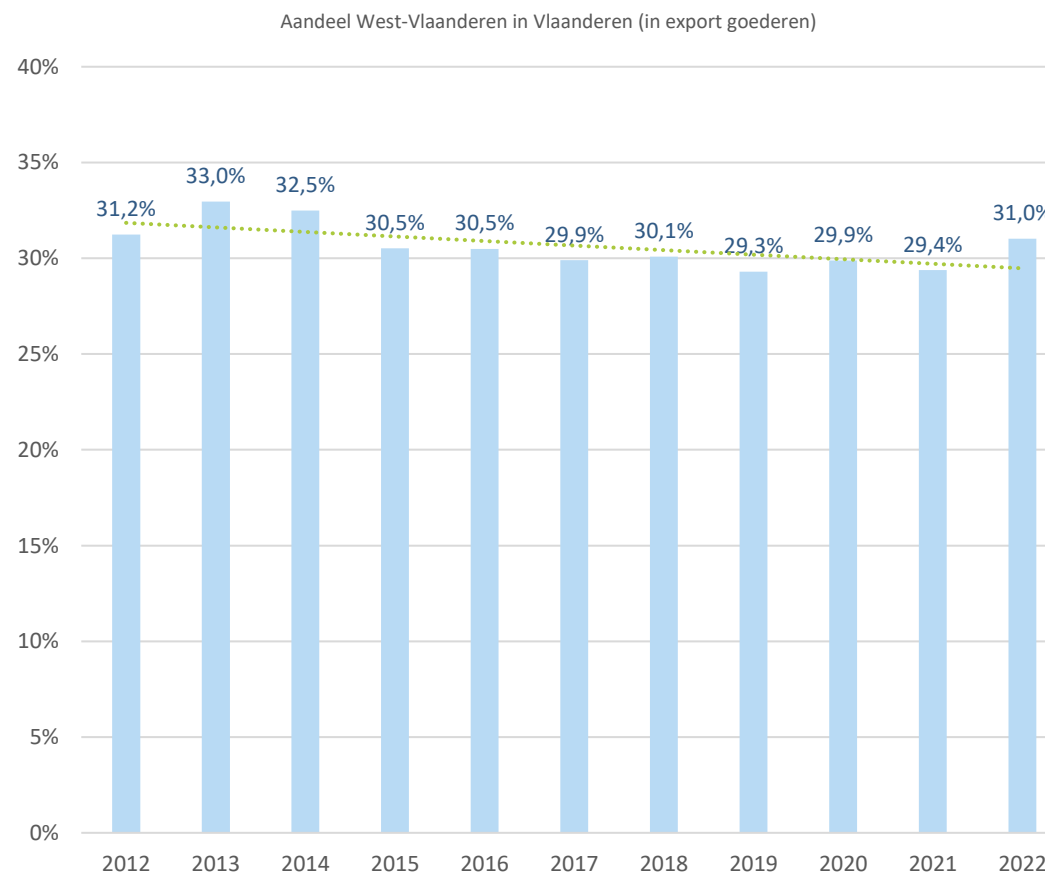
Relatieve evolutie

- De export van goederen gerelateerd aan de voedings- en drankensector in West-Vlaanderen en Vlaanderen steeg vrij gelijklopend.
- In 2015 was er een kleine daling in de export van goederen vanuit West-Vlaanderen.

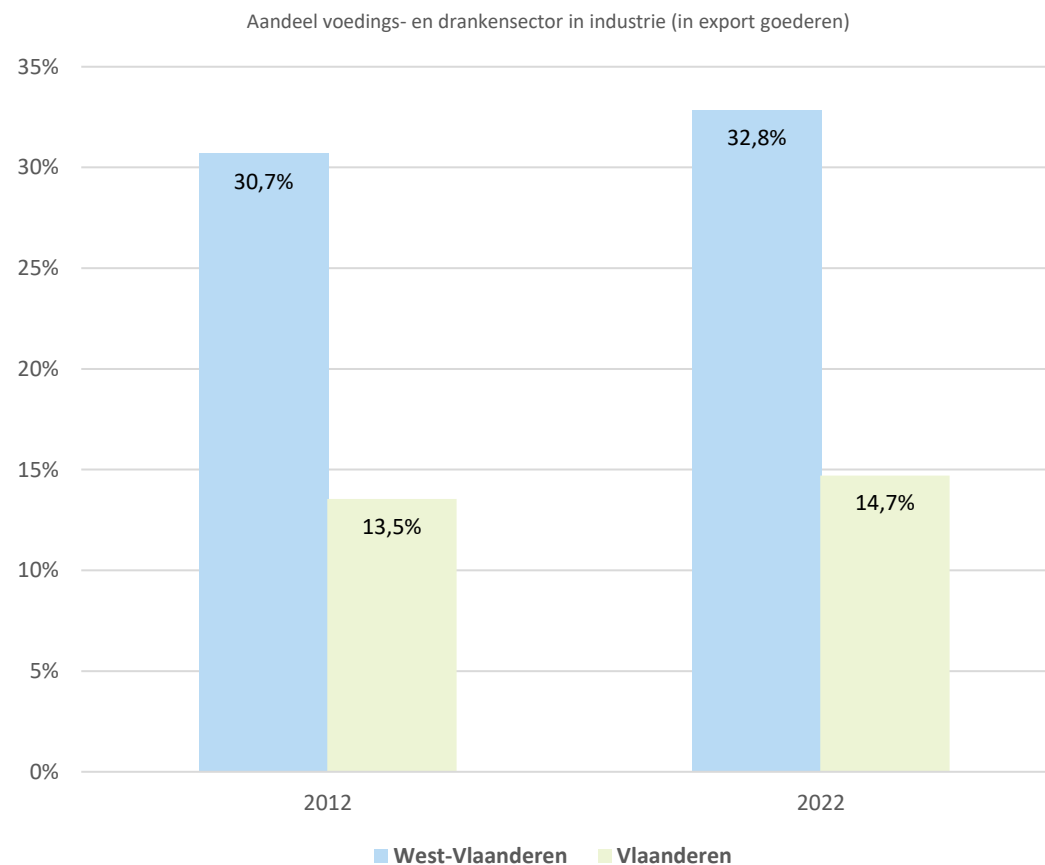
Aandeel West-Vlaanderen in Vlaanderen

- De West-Vlaamse voedings- en dranken-sector is verantwoordelijk voor bijna een derde van de totale Vlaamse export in deze sector.
- In 2019 en 2021 bereikte het West-Vlaamse aandeel zijn laagste punt, maar in 2022 was het aandeel weer op niveau van 2012.
- Het West-Vlaamse aandeel in Vlaanderen piekte in de periode 2013-2014.

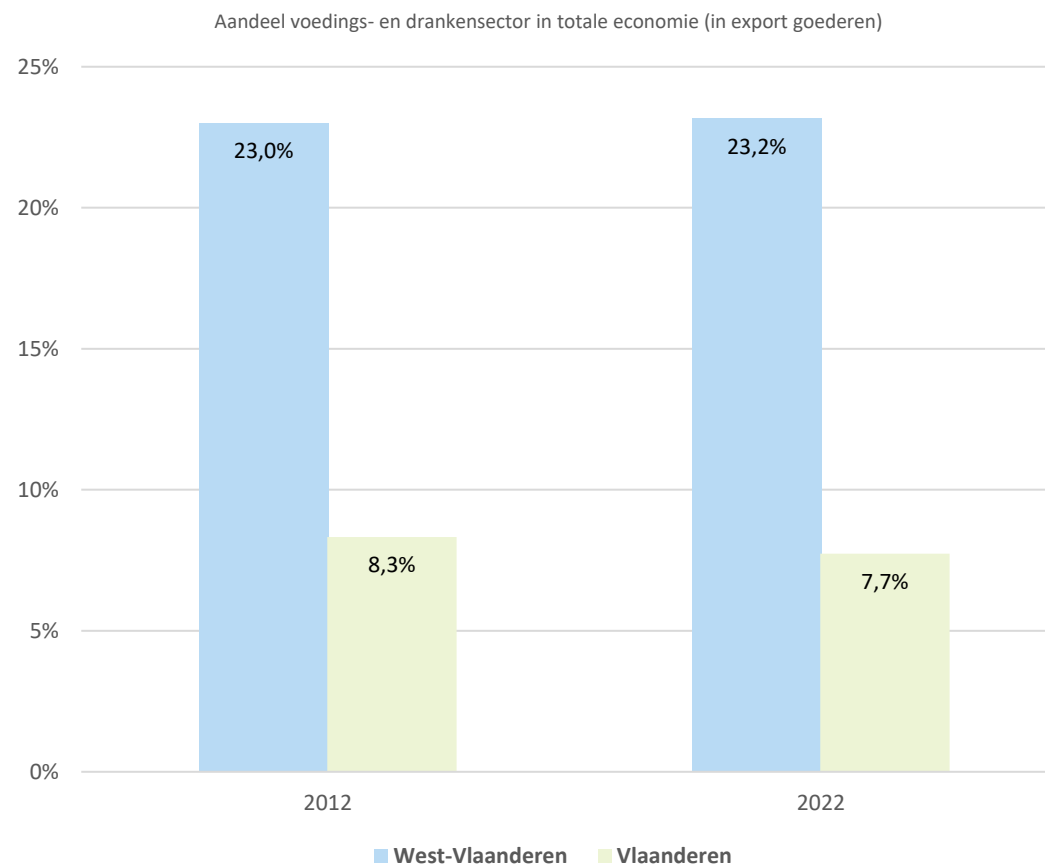
Aandeel voedings- en drankensector in de industrie

- In West-Vlaanderen zorgt de voedings- en drankensector voor een veel groter aandeel van de export van industriële goederen dan in Vlaanderen.
- In West-Vlaanderen kan in 2022 bijna een derde van de export van industriële goederen gelinkt worden aan de voedings- en drankensector.
- De bijdrage van de voedings- en drankensector tot de export van industriële goederen stijgt in zowel West-Vlaanderen (+1,5%-punt) als in Vlaanderen (+1,2%-punt).

Aandeel voedings- en drankensector in de totale economie

- In West-Vlaanderen zorgt de voedings- en drankensector voor een veel groter aandeel van de totale export aan goederen dan in Vlaanderen.
- De bijdrage van de voedings- en drankensector tot de export van goederen binnen de totale economie is toegenomen in West-Vlaanderen (+0,2%-punt) en afgenomen in Vlaanderen (-0,6%-punt).

10. Vacatures

10.1 Ontvangen vacatures

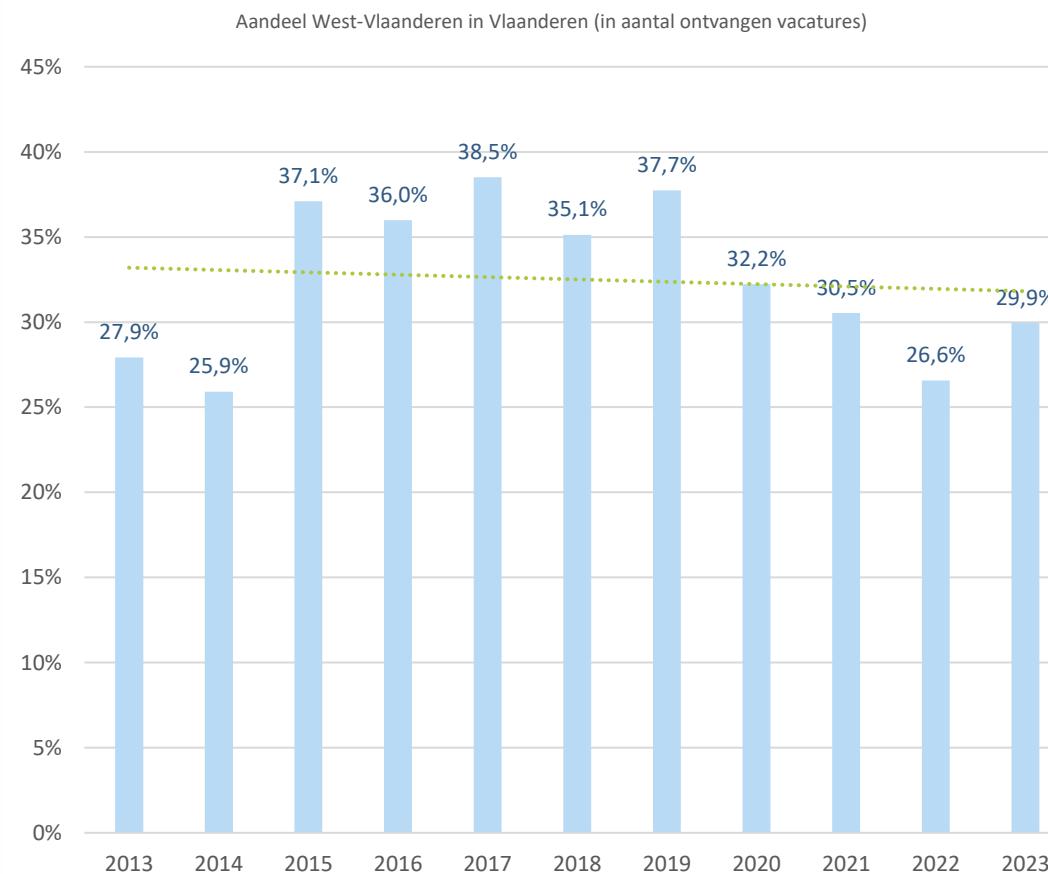
Ontvangen vacatures

- Er waren meer dan dubbel zoveel ontvangen vacatures in de West-Vlaamse voedings- en drankensector in 2023 t.o.v. 2013 (+132,0%).
- In 2020 was er zowel in West-Vlaanderen als Vlaanderen een terugval in het aantal ontvangen vacatures vanwege de COVID-19 pandemie.
- In 2021 was er zowel in West-Vlaanderen als Vlaanderen een sterke stijging vanwege de heropleving van de economie.
- Na een aantal turbulente jaren zijn de cijfers voor 2023 weer vergelijkbaar met de niveaus van voor de COVID-19 pandemie.

Aandeel West-Vlaanderen in Vlaanderen

- Het aandeel van West-Vlaanderen in het totaal aantal ontvangen vacatures in Vlaanderen lag in de periode 2015-2019 een stuk hoger dan voorheen.
- Vanaf 2020 kent het West-Vlaamse aandeel aan ontvangen vacatures in de voedings- en drankensector een daling, met 2022 als dieptepunt.

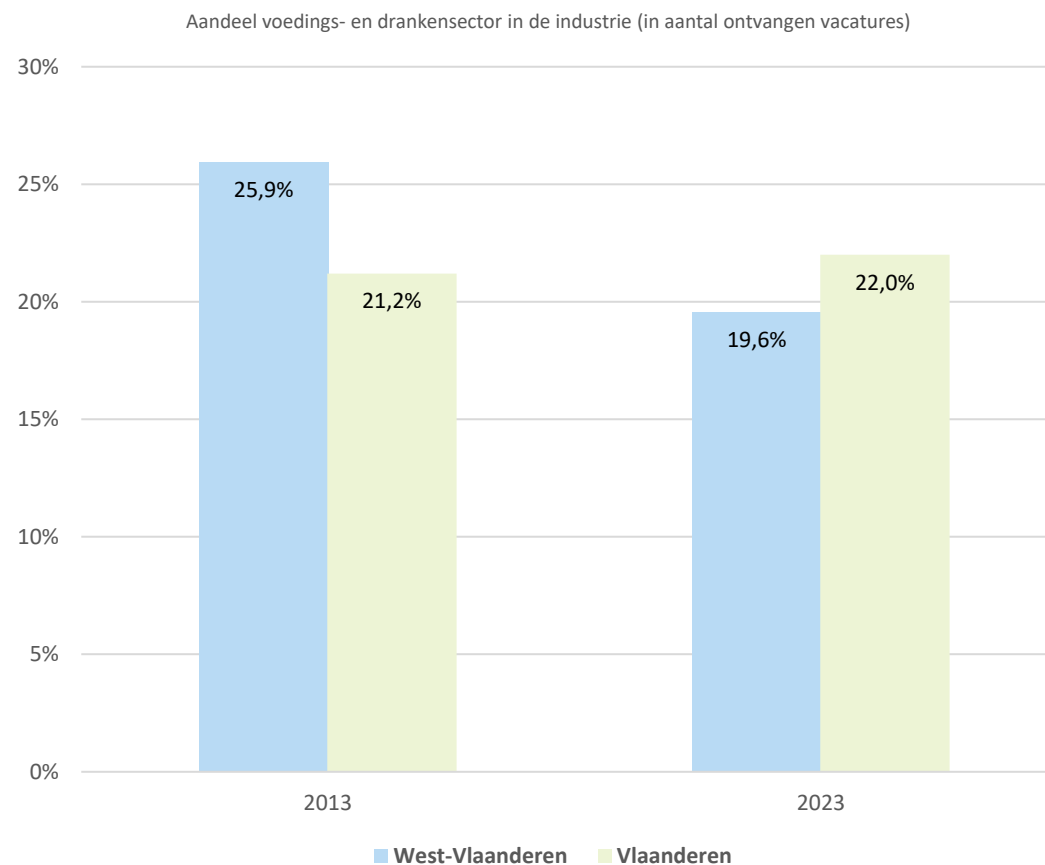
Evolutie 2013-2023

- Het aantal ontvangen vacatures in de voedings- en drankensector steeg tussen 2013 en 2023 sterker in West-Vlaanderen (+132,0%) dan in Vlaanderen (+116,4%).
- In 2017 kwam bijna 40% van de ontvangen vacatures in de Vlaamse voedings- en drankensector uit West-Vlaanderen. In 2023 is dit net geen 30%.

Voedings- en drankensector	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Evolutie 2013-2023
West-Vlaanderen	760	711	1.262	1.270	1.492	1.751	2.056	1.556	2.274	1.993	1.763	132,0%
Vlaanderen	2.721	2.745	3.402	3.529	3.875	4.985	5.448	4.828	7.447	7.499	5.887	116,4%
Aandeel WVl in VL	27,9%	25,9%	37,1%	36,0%	38,5%	35,1%	37,7%	32,2%	30,5%	26,6%	29,9%	+2,0%-punt

Aandeel voedings- en drankensector in de industrie

- In 2023 kon een vijfde van de ontvangen vacatures in de West-Vlaamse industrie worden gelinkt aan de voedings- en drankensector. In 2013 was dit nog een vierde.
- In Vlaanderen was er daarentegen een toename van het aandeel van de voedings- en drankensector in de industrie.

10. Vacatures

10.2 Openstaande vacatures

Openstaande vacatures

- Er zijn meer dan vierdubbel zoveel openstaande vacatures in de West-Vlaamse voedings- en drankensector in 2023 tov 2013.
- In 2020 was er zowel in West-Vlaanderen als Vlaanderen een terugval in het aantal openstaande vacatures vanwege de COVID-19 pandemie.
- In 2021 was er zowel in West-Vlaanderen als Vlaanderen een sterke stijging vanwege de heropleving van de economie na de COVID-19 pandemie.

Aandeel West-Vlaanderen in Vlaanderen

- In 2023 kon meer dan 40% van de openstaande vacatures in de voedings- en drankensector in Vlaanderen gelinkt worden aan West-Vlaanderen. Enkel in 2017 lag dit aandeel hoger.
- In de periode 2018-2022 lag het aandeel van West-Vlaanderen iets lager, maar nog steeds op een hoog niveau.

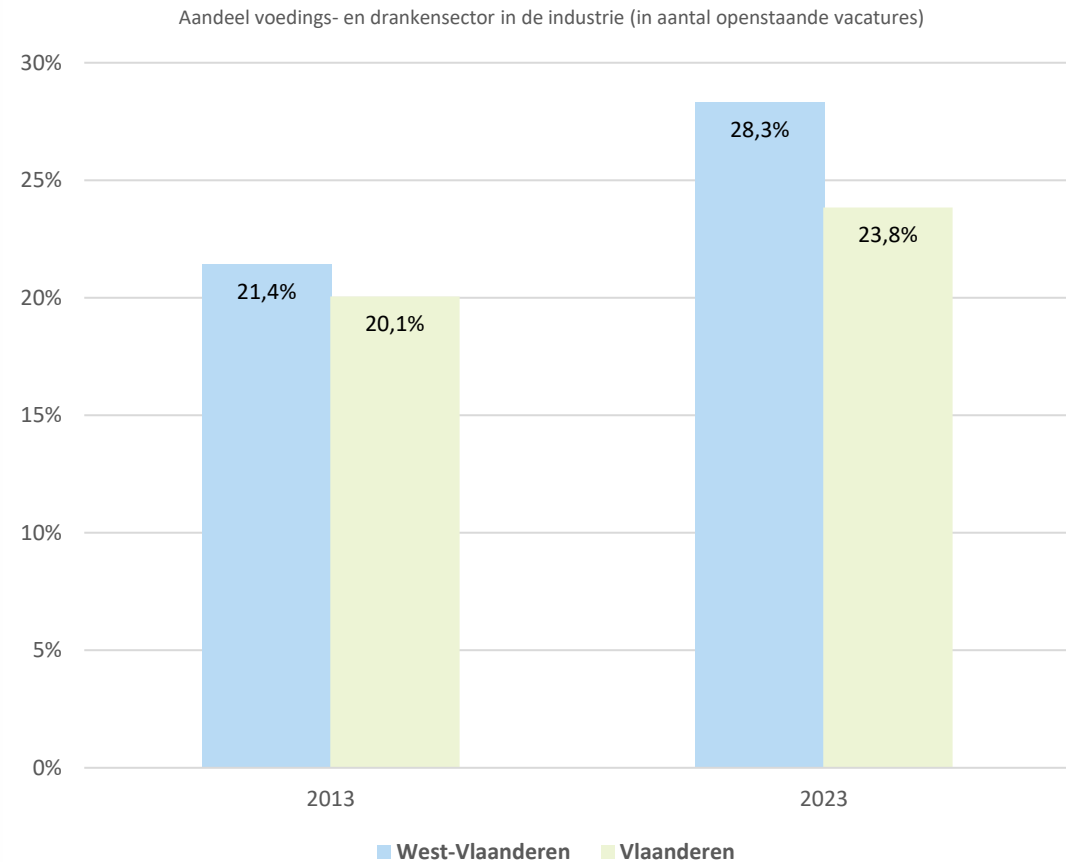
Evolutie 2013-2023

- De grotere stijging in West-Vlaanderen (+358,7%) dan in Vlaanderen (+217,5%) zorgt voor een toename van het West-Vlaamse aandeel (+13,1%-punt) in het totaal aantal openstaande vacatures in de voedings- en drankensector in Vlaanderen.
- Het aantal openstaande vacatures in de voedings- en drankensector was in West-Vlaanderen het grootst in 2023, terwijl dit in Vlaanderen het geval was in 2021.

Voedings- en drankensector	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Evolutie 2013-2023
West-Vlaanderen	126	151	195	291	350	363	409	301	541	453	578	358,7%
Vlaanderen	428	490	500	708	778	1.007	1.141	880	1.739	1.431	1.359	217,5%
Aandeel WVL in VL	29,4%	30,8%	39,0%	41,1%	45,0%	36,0%	35,8%	34,2%	31,1%	31,7%	42,5%	+13,1%-punt

Aandeel voedings- en drankensector in de industrie

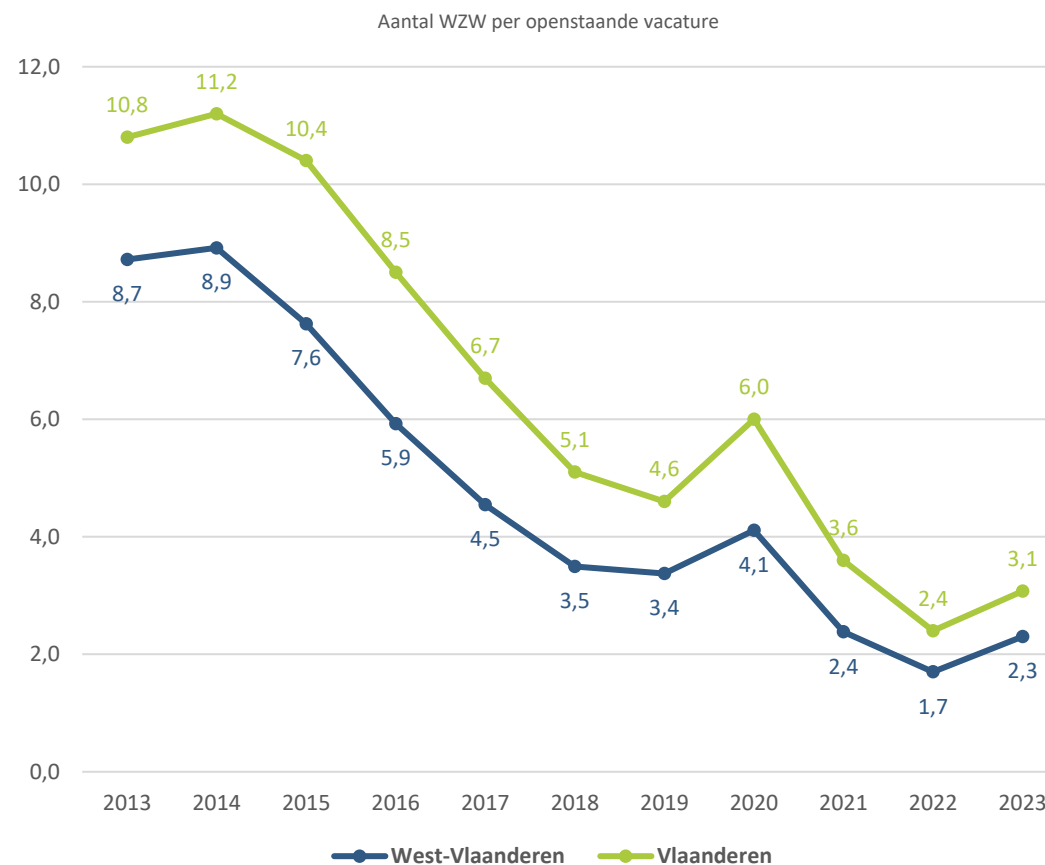
- Het aandeel openstaande vacatures in de industrie is zowel in 2013 als in 2023 hoger in West-Vlaanderen dan in Vlaanderen.
- In 2023 kan bijna drie op de tien openstaande vacatures in de West-Vlaamse industrie worden gelinkt aan de voedings- en drankensector.

11. Arbeidsmarktkrapte

Arbeidsmarktkrapte

- De arbeidsmarktkrapte is groter in West-Vlaanderen dan in Vlaanderen.
- In 2023 waren er in West-Vlaanderen gemiddeld 2,3 werkzoekenden zonder werk per openstaande vacature.
- Sinds 2014 is er jaar na jaar een toename van de krapte op de arbeidsmarkt met uitzondering van 2020 (COVID-19 crisis) en 2023.

12. Knelpuntberoepen

Aandeel knelpuntberoepen en type knelpunt

- In 2023 is er een toename in het aantal gelinkte knelpuntberoepen vergeleken met 2017, 2019 en 2021. Het aantal gelinkte beroepen is daarentegen licht gedaald ten opzichte van 2021.
- Het aandeel knelpuntberoepen binnen de voedings- en drankensector is gestegen ten opzichte van 2017, 2019 en 2021. Twee op de drie gelinkte beroepen zijn nu knelpuntberoepen.
- Het aantal knelpuntberoepen is bij elk type gestegen in vergelijking met 2017, 2019 en 2021.

Beroepen voedings- en drankensector	2017	2019	2021	2023
Aantal gelinkte beroepen	59	61	70	65
Aantal gelinkte knelpuntberoepen	34	34	39	43
Aandeel knelpuntberoepen	57,6%	55,7%	55,7%	66,2%

Knelpunten	2017	2019	2021	2023
Arbeidsomstandigheden	14	17	20	22
Kwalitatief	30	27	32	34
Kwantitatief	23	19	26	28
Aantal gelinkte knelpuntberoepen	34	34	39	43

Arbeidsomstandigheden = werkzoekenden tonen geen interesse vanwege specifieke arbeidsomstandigheden.

Kwalitatief = er zijn voldoende werkzoekenden maar ze voldoen niet omwille van een gebrek aan ervaring, slechte aansluiting onderwijs, ...

Kwantitatief = er zijn te weinig werkzoekenden beschikbaar op de arbeidsmarkt.

Gelinkte beroepen = beroepen waarvoor er op jaarbasis vijf of meer vacatures werden ontvangen binnen de voedings- en drankensector. **Knelpuntberoepen** = beroepen die een knelpunt zijn volgens de jaarlijkse publicatie van knelpuntberoepen door VDAB. Een beroep kan meerdere knelpunten hebben (bv. onderhoudsmecanici: kwantitatief en kwalitatief).

Bron: VDAB

Gelinkte beroepen voedings- en drankensector

Gelinkte beroepen voedings- en drankensector - volgens aantal openstaande vacatures in WVVL op 31/12/2023 - top 30			
1	Productieoperator voeding	(k) 32	16 Verantwoordelijke kwaliteitscontrole (k) 9
2	Slager	(k) 24	17 Heftruckchauffeur (k) 8
3	Technicus industriële installaties	(k) 20	18 Medewerker personeel 8
4	Leidinggevende industriële productie	(k) 20	19 Verantwoordelijke productiemethodes en industrialisatie (k) 8
5	Magazijnmedewerker	19	20 Verkoper van voedingsmiddelen detailhandel (k) 8
6	Onderhoudsmecanici	(k) 18	21 Administratief medewerker 7
7	Operator verpakkingsinstallaties	(k) 18	22 Bedrijfsanalist ICT (k) 7
8	Bakker	(k) 18	23 Laborant industriële productie (k) 7
9	Onderhoudselektrici	(k) 15	24 Medewerker onderzoek en ontwikkeling in de industrie 7
10	Productiemedewerker	14	25 Verpakker 7
11	Commercieel medewerker	(k) 13	26 Industrieel elektrotechnisch installateur (k) 6
12	Algemeen bediende	13	27 Patissier chocoladewerker ijsbereider (k) 6
13	Analist ontwikkelaar ICT	(k) 12	28 Verantwoordelijke planning en productiebeheer (k) 6
14	Bestuurder trekker-oplegger	(k) 11	29 Bakkershulp (k) 5
15	Slachter	(k) 10	30 Boekhouder (k) 5

13. Overzicht

Overzicht

Voedings- en drankensector in WEST-VLAANDEREN	
Vestigingen (2022)	817
Actieve ondernemingen (2023)	1.651
Starters (2019-2023)	557
Uittreeders (2019-2023)	424
Loontrekkenden (2022)	19.630
Zelfstandigen (2023)	1.427
Toegevoegde waarde (in miljoen euro) (2022)	1.909
Import goederen (in miljoen euro) (2022)	4.395
Export goederen (in miljoen euro) (2022)	7.453
Ontvangen vacatures (2023)	1.763
Openstaande vacatures (2023)	578

Aandeel voedings- en drankensector in West-Vlaamse INDUSTRIE	
Vestigingen (2022)	26,1%
Actieve ondernemingen (2023)	17,4%
Starters (2019-2023)	15,0%
Uittreeders (2019-2023)	17,0%
Loontrekkenden (2022)	22,5%
Zelfstandigen (2023)	28,6%
Toegevoegde waarde (2022)	19,0%
Import goederen (2022)	31,4%
Export goederen (2022)	32,8%
Ontvangen vacatures (2023)	19,6%
Openstaande vacatures (2023)	28,3%

Aandeel voedings- en drankensector in VLAANDEREN	
Vestigingen (2022)	25,7%
Actieve ondernemingen (2023)	25,8%
Starters (2019-2023)	19,5%
Uittreeders (2019-2023)	20,2%
Loontrekkenden (2022)	28,1%
Zelfstandigen (2023)	27,0%
Toegevoegde waarde (2022)	26,6%
Import goederen (2022)	24,8%
Export goederen (2022)	31,0%
Ontvangen vacatures (2023)	29,9%
Openstaande vacatures (2023)	42,5%

Aandeel voedings- en drankensector in totale West-Vlaamse ECONOMIE	
Vestigingen (2022)	2,2%
Actieve ondernemingen (2023)	1,1%
Starters (2019-2023)	0,9%
Uittreeders (2019-2023)	1,0%
Loontrekkenden (2022)	4,4%
Zelfstandigen (2023)	1,2%
Toegevoegde waarde (2022)	3,8%
Import goederen (2022)	16,7%
Export goederen (2022)	23,2%
Ontvangen vacatures (2023)	3,1%
Openstaande vacatures (2023)	5,1%

14. Sterkte-zwakteanalyse

Sterkte-zwakteanalyse van West-Vlaamse voedings- en drankensector

Sterktes	Zwaktes
Het aantal actieve ondernemingen stijgt.	Het aantal vestigingen daalt.
De nettogroei van de ondernemingen wordt groter.	Het aandeel van West-Vlaanderen in het aantal startende ondernemingen in Vlaanderen neemt af.
Ondernemingen in de sector hebben een hoge overlevingskans. De overlevingskans is hoger dan in Vlaanderen en hoger dan in de West-Vlaamse economie.	Eén op zes ondernemingen die de industrie verlaten komen uit de voedings- en drankensector.
De voedings- en drankensector is een 'sterke sector'. Er is t.o.v. Vlaanderen een specialisatie en de relatieve groei is beter in West-Vlaanderen dan in Vlaanderen.	Het aantal zelfstandigen daalt.
De toegevoegde waarde stijgt.	Drie van de negen subsectoren van de voedingssector zijn zwak of blijven achter.
Het aantal ontvangen vacatures is meer dan verdubbeld tussen 2013 en 2023.	
Positief	Negatief

Kansen en bedreigingen van West-Vlaamse voedings- en drankensector

Kansen	Bedreigingen
Stijgende export.	Meer dan vierdubbel zoveel openstaande vacatures in West-Vlaanderen in 2023 t.o.v. 2013.
Heel wat innovatiemogelijkheden door sterk kennisweefsel en aanwezige open piloot- en laboinfrastructuur.	Arbeidsmarktkrapte is aanzienlijk en is groter in West-Vlaanderen dan in Vlaanderen.
	Het aandeel beroepen dat een knelpunt is, is hoog en neemt toe. De oorzaken zijn zowel kwalitatief, kwantitatief als ongunstige arbeidsomstandigheden.
Positief	Negatief

Conclusie

De sterkte-zwakteanalyse belicht op basis van cijfermateriaal de belangrijkste trends in de voedings- en drankensector in West-Vlaanderen. De sector presteert sterk, met een stijging in zowel de werkgelegenheid als het aantal ondernemingen. Dit gaat gepaard met een aanzienlijke toename van het aantal openstaande vacatures, wat de aantrekkelijkheid en groei van de sector onderstreept. Bovendien hebben ondernemingen in de voedings- en drankensector een relatief hoge overlevingskans, wat wijst op een stabiele en robuuste bedrijfscultuur.

Tegenover deze positieve ontwikkelingen staat een lichte daling van het aantal vestigingen en zelfstandigen. De impact hiervan is beperkt en vormt geen bedreiging voor het algemene groeiverhaal van de sector. De voedings- en drankensector blijft een belangrijke economische pijler binnen West-Vlaanderen.

Bijlagen

Bijlage 1 – Top 100 vestigingen naar tewerkstelling ^(1/5)

Naam	Gemeente	Activiteit	Tewerkstelling	Toegevoegde waarde	Omzet
1 Westvlees	Staden	Verw. en conservering van vlees, exclusief vlees van gevogelte	500-999 wn	50-99 mln	500-999 mln
2 Alpro	Wevelgem	Verv. van gehomogeniseerde voedingspreparaten en dieetvoeding	500-999 wn	100-199 mln	500-999 mln
3 Pepsico	Veurne	Verw. en conservering van aardappelen	500-999 wn	50-99 mln	50-99 mln
4 Paulig	Roeselare	Verw. en conservering van aardappelen	500-999 wn	50-99 mln	200-499 mln
5 Clarebout-Potatoes	Heuvelland	Verw. en conservering van aardappelen	500-999 wn	200-499 mln	>1.000 mln
6 Ysco	Langemark-Plk.	Verv. van consumptie-ijs	500-999 wn	20-49 mln	200-499 mln
7 Agristo	Wielsbeke	Verw. en conservering van aardappelen	200-499 wn	100-199 mln	500-999 mln
8 D'Arta	Ardoorie	Overige verwerking en conservering van groenten en fruit	200-499 wn	20-49 mln	200-499 mln
9 Volys Star	Lendeledede	Verw. en conservering van gevogelte	200-499 wn	20-49 mln	100-199 mln
10 Ardovries	Ardoorie	Overige verwerking en conservering van groenten en fruit	200-499 wn	20-49 mln	200-499 mln
11 Dujardin Foods	Ardoorie	Overige verwerking en conservering van groenten en fruit	200-499 wn	20-49 mln	100-199 mln
12 Greenyard Frozen Belgium	Staden	Overige verwerking en conservering van groenten en fruit	200-499 wn	20-49 mln	200-499 mln
13 Belgomilk	Langemark-Plk.	Zuivelfabrieken en kaasmakerijen	200-499 wn	20-49 mln	200-499 mln
14 P.B.I. Fruit Juice Company	Brugge	Verv. van frisdranken; productie van water	200-499 wn	20-49 mln	200-499 mln
15 Mulder Natural Foods	Roeselare	Verv. van maalderijproducten	200-499 wn	20-49 mln	100-199 mln
16 Etabl. J. Soubry	Roeselare	Verv. van macaroni, noedels, koeskoes en dergelijke deegwaren	200-499 wn	20-49 mln	100-199 mln
17 Mowi Belgium	Brugge	Verw. en conservering van vis en van schaal- en weekdieren	200-499 wn	20-49 mln	100-199 mln
18 Vandemoortele	Izegem	Verv. van margarine en andere spijsvetten	200-499 wn	20-49 mln	20-49 mln
19 Cargill	Izegem	Verv. van oliën en vetten	200-499 wn	50-99 mln	>1.000 mln
20 Lutosa Plant	Waregem	Verw. en conservering van aardappelen	200-499 wn	20-49 mln	50-99 mln

Bijlage 1 – Top 100 vestigingen naar tewerkstelling ^(2/5)

Naam	Gemeente	Activiteit	Tewerkstelling	Toegevoegde waarde	Omzet
21 Aviko Belgium	Poperinge	Verw. en conservering van aardappelen	200-499 wn	20-49 mln	20-49 mln
22 Poppies Bakeries	Zonnebeke	Verv. van beschuit en biscuit en van ander banketbakkerswerk	100-199 wn	10-19 mln	50-99 mln
23 Belgomilk	Moorslede	Zuivelfabrieken en kaasmakerijen	100-199 wn	20-49 mln	200-499 mln
24 Aviko Belgium	Poperinge	Verw. en conservering van aardappelen	100-199 wn	10-19 mln	20-49 mln
25 Belga-Meat	Brugge	Verw. en conservering van vlees, exclusief vlees van gevogelte	100-199 wn	5-9 mln	n.b.
26 Biscuiterie Jules Destrooper	Ieper	Verv. van beschuit en biscuit en van ander banketbakkerswerk	100-199 wn	5-9 mln	20-49 mln
27 Be Food!	Brugge	Verv. van bereide maaltijden en schotels	100-199 wn	10-19 mln	50-99 mln
28 Covameat	Heuvelland	Verw. en conservering van vlees, exclusief vlees van gevogelte	100-199 wn	10-19 mln	100-199 mln
29 Poppies Bakeries D'Haubry	Zonnebeke	Verv. van beschuit en biscuit en van ander banketbakkerswerk	100-199 wn	10-19 mln	20-49 mln
30 Westfro	Staden	Overige verwerking en conservering van groenten en fruit	100-199 wn	n.b.	n.b.
31 Pur Pain Bio En Bio De Trog	Ieper	Verv. van brood en van vers banketbakkerswerk	100-199 wn	5-9 mln	20-49 mln
32 Flanders Bakkerij	Oostende	Verv. van brood en van vers banketbakkerswerk	100-199 wn	5-9 mln	20-49 mln
33 Pasfrost	Zonnebeke	Overige verwerking en conservering van groenten en fruit	100-199 wn	n.b.	n.b.
34 Vandenbogaerde	Menen	Verw. en conservering van vlees, exclusief vlees van gevogelte	100-199 wn	5-9 mln	50-99 mln
35 Snack Food Poco Loco	Roeselare	Verw. en conservering van aardappelen	100-199 wn	10-19 mln	50-99 mln
36 Genencor International	Brugge	Verv. van zetmeel en zetmeelproducten	100-199 wn	20-49 mln	20-49 mln
37 Begro	Ardoos	Overige verwerking en conservering van groenten en fruit	100-199 wn	n.b.	n.b.
38 Heku	Veurne	Verw. en conservering van vlees, exclusief vlees van gevogelte	100-199 wn	5-9 mln	50-99 mln
39 Fromunion	Zonnebeke	Zuivelfabrieken en kaasmakerijen	100-199 wn	5-9 mln	20-49 mln
40 Baronie Belgium	Brugge	Verv. van cacao, chocolade en suikerwerk	100-199 wn	5-9 mln	50-99 mln

Bijlage 1 – Top 100 vestigingen naar tewerkstelling ^(3/5)

Naam	Gemeente	Activiteit	Tewerkstelling	Toegevoegde waarde	Omzet
41 Cerelia Belgium	Veurne	Verv. van beschuit en biscuit en van ander banketbakkerswerk	100-199 wn	5-9 mln	20-49 mln
42 Chocolaterie Jacali	Bredene	Verv. van cacao, chocolade en suikerwerk	100-199 wn	5-9 mln	20-49 mln
43 Van - O - Bel	Waregem	Verw. en conservering van gevogelte	100-199 wn	20-49 mln	100-199 mln
44 Baronie Belgium	Veurne	Verv. van cacao, chocolade en suikerwerk	100-199 wn	5-9 mln	50-99 mln
45 Morubel	Oostende	Verw. en conservering van vis en van schaal- en weekdieren	50-99 wn	10-19 mln	50-99 mln
46 Brouwerij Van Honsebrouck	Izegem	Verv. van bier	50-99 wn	10-19 mln	20-49 mln
47 Frigilunch	Veurne	Verv. van bereide maaltijden en schotels	50-99 wn	5-9 mln	20-49 mln
48 Gadus	Nieuwpoort	Verw. en conservering van vis en van schaal- en weekdieren	50-99 wn	5-9 mln	50-99 mln
49 Maselis	Roeselare	Verv. van veevoeders	50-99 wn	20-49 mln	100-199 mln
50 Vanden Avenne	Wielsbeke	Verv. van veevoeders	50-99 wn	10-19 mln	200-499 mln
51 Bavik	Harelbeke	Verv. van bier	50-99 wn	10-19 mln	20-49 mln
52 Destrooper-Olivier	Oostkamp	Verv. van beschuit en biscuit en van ander banketbakkerswerk	50-99 wn	5-9 mln	20-49 mln
53 Mowi Belgium	Oostende	Verw. en conservering van vis en van schaal- en weekdieren	50-99 wn	5-9 mln	50-99 mln
54 Solae Belgium	Ieper	Verv. van andere voedingsmiddelen, n.e.g.	50-99 wn	10-19 mln	20-49 mln
55 Metagenics Belgium	Oostende	Verv. van andere voedingsmiddelen, n.e.g.	50-99 wn	10-19 mln	20-49 mln
56 Pidy Gourmet	Ieper	Verv. van beschuit en biscuit en van ander banketbakkerswerk	50-99 wn	<5 mln	10-19 mln
57 Vermauts Boerenbrood	Lendeledede	Verv. van brood en van vers banketbakkerswerk	50-99 wn	5-9 mln	10-19 mln
58 Agristo	Harelbeke	Verw. en conservering van aardappelen	50-99 wn	20-49 mln	100-199 mln
59 Poppies Bakeries	Wervik	Verv. van beschuit en biscuit en van ander banketbakkerswerk	50-99 wn	5-9 mln	20-49 mln
60 Kipco-Damaco	Oostrozebeke	Verw. en conservering van gevogelte	50-99 wn	5-9 mln	100-199 mln

Bijlage 1 – Top 100 vestigingen naar tewerkstelling ^(4/5)

Naam	Gemeente	Activiteit	Tewerkstelling	Toegevoegde waarde	Omzet
61 Horafrost	Staden	Overige verwerking en conservering van groenten en fruit	50-99 wn	5-9 mln	50-99 mln
62 Etabl. J. Soubry	Roeselare	Verv. van macaroni, noedels, koeskoes en dergelijke deegwaren	50-99 wn	5-9 mln	20-49 mln
63 Belgosuc	Beernem	Verv. van suiker	50-99 wn	20-49 mln	100-199 mln
64 Polca	Izegem	Verv. van producten van vlees of van vlees van gevogelte	50-99 wn	5-9 mln	20-49 mln
65 Metagenics Belgium	Oostende	Verv. van andere voedingsmiddelen, n.e.g.	50-99 wn	5-9 mln	20-49 mln
66 De Ster	Kortemark	Verv. van veevoeders	50-99 wn	5-9 mln	10-19 mln
67 Brouwerij Vander Ghinste	Kortrijk	Verv. van bier	50-99 wn	10-19 mln	20-49 mln
68 Milcobel	Langemark-Plk.	Zuivelfabrieken en kaasmakerijen	50-99 wn	10-19 mln	200-499 mln
69 Veos	Wingene	Verv. van producten van vlees of van vlees van gevogelte	50-99 wn	20-49 mln	50-99 mln
70 Proxani	Izegem	Verv. van veevoeders	50-99 wn	5-9 mln	100-199 mln
71 Etabl. J. Soubry	Roeselare	Verv. van macaroni, noedels, koeskoes en dergelijke deegwaren	50-99 wn	5-9 mln	20-49 mln
72 Tiense Suikerraffinaderij	Oostkamp	Verv. van suiker	50-99 wn	10-19 mln	20-49 mln
73 Bakkerij Ranson-Canniere	Tielt	Verv. van brood en van vers banketbakkerswerk	50-99 wn	<5 mln	10-19 mln
74 Chocolaterie Ickx	Anzegem	Verv. van cacao, chocolade en suikerwerk	50-99 wn	<5 mln	10-19 mln
75 Hofkip	Menen	Verw. en conservering van gevogelte	50-99 wn	<5 mln	n.b.
76 Crumbel	Oostende	Verv. van brood en van vers banketbakkerswerk	50-99 wn	5-9 mln	n.b.
77 Greenyard Frozen	Langemark-Plk.	Overige verwerking en conservering van groenten en fruit	50-99 wn	<5 mln	5-9 mln
78 Delavi	Tielt	Verw. en conservering van vlees, exclusief vlees van gevogelte	50-99 wn	<5 mln	50-99 mln
79 Fides Petfood	Oostende	Verv. van veevoeders	50-99 wn	5-9 mln	50-99 mln
80 Voeders Depre	Beernem	Verv. van veevoeders	20-49 wn	5-9 mln	100-199 mln

Bijlage 1 – Top 100 vestigingen naar tewerkstelling ^(5/5)

Naam	Gemeente	Activiteit	Tewerkstelling	Toegevoegde waarde	Omzet
81 Revi Food	Oostende	Verw. en conservering van vis en van schaal- en weekdieren	20-49 wn	<5 mln	10-19 mln
82 Crop'S	Wielsbeke	Overige verwerking en conservering van groenten en fruit	20-49 wn	5-9 mln	5-9 mln
83 Agrafresh	Pittem	Overige verwerking en conservering van groenten en fruit	20-49 wn	<5 mln	20-49 mln
84 Dujardin Foods	Kortemark	Overige verwerking en conservering van groenten en fruit	20-49 wn	<5 mln	20-49 mln
85 Mcs	Kuurne	Verw. van thee en koffie	20-49 wn	<5 mln	10-19 mln
86 Exportslachthuis De Coster	Ruiselede	Verw. en conservering van vlees, exclusief vlees van gevogelte	20-49 wn	5-9 mln	50-99 mln
87 Dierendonck Butchery	Veurne	Verw. en conservering van vlees, exclusief vlees van gevogelte	20-49 wn	<5 mln	n.b.
88 Ibc Belgium	Kortrijk	Verv. van cacao, chocolade en suikerwerk	20-49 wn	<5 mln	5-9 mln
89 St. Paulus Bakkerij	Brugge	Verv. van brood en van vers banketbakkerswerk	20-49 wn	<5 mln	n.b.
90 Brasserie St. Bernard	Poperinge	Verv. van bier	20-49 wn	5-9 mln	10-19 mln
91 Bonduelle Northern Europe	Kortemark	Overige verwerking en conservering van groenten en fruit	20-49 wn	5-9 mln	50-99 mln
92 Etabl. J. Soubry	Roeselare	Verv. van macaroni, noedels, koeskoes en dergelijke deegwaren	20-49 wn	<5 mln	10-19 mln
93 Trotec	Veurne	Verv. van veevoeders	20-49 wn	n.b.	n.b.
94 Emona	Tielt	Verw. en conservering van vlees, exclusief vlees van gevogelte	20-49 wn	<5 mln	n.b.
95 Homifreez	Ardoie	Overige verwerking en conservering van groenten en fruit	20-49 wn	<5 mln	20-49 mln
96 Global Fries	Vleteren	Verw. en conservering van aardappelen	20-49 wn	<5 mln	50-99 mln
97 Metagenics Belgium	Oostende	Verv. van andere voedingsmiddelen, n.e.g.	20-49 wn	5-9 mln	10-19 mln
98 Poppies Bakeries	Zonnebeke	Verv. van beschuit en biscuit en van ander banketbakkerswerk	20-49 wn	<5 mln	200-499 mln
99 Dumoulin	Kortrijk	Verv. van veevoeders	20-49 wn	<5 mln	<5 mln
100 Joriba Industrial Bakery	Ledegem	Verv. van brood en van vers banketbakkerswerk	20-49 wn	<5 mln	n.b.

Bijlage 2 – Definities (1/2)

- **Arbeidsmarktkrapte** = verhouding aantal werkzoekenden zonder werk tot aantal openstaande vacatures.
- **Actieve ondernemingen** = aantal actieve BTW-plichtigen.
- **Export** = uitvoer, verkoop van goederen naar het buitenland.
- **Help(st)er** = elke persoon die in België een zelfstandige in de uitoefening van zijn of haar beroep bijstaat of vervangt, zonder dat zij door een arbeidsovereenkomst met elkaar verbonden zijn. Deze persoon valt onder de toepassing van het sociaal statuut van de zelfstandigen.
- **Import** = het invoeren in je eigen land van goederen vanuit het buitenland.
- **Industrie** = alle bedrijven en activiteiten die grondstoffen en halffabricaten verwerken tot eindproducten, inclusief de winning van delfstoffen en de productie en distributie van water, gas en elektriciteit. Deze indeling komt overeen met de NACE-codes 05 tot 39.
- **Ontvangen vacatures** = alle vacatures die door VDAB werden ontvangen gedurende het afgelopen jaar.
- **Openstaande vacatures** = alle vacatures die op 31/12 van het desbetreffende jaar nog niet waren ingevuld (momentopname).
- **Overlevingskans** = kans dat een startende onderneming na vijf jaar nog actief is. Via de start- en stopzettingsdatum van ondernemingen in Lokovest, een extract van de Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO), kan de exacte leeftijd van de onderneming bij een stopzetting worden berekend.

Bijlage 2 – Definities (2/2)

- **Specialisatiegraad** = verhouding tussen het aandeel van een sector in de totale bezoldigde tewerkstelling van een regio ten opzichte van het analoge aandeel voor het Vlaamse Gewest maal 100. Een waarde > 100 duidt op een specialisatie.
- **Starters** = som van het aantal nieuwe btw-plichtige ondernemingen en het aantal wederonderwerpingen van btw-plichtige ondernemingen. De statistiek is gebaseerd op administratieve gegevens.
- **Toegevoegde waarde** = het bedrag dat de productiefactoren toevoegen aan de waarde van de verbruikte goederen en diensten.
- **Uittreeders** = aantal BTW-plichtige ondernemingen die in de loop van het referentiejaar werd geschrapt.
- **Vacatures** = vacatures uit het normaal economisch circuit die rechtstreeks aan VDAB gemeld zijn exclusief uitzendopdrachten. Slechts een deel van alle vacatures worden gemeld aan VDAB, dit is dus geen totaalcijfer.
- **Vestiging** = locatie waar uitoefening van de activiteiten van een onderneming of rechtspersoon plaatsvindt. De studie bevat enkel de vestigingen waar minstens één loontrekkende actief is.
- **Zelfstandige in bijberoep** = een zelfstandige waarvan de beroepsactiviteit als zelfstandige gelijktijdig wordt uitgeoefend met een gewoonlijke en hoofdzakelijke beroepsbezigheid onder gezag.
- **Zelfstandige in hoofdberoep** = een zelfstandige waarvan de beroepsactiviteit als zelfstandige de voornaamste of enige beroepsbezigheid is.

Bijlage 3 – Voorgaande analyses

- POM West-Vlaanderen, Afdeling Data, Studie en Advies. Voeding en dranken in West-Vlaanderen. Brugge, 2015, 104p.
- POM West-Vlaanderen, Afdeling Data, Studie en Advies. Analyse FvT2– Voeding en dranken. Brugge, 2018, 51p.
- POM West-Vlaanderen, Afdeling Data, Studie en Advies. Analyse FvT2 – Voeding en dranken Brugge, 2021, 50p.
- POM West-Vlaanderen, Afdeling Data, Studie en Advies, Studie voedings- en drankensector. Brugge, 2022, 126p.

